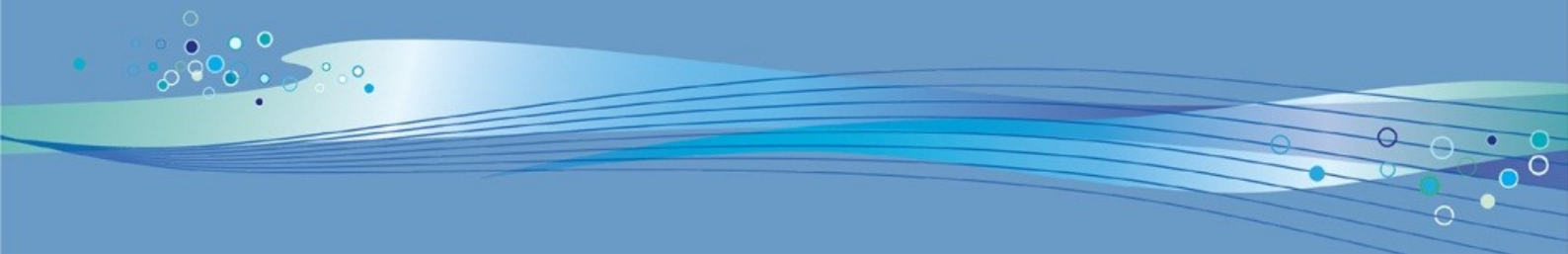

Bamble
kommune

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 Kommunens enheter

Stabene	4
<i>Service og dokumentcenter</i>	7
<i>Personal- og organisasjonsutvikling.....</i>	14
<i>Plan- og økonomistyring, skatt og innføring.....</i>	23
<i>Kirkelige formål og andre trossamfunn.....</i>	26
Enhet for teknikk og samfunnsutvikling.....	30
Beskrivelse av enheten.....	30
Utfordringer og strategi	34
<i>Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning.....</i>	36
<i>Brann og ulykkesberedskap.....</i>	37
<i>Kommunalteknikk, vei og park</i>	40
<i>Næring, miljø og samfunnsutvikling.....</i>	42
<i>Eiendomsforvaltning</i>	48
<i>Kommunalteknikk, renovasjon, vann og avløp</i>	55
Skole og barnehage.....	57
Beskrivelse av enheten.....	57
Utfordringer og strategi	60
Overordnede mål	63
Mål i økonomiplanen.....	64
<i>Skole</i>	69
<i>Barnehage</i>	74
<i>SFO.....</i>	76
<i>PPT og spesialpedagogisk kompetansesenter.....</i>	77
<i>Paletten</i>	79
Kultur og oppvekst.....	82
Beskrivelse av enheten.....	82
Utfordringer og strategi	82
Nye innsparinger - et hinder for målrettet utviklingsarbeid	83
<i>Kultur</i>	90
<i>Barne- og familievern</i>	96
<i>Oppvekst.....</i>	99
<i>Voksenopplæring og integrasjon av flyktninger (VIVA)</i>	102
<i>NAV sosial.....</i>	107

Helse og omsorg	110
Beskrivelse av enheten.....	110
Utfordringer og strategi	113
Mål i økonomiplanen.....	120
<i>Helse og omsorg - administrasjon og utvikling</i>	<i>121</i>
<i>Hjemmetjenesten</i>	<i>125</i>
<i>Behandling, pleie og omsorg</i>	<i>129</i>
<i>Rehabilitering</i>	<i>133</i>
<i>Psykisk helse og rusomsorg</i>	<i>139</i>
<i>Miljøarbeidertjenesten</i>	<i>145</i>
<i>Legevakt/legetjeneste</i>	<i>148</i>
<i>Døgnbemannede boliger</i>	<i>151</i>

Stabene

Kostra-analyse - Adm, styring og fellesutgifter

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg	7,6 %	6,8 %	7,4 %	8,1 %
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	4 305	4 425	4 475	4 936
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb	447	384	355	401
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb	118	211	108	123
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb	2 847	3 188	3 424	3 736
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. innb	392	274	239	271
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb	501	368	348	405
Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb	73	151	82	140
Andre nøkkeltall				
Effektivitet Barnehage	100	98	0	0
Effektivitet Barnevern	103	97	0	0
Effektivitet Grunnskole	98	94	0	0
Effektivitet Pleie og omsorg	102	97	0	0
Effektivitet Sosiale tjenester	84	88	0	0

Kostra-analyse - Kirke

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til funksjon 392 tilskudd til tros- og livssynssamfunn pr. innbygger i kroner	80	90	49	57
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner	656	683	526	599
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter	1,4 %	1,4 %	1,1 %	1,2 %
Dekningsgrad				
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere	75,3 %	74,0 %	77,2 %	74,4 %
Kvalitet				
Døpte i prosent av antall fødte	80,4 %	53,0 %	66,2 %	60,6 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringer	59,0 %	66,5 %	65,1 %	63,0 %

Utfordringer og strategi

Stabene vil fokusere på følgende prioriterte område i rådmannens utfordringsnotat:

«Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning»

Utviklingstrekk

Alderssammensetningen i Norge er i stor endring frem til 2050 og vil kreve en økning i ressurser og flere ansatte i eldreomsorgen. I tillegg vil behovet for faglært arbeidskraft være økende i årene som kommer. Frem til 2050 vil det derimot være stadig færre unge å rekruttere. For å tilfredsstille de krav og forventinger våre brukere stiller til kvalitet og kvantitet i tjenestetilbudet, må kommunen konkurrere om den samme arbeidsressursen som offentlig og privat sektor for øvrig.

Kommunesektorens **to hovedutfordringer** i tiden framover vil være tilgang til samt forvaltning av egen arbeidskraft og evne til utvikling og nyskaping.

- av administrative tjenester med bakgrunn i ny teknologi og mer selvbetjente løsninger, krever ny kompetanse i administrasjonen. Vi trenger prosesskompetanse for å bidra til samhandling på tvers i organisasjonen, og teknisk kompetanse slik at kommunen kan utnytte ny teknologi.

Vi implementerer nye systemer knyttet til saksbehandling, lønn, personal, økonomi, kommunal fakturering, e-handel og elektronisk utsendelse/samhandling med innbyggerne. I denne prosjektperioden vil vi midlertidig ha behov for økte personalressurser. Etter implementering av nytt system for lønn, personal og økonomi, samt nytt sakssystem, vil det i slutten av handlingsprogramperioden være muligheter for gevinstrealisering i form av innsparing av årsverk.

Utvikle tjenester

Selv om vi allerede har gjort flere investeringer innenfor IKT er det svært viktig å fortsette utviklingen med fortløpende oppgraderinger. I tillegg må vi utvikle flere elektroniske tjenester som kan bidra til forenkling og forbedring av administrative prosesser. Det vil være viktig å få på plass en bedre løsning for integrasjon og samhandling mellom flere elektroniske systemer.

Kommunesamarbeid

Bamble kommune har svart på Stortingets krav om gjennomført kommunereform og prosessen er avsluttet. Bamble kommune opprettholdes som selvstendig kommune innenfor dagens grenser. Med bakgrunn i kommunestyrevedtak den 31.03.16, K-sak 19/16, igangsettes et arbeid med å styrke samarbeidet på tvers av kommunegrensene i Grenland. Det økte samarbeidet er et av flere virkemiddel for å løse de utfordringer som kommunereformprosessen har påpekt at regionen har i forhold til Stortingets mål for prosessen.

Endringer/omstillinger

Endringstider krever strategisk kompetanseutvikling og evne til nytenking og innovasjon. Fortsatt digitalisering og tjenesteutvikling samt budsjettkrav, tilsier at Bamble kommune må påregne å gjennomføre omstillinger i perioden som kommer.

Innføring av nye eller oppgradering av elektroniske verktøy medfører alltid endringer og omstillinger knyttet til arbeidsprosesser og rutiner. Det er viktig å igangsette gode prosesser som sikrer at man oppnår

ønsket effekt. For å utvikle gode tjenester for innbyggerne må det etableres gode samarbeidsformer på tvers av fagområdene.

Digitalisering er omstilling. Den endrer arbeidsmåter og hvordan vi arbeider. Nye verktøy tas i bruk for å løse oppgaver og samhandle bedre. Mange ansatte får nye oppgaver, og noen funksjoner flyttes kanskje ut av virksomheten. Den enkelte leder har ansvar for å lede omstilling slik at den blir vellykket, og at man organiserer seg slik at man kan ta ut gevinster. Ledere i Bamble kommune må ta en digitalt lederansvar.

Kompetanseheving

Kommunen har investert i oppgradering av ny IT plattform og flere fag- og fellessystemer. Det medfører et stort behov for kompetanseheving i hele organisasjonen - dette for å oppnå effektiv og riktig bruk av de elektroniske verktøyene. Vi vil også prioritere kompetanseheving på informasjonssikkerhet i tida fremover.

E-læring er et effektivt og viktig verktøy som vi ser kan benyttes innenfor kompetanseheving fremover.

Ved endringer i administrative stillinger i stabene, vil vi vurdere behovet for endret kompetanse og eventuelt også behovet for endringer i organisasjonsstrukturen. I tillegg vil vi prioritere kompetanseheving for ansatte. Dette for å imøtekomme krav til effektivisering og økt kvalitet på våre tjenester.

Rekruttering

Bamble kommune skal arbeide strategisk med å profilere kommunen, rekruttere og beholde relevant og kompetent arbeidskraft, samt fornye tjenester og arbeidsformer. Det vil være nødvendig å satse på rekruttering av nye medarbeidere, samtidig som egne ansatte utvikles og tilegner seg ny kompetanse.

Selvbetjening

Det er viktig at de ulike IT-prosjektene/fagområdene i kommunene samarbeider slik at man etter hvert kan tilby flere selvbetjeningsløsninger for innbyggerne og ansatte. Det satses på å gjøre flere elektroniske skjemaer og tjenester tilgjengelige i kommunens portal uavhengig av hvilket fagsystem det skal registreres i.

Forvaltningsloven har gjort digital kommunikasjon til hovedregelen når forvaltningen kommuniserer med innbyggere og næringsliv. Kommunen følger dette opp ved å:

- Etablere en sikker digital postkasse mot kommunens systemer.
- Arbeide aktivt for å ta i bruk e-faktura for kommunale avgifter
- Arbeide aktivt for at alle leverandører skal benytte e-faktura

Service og servicekultur

Stabene har satt service på dagsorden, og vi har arbeidet med å få på plass nye standarder knyttet til 1. linjetjenesten, publikumshenvendelser, informasjon om møtevirksomhet på dag og kveldstid, saksbehandlingsrutiner, frister og interne tjenester.

Omstilling og innsparinger

Stabene har innsparingskrav på 1 mill. i handlingsprogramperioden, oppstart i budsjettåret 2017.

Service og dokumententer

Utfordringer og strategi

Tjenesteområde: E-kommune

Utviklingstrekk

Digitaliseringsstrategi

IKT-plan er revidert og omdøpt til *Digitaliseringsstrategi og IKT-handlingsplan* for å være i samsvar med gjengs terminologi. Planene ble vedtatt i rådmannens ledergruppe den 20.06.2017 og følges opp av IKT-forum i Bamble kommune. Prioriterte tiltak behandles fortløpende, og en ansvarsfordeling mellom enhetene og IKT er gjennomført.

Bamble kommune har behov for å sikre at investeringer og forvaltning av IKT er i samsvar med kommunens målsettinger og sentrale krav. Det vil fortsatt være behov for større investeringer til flere av kommunens IT-systemer framover, og investeringsrammen foreslås derfor økt.

Automatisering av arbeidsprosesser og mobilitet

Ved igangsetting av felles løsning (integrasjonslag) for automatisering av arbeidsprosesser og mobilitet, vil det være behov for økning i investeringene fra 2018. Dette prosjektet er vesentlig forsinket, men det forventes at prosjektet startes høsten 2017.

Omleggingen vil ha følgende fokus:

- Kartlegging av arbeidsprosesser før og etter omlegging
- Mulighetsanalyse
- Prioritering av prosesser som skal automatiseres og effektiviseres
- Teknisk skisse – integrasjonskomponenter
- Forvaltningsregime

ITG Skien

Det er igangsatt et arbeid som vil få konsekvenser for mandatet for ITG, og som vil kreve større omlegginger både hos ITG og i egen organisasjon. Vi må bidra til at ITG blir i stand til å møte dagens og morgendagens krav til både beredskap og døgnåpen forvaltning. Dette for å sikre gode tjenester til vår innbyggere. Det har i tillegg kommet krav om at kommunene skal vurdere skyløsninger ved anskaffelser av nye systemer, noe som også kan medføre endringsprosesser i alle ledd.

ITG skal tilstrebe å ha en moderne og effektiv infrastruktur som bidrar til gode IT-løsninger, herunder legge til rette for at kommunene kan ta i bruk skyløsninger, eventuelt integrert med lokale løsninger. Stadig flere systemer blir kun levert som skyløsninger.

Utnyttelse av ny teknologi

Bamble kommune har behov for å sikre at kommunen effektivt utnytter ny teknologi for å drifte virksomhetene effektivt, utvikle gode tjenester overfor publikum, og for at kommunen skal oppleves som en attraktiv arbeidsgiver. Det ovennevnte kan oppnås ved etablering av felles tekniske løsninger som bidrar til mer effektive interne tjenester, som for eksempel:

- Mobil device mangement – for mobiler og nettbrett - er nå eget prosjekt.
- Identitetshåndtering – hente masterdata/nullstille passord automatisk m.m - er nå eget prosjekt.
- IT-utstyr som er tilpasset det behovet som vi til enhver tid har.
- Digital signatur – flere løsninger er på markedet og vi må igangsette prosesser for få dette på plass. Prosessen igangsettes høsten 2017 av ITG som forprosjekt.

Viktige satsninger i 2018:

- Ferdigstille utbygging av trådløst nett
- Videre implementering av nytt styringssystem
- Digitaliseringsprosjektet, automatisere dataflyt
- Videre satsning på velferdsteknologi
- Mobile løsninger for kultur og oppvekst
- Administrasjon av nettbrett og mobiler
- Automatisering av identitetshåndtering av ansatte
- Implementere konkurransegjennomføringsverktøy og kontraktsoppfølgingsmodul.

Digitaliseringsstrategi (IKT-plan) er vedtatt for å sikre at vi følger den digitale utviklingen framover.

Digitaliseringsprosjektet

Prosjektet fokuserer på tiltak som automatiserer arbeidsprosesser og forbedrer brukertilfredsheten hos innbyggerne. Automatisering av dataflyt mellom kommunens interne systemer og eksterne, spesielt statlige, er en viktig del av dette prosjektet. Dette arbeidet blir svært viktig med tanke på å få på plass samhandling mellom systemer og forenkling av tjenester og utvikling av moderne selvbetjeningsløsninger for innbyggerne. Prosjektet samarbeider med Skien kommune og ITG.

Informasjonssikkerhet/personvern – ny Personvernforordning

EUs forordning for personvern blir norsk lov i 2018. Det nye personvernregelverket legger vekt på ansvarlighet og internkontroll hos virksomheten fremfor forhåndskontroll fra Datatilsynet. Kravene til avviksbehandling, varsling av berørte og kontinuerlig arbeid med informasjonssikkerheten, skjerpes i det nye regelverket. Bamble kommune opprettholder ordning med Personvernombud inntil videre og i tillegg opprettes det en egen fagstilling for personvern på ITG. Vi håper at det på sikt etableres samarbeid på tvers som sikrer at forordningen og endringene blir godt implementert i kommunen. I tillegg må det gjennomføres kartlegginger som sikrer at vi følger dagens lovverk, slik at overgangen til ny forordning blir enklere.

Skytjenester

ITG har utarbeidet retningslinjer og kravspesifikasjon ved bruk av skyløsninger. Dette er et godt hjelpemiddel for å sikre gode tjenester fra leverandørene. I tillegg skal man bruke statens standardavtaler og gjennomføre Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) før tjenester flyttes ut i skyen. Dette krever mer kompetanse og erfaring for å sikre oss gode og sikre tjenester.

Konkurransегjennomføringsverktøy og kontraktsoppfølgingsverktøy

I det nye regelverket for offentlige anskaffelser som trådte i kraft 1. januar 2017 stilles det krav om at all kommunikasjon mellom oppdragsgiver og leverandørene over den nasjonale terskelverdien, skal skje skriftlig ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler.

Grenlandskommunene har gått sammen om en felles anskaffelse og GKI er ansvarlig for prosessen. Vi ønsker en felles løsning som kan benyttes av alle og vi bruker Difi sin veiledningspakke med tilhørende dokumenter. Denne anskaffelsen blir en skyløsning og vil bidra til behov for økte driftskostnader og etableringskostnader.

Mobildekning og tilgjengelighet.

Det er flere områder i kommunen som enten mangler eller har dårlig mobildekning. Det er en utfordring med tanke på å ta i bruk mobile enheter for å effektivisere arbeidshverdagen. Kommunen bør bidra til at kommersielle aktører har en utbyggingsplan som sikrer bedre dekning av fiber i kommunen.

Omdømme

Bamble kommune konkurrerer i et nasjonalt- og kanskje internasjonalt marked med tanke på bl.a. å øke folketallet og få til nyetablering av næringsvirksomhet. Omdømmeperspektivet bør synliggjøres i alle ledd i vår kommune.

Arbeidet med å revidere Informasjons- og kommunikasjonsstrategien starter høsten 2017.

Ansattportal

Prosjekt «ny ansattportal» ble igangsatt våren 2016, og settes i drift høsten 2017. Ny ansattportal er rustet for å møte den digitale utviklingen, og skal være den første og primære arbeidsflaten for alle ansatte i Bamble kommune.

Omstilling og innsparinger

Gevinstrealisering

Vi innfører og oppgraderer mange av våre IT-systemer for å imøtegå dagens og morgendagens krav til digitalisering av tjenestene. Vi må samtidig vurdere gevinstrealisering knyttet til direkte og indirekte kostnader, gjennomføring av prosessanalyser, organisatoriske endringer og kvalitetsmessige gevinster. Det er etablert overordnede prinsipper for kostnader og gevinster, samt endringer av PLP (Prosjektleder plan) malene. Det er få gevinster som kan tas ut i prosjektperioden, men dette må overføres fra prosjekt til linjeorganisasjonen ved prosjektslutt. Det er satt i gang opplæringstiltak, og IKT-forum følger opp gevinstrealiseringsprosesser. Det er viktig å være klar over at virksomheter sjelden har mulighet til å ta ut gevinster i en prosjektperiode. Linjeledelsen må kontinuerlig følge opp gevinstrealiseringen etter at prosjektene er implementert i drift.

Tjenesteområde: Dokument- og servicesenter

Utviklingstrekk

Salg- og skjenkeområdet.

Arbeidet med salgs- og skjenkebevillinger er svært ressurskrevende og arbeidet krever kompetanse på lov- og regelverk. Saksbehandlingen er svært krevende, og kvalitet i saksbehandlingen er en forutsetning.

Julen 2016 ble kampanjen «Bry deg uteliv» kjørt i gang. Kampanjens fokus ble hovedsakelig rettet mot Skien og Porsgrunn. Bamble kommune har fire virksomheter som har forpliktet seg til å delta i Bry deg programmet, men det har vært liten deltakelse på møtene som er satt opp. Dette er mest sannsynlig en konsekvens av at politiet og prosjektets ledelsen er rettet mot Skien og Porsgrunn. Alle møter og samlinger legges til Skien eller Porsgrunn.

I 2016/2017 ble det utredet muligheten for et felles bevillingskontor i Grenland. Hensikten er å samle all saksbehandling av bevillingssaker til ett sentralt kontor. Arbeidet med utredningen har vært krevende, men rådmannen leverte en positiv innstilling til politisk behandling. Rådmannens forslag ble vedtatt med 4 mot 3 stemmer i Administrasjonsutvalget, men i Formannskapet ble forslaget endret til at «dagens ordning videreføres». Kommunestyret vedtok den 15 juni 2017 ble det samme som formannskapet. Konklusjonen blir at dagens ordning videreføres.

Våren 2017 startet arbeidet med å etablere en rammeavtale på levering av kontrolltjenester. Tre leverandører leverte godkjente tilbud og rammeavtale for kontrolltjenester blir inngått ila sommeren 2017.

Det er gjennomført en revidering av Bamble kommunes alkoholpolitiske handlingsplan for 2016-2020. De er innarbeidet en egen bevilling for lag og foreninger. Hensikten er at flere lag og foreninger som har regelmessige medlemsmøter med alkoholserving, skal søke om bevilling og gjennomføre skjenkingen etter gjeldende regelverk. Det er etter revideringen registrert et økt antall foreninger som nå søker om bevilling. Den 12. juni var det registrert fire lag og foreninger med denne typen bevilling.

Innbyggjerservice

Utvikling av selvbetjeningsløsninger for innbyggerne vil på sikt påvirke servicetorgetts rolle. Vi forventer en overgang fra skranketjeneste og veiledning til utvidet bruk av elektroniske skjema, og veiledning via chat og sosiale medier (e-servicetorg). Døgnåpen forvaltning med mulighet for publikum til å benytte selvbetjeningsløsninger er en utfordring. Dette krever digital kompetanse, oppdatert informasjon og elektroniske skjema. Servicetorgetts oppgave vil i større grad dreie seg om å veilede publikum til å kunne benytte selvbetjeningsløsninger. Dette krever kompetanse i å veilede på nett og mestre elektroniske verktøy og nye dialogkanaler.

Våren 2017 ble den selvbetjente publikumsstasjonen oppgradert med økt sikkerhet. Publikum kan logge seg på sikre tjenester, skanne inn vedlegg til søknader og lignende på stasjonen. All informasjon blir slettet på arbeidsstasjonen når brukeren avslutter og slår den av.

Det er innført nye bestemmelser for saksbehandling av HC-kort og samtidig er det etablert et utvidet samarbeid mellom Grenlandskommunene vedrørende dette. Hensikten med samarbeidet er at kommunene skal ha en tilnærmet lik standard/kvalitet på saksbehandlingen. Servicetorget har møte hver torsdag for gjennomgang og vurdering av nye søknader.

Bamble kommune har nå laget en servicestandard som vi har startet implementeringen av, og dette arbeidet vil fortsette i planperioden.

Ny sak og arkivløsning – Public360

Nytt sak – og arkivsystem gikk i produksjon 25. april 2013. En større oppgradering av nye servere, ny versjon og noen nye integrasjoner (folkeregisteret, oppmålingsmodul og ny konverteringsserver) er gjennomført våren 2016. I tillegg måtte det gjennomføres en oppgradering i juni 2017 for å sikre bedre funksjonalitet i forbindelse med mottak av elektroniske dokumenter (KS SvarInn). Digital kommunikasjon med innbyggere og næringsliv er igangsatt og vi vurderer nå samhandlingsrom, «min sak», eSignatur, nye integrasjoner, osv. Denne løsningen må utvikles og optimaliseres framover for å sikre at den tilfredsstillende de behov kommunen og våre innbyggere har til enhver tid.

Økt dokumentfangst var et av målene med prosjektet, men har hatt en reduksjon i 2016. Det skyldes både mindre dokumentfangst på mail fra saksbehandler, samt at vi hadde problemer med å få integrasjon mot Visma på plass etter oppgraderingen. Det som er krevende er at det fortsatt er mye som kommer på papir, så det igangsettes et utviklingsprosjekt Digitalisering av tjenester og prosessautomatikk mot leverandøren for å redusere papirflyten internt og sette opp automatiske interne arbeidsprosesser, som medfører at dokumentasjon kommer rett inn i løsningen.

GKI - lov om offentlige anskaffelser

Grenlandskommunenes innkjøpsenhet har ansvar for inngåelse av felles rammeavtaler i Grenland. Denne prosessen er svært effektiv og vi opplever gode avtaler som blir fremforhandlet på kommunens vegne. Det er viktig at det interkommunale samarbeidet fortsetter og at GKI får nødvendig ressurser og handlingsrom, som sikrer at de kan bistå kommunene på en god måte.

I forbindelse med ny lov om offentlig anskaffelser er noen krav til skjerpet og andre har blitt enklere. Det gjelder spesielt anskaffelser under 100 000. Det er viktig å fortsatt ha gode prosesser som sikrer **konkurranse** ved inngåelse av avtaler og kjøp av tjenester. Det for å hindre korrupsjon og mistanke om

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
E-kommune	Brukertilfredshet 100 %	Brukertilfredshet		70,0 %	80,0 %	100,0 %	100,0 %
	Elektronisk utsendelse øker - KS SvarUt	Andel elektronisk utsendelse - KS SvarUt		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Økt antall besøk på websidene	Antall besøk på websidene	407 173	600 000	600 000	600 000	600 000
	Økt antall elektroniske skjema	Antall elektroniske skjema	80	80	80	80	80
	Økt dokumentfangst i sakssystemet	Dokumentfangst i sakssystemet	50 451	83 000	83 000	83 000	83 000
Lønn og personal	Holde avklarte frister		Jfr. kval.std.	Jfr. kval.std.	Jfr. kval.std.	Jfr. kval.std.	Jfr. kval.std.
	Intern tilfredshet med tjenester						
	Rett lønn til rett tid (Avvik)	Lønn til rett tid (Avvik)	>99,90% (< 0,10%)	>99% (<1%)	>99% (<1%)	>99% (<1%)	>99% (<1%)

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Investeringstiltak - Muggsoppsanering av eldre arkiver	500	750	750	750
Investeringstiltak - Økt ramme - IKT investeringer	1 500	1 500	1 500	1 500
Økte kostnader ITG	500	1 000	1 000	1 000
Sum	2 500	3 250	3 250	3 250

Investeringstiltak - Muggsoppsanering av eldre arkiver

Det er funnet muggsoppdannelser på arkivene i Lensmannsgården og vi er ikke kjent med hvor arkivene ble oppbevart før de kom til Lensmannsgården og hvor stort omfanget er både der og på andre bygg, som oppbevarer arkiver

Prosessen for mottak og sanering kan ta tid, da også andre kommuner har disse problemene og avlevering betinger kapasitet hos IKA Kongsberg.

Investeringstiltak - Økt ramme - IKT investeringer

Vi har i dag mange pågående prosjekter som er bundet opp en del av IKT- investeringene.

Det er viktig å ikke stoppe den positive utviklingen vi er inne i derfor er det behov for flere midler – ref. digitaliseringsstrategien (tidligere IKT-plan).

Økte kostnader ITG

Økte driftskostnader ITG på grunn av ny samarbeidsavtale og nytt mandat for ITG

Personal- og organisasjonsutvikling Utfordringer og strategi

Personal, Opplæring, HMS

Utfordringer, utviklingstrekk og styringsmål i budsjett og handlingsprogram 2018-2021

Utfordringer og utviklingstrekk

Bamble kommune vil i tiden framover stå over for utfordringer knyttet til rekruttering og forvaltning av egen arbeidskraft og evne til utvikling og nyskapning.

I følge arbeidsgivermonitoren (KS 2016) vil Bamble kommunes største arbeidsgiverutfordringer fremover være

- Arbeid med sykefravær
- Høy andel deltidsansatte
- Mangfold og inkludering

I denne situasjonen er det imidlertid viktig at Bamble kommune oppleves som en attraktiv arbeidsgiver av flere årsaker. Kommunen har en viktig samfunnsfunksjon med mange meningsfulle arbeidsoppgaver. Høy trivsel og engasjerte medarbeidere bidrar imidlertid til stabile ansattforhold og mindre behov for midlertidig arbeidskraft. Stabil arbeidskraft kan bidra til kvalitativt gode tjenester og således fornøye innbyggere.

Utfordring:

Hvordan utvikle en arbeidsgiverpolitikk som er rustet for fremtiden?

Mål:

Bamble kommune skal arbeide for å være:

- En lærende organisasjon med fokus på kompetanse og utvikling
- En helsefremmende arbeidsplass med fokus på arbeidsmiljøet og internkontroll
- En inkluderende arbeidsplass for ansatte som vil og kan arbeide - med fokus på nærvær og friskvern.

Tjenesteområde: Rekruttering

Mål: En lærende organisasjon med fokus på kompetanse og utvikling

Utfordringer og utviklingstrekk for tjenesten

Kommunesektoren står ovenfor utfordringer i framtiden som handler om å møte den demografiske utviklingen og innbyggernes behov for velferdstjenester. Bamble kommune må rekruttere og beholde relevant og kompetent arbeidskraft, og samtidig bidra til fornyelse av tjenester og arbeidsformer.

Bamble kommune har normalt god søkermasse til faste ledige stillinger. Det har derimot vært utfordringer med rekruttering til sykepleierstillinger. I følge Kommunesektorens arbeidsgivermonior (KS 2016) oppgir kommunale arbeidsgivere sykepleiere som den yrkesgruppen det er vanskeligst å rekruttere. 59 prosent av kommunene på landsbasis beskriver det som «meget utfordrende» eller «ganske utfordrende» å rekruttere til sykepleierstillinger, mens 55 prosent opplever det meget/ganske utfordrende å rekruttere spesialsykepleiere. På dette området har vi iverksatt tiltak i samarbeid med Norsk Sykepleieforbund.

Vi har også hatt utfordringer med vikarstillinger. Når det er knapphet på arbeidskraft, må vi som arbeidsgiver vurdere om det er riktig å ha flere fast ansatte enn vi har stillingshjempler.

Som arbeidsgiver vil vi være mer tilstede på jobbmesser og på høyskoler - og utvikle utlysningsteksten for ledige stillinger for å fremme kommunen som en relevant arbeidsgiver.

Vi mottar en del krav om fast tilsetning etter arbeidsmiljøloven §§ 14-4a og 14-9, og en ny bestemmelse «3-års regelen» gjeldende fra 01.07.15. Ulike midlertidige tilsetninger vil kunne føre til krav om fast tilsetning. Det vil kunne utfordre virksomhetene dersom de får flere faste ressurser enn planlagt med i bemanning og budsjett. Det utfordrer også virksomheter som i mangel av aktuelle kandidater, midlertidig rekrutterer annen kompetanse enn det det er behov for på lang sikt.

Fokuset på hele stillinger må økes, og arbeidet med å redusere uønsket deltid vil ha betydning for om kommunen oppfattes som en attraktiv arbeidsgiver i framtida. Uønsket deltid er det mest av innenfor helse og omsorg, og det er også innenfor denne sektoren kommunen vil ha det største rekrutteringsbehovet framover. Prosjektrapport «Utvikling av heltidskultur i Bamble kommune» ble vedtatt i Administrasjonsutvalget 30.05.17 danner et rammeverk for arbeidet med heltidskultur i Bamble kommune, med spesielt fokus på helse og omsorg. Prosjektgruppas anbefalinger tas inn i virksomhetene og avdelingenes daglige drift, og det forventes at man initierer prøveprosjekter med ulike arbeidstidsordninger i samarbeid med tillitsvalgte og vernetjenesten.

Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering trekker fram to hovedsatsingsområder for rekruttering av menn til kvinnedominerte yrker; helsesektoren og barnehagesektoren. Prosjekt «Menn i helse» er igangsatt i 2017, og det er ønskelig med konkrete tiltak og prosjekter også innen barnehage.

Regjeringen og partene i arbeidslivet har gått sammen om en samfunnskontrakt der målet er flere lære plasser. Måltallet er et inntak på én lærling per tusen innbyggere per år – dvs. 28 lærlinger i Bamble kommune, men per i dag står ikke antall kvalifiserte søkere og rekrutteringsbehovet i forhold til dette målet.

Kommunen har i dag egen finansiering til 17 lærlinger. Økt antall lærlinger i 2018 forutsetter bruk av fond.

De som ikke er kvalifisert for en lære plass har også behov for andre kvalifiseringstiltak. Kommunen samarbeider med NAV om et prosjekt med arbeidspraksis med fokus på kvalifisering som startet i 2016 og går over flere år.

Våre mål:

- Bamble kommune vil være en lærende organisasjon som bygger opp, deler og utnytter kommunens samlede kompetanse. Kompetansetiltak som iverksettes skal være begrunnet i kommunens samfunnsoppdrag og tjenesteutvikling.
- Kommunen skal ha oversikt over kompetansebehov og planlegge tiltak som utvikler egne medarbeidere til å møte nye krav og endrede behov.
- Formell kompetanseheving av ansatte. Kontinuerlig lederopplæring/lederoppfølging
- Økt andel heltidsstillinger
- Økt andel menn i kvinnedominerte virksomheter, spesielt innenfor helse og barnehage
- Økt andel fagarbeidere gjennom kompetanseheving av tilsatte assistenter
- Kontinuerlig fokus på forenkling og forbedring av arbeidsprosesser

Tiltak:

- Påse for at alle kommunalområdene har oversikt over egen kompetansen og kompetansebehov på kort og på lang sikt
- Videreutvikling av Halen Gård som kompetansesenter
- Retningslinjer for omorganisering og nedbemanning implementeres
- Vurdere om det er grunnlag for å etablere en fast vikarbank (bemanningseenhet)

Tjenesteområde: Helse, miljø og sikkerhet

Mål: En helsefremmende arbeidsplass med fokus på godt arbeidsmiljø og internkontroll

Utfordringer og utviklingstrekk for tjenesten

Bamble kommune vil fremover, på lik linje med andre kommuner i Norge, oppleve en globalisering. Endringer skjer raskere, økonomien er presset, tjenester flyttes og arbeidet blir mer prosjektorganisert. Det vil bli endringer i arbeidstid, skiftordninger og turnus. Teknologien gjør at mange kan arbeide når som helst og hvor som helst. Dette har både fordeler og ulemper.

Høsten 2017 startet arbeidet med plan for organisasjons- og kompetanseutvikling (arbeidsgiverpolitikk). Planen skal bidra til utviklende arbeidsplasser der medarbeiderne blir tatt vare på, trives og hvor ressurser utnyttes i henhold til kommunens mål og virksomhetens planer.

Fremtidens HMS-arbeid vil i større grad være evnen til å håndtere ulik risiko, samt kunne endre arbeidsmetoder og bemanningsplaner i takt med utviklingen.

Arbeidsmiljølovens formålsparagraf sier at det skal skje en vedvarende forbedring av arbeidsmiljøet i samsvar med den teknologiske og sosiale utviklingen i samfunnet. Videre skal arbeidsmiljøet i virksomheten være fullt forsvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd. Arbeidsgiver har en selvstendig plikt til å gjennomføre kartlegging og nødvendig risikovurdering, og å sette i verk forebyggende tiltak for å oppnå et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, uavhengig av om disse er spesielt nevnt i arbeidsmiljøloven eller i forskriftene.

HMS-arbeidet må planlegges og synliggjøres i virksomhetsplanen, med mål, konkrete tiltak og fordeling av ansvar for gjennomføring av tiltakene innen gitte frister. Det praktiske arbeidet (oppgavene) med HMS kan delegeres, men ikke ansvaret.

Bamble kommune har de siste årene hatt et økende fokus på helse, miljø og sikkerhetsarbeid (HMS). HMS er viktig for både innbyggere, brukere og ansatte, og kommunen stiller krav til sine samarbeidspartnere i tråd med dette fokuset.

Kommunen arbeider for å ha en god internkontroll, og anerkjenner prinsippet om *bedre fører enn etter snar*. I dette arbeidet er opplæring og utvikling av styrende dokumenter vesentlig.

For at den interne kontrollen skal ha ønsket effekt er det avgjørende at den blir en integrert del av virksomheten på alle nivå i kommunen. Den enkelte arbeidstaker vil gjennom operasjonalisert internkontroll, ha trygghet for at vedkommende handler i tråd med styringssignaler som er gitt, og at arbeidet utføres innenfor de til enhver tid gjeldende myndighetskrav. Arbeidstakeren vil videre ha en systematisk tilnærming til oppgaver i forhold til effektivitet, ensartethet og risiko. Dersom uregelmessigheter oppstår, vil arbeidstakeren være trygg på rapporteringssystemet som avviket skal rapporteres i, og ha trygghet på at nødvendige tiltak vil bli iverksatt.

Først og fremst er internkontroll arbeidsgiverens ansvar, men alle ansatte har både rettigheter og plikter i forbindelse med HMS-arbeidet.

Hensikten med systemet er å sikre at problemer oppdages og tas hånd om i tide. Internkontroll er kvalitetssikring.

A-avvik (alvorlig avvik) har vi dag en god rutine på å følge opp, men det er også viktig å følge opp B-avvik (avvik av mindre alvorlighetskrav). Det har vært meldt behov for et elektronisk avvikshåndteringsverktøy, dette må vurderes fremover.

En utfordring er å få virksomhetene til å tenke avviksrapportering som et verktøy for kvalitetsforbedring. Vi må arbeide internt for å øke kunnskap, ferdigheter og holdninger.

Vi opplever økt omfang av utagering, vold og trusler i den kommunale tjenesteproduksjonen og våre ansatte opplever en «tøffere arbeidshverdag». Vi må arbeide aktivt for å øke kompetansen blant våre ansatte på håndtering av denne type atferd. Veileder for vold og trusler om vold er revidert våren 2017.

Bamble kommune skal arbeide for å ha en effektiv og god internkontroll som kontinuerlig følger opp og sikrer:

- Vurdering av de største risikofaktorene i egen virksomhet
- Forebyggende arbeid med uønskede hendelser/ulykkesberedskap
- Årlige vernerunder
- Gode rutiner på avviksbehandling og erfaringsoverføring
- Oppsøkende aktivitet fra HMS-ledelsen i Bamble kommune
- Helhetlig koordinering, bedre ressursutnyttelse og kompetanse
- Redusere miljøbelastningen fra våre virksomheter

Mål i perioden:

- Flere hele stillinger
- Oppfølging av tiltak knyttet til likestilling og mangfold
- Medarbeidersamtaler eller utviklingssamtaler for alle ansatte
- Trivselsundersøkelse/medarbeiderprosess i samarbeid med Bedriftshelsen
- Arbeidsmiljøtiltak på alle arbeidsplasser
- Alle ledere har gjennomført HMS kurs innen det første året de er tilsatt som leder
- Videreutvikle aktive og synlige ledere som tar utgangspunkt i våre verdier og som motiverer ansatte til arbeidsglede og innsats.
- Kommunens avvikssystem er en integrert del av virksomheten på alle nivå i kommunen

Tiltak:

- Videreutvikling av kompetanseplan for ledere
- Personal og organisasjonsutvikling vil i 2018 gjennomføre en evaluering av dagens ordning for avviksrapportering (internkontroll), og avklare behov for anskaffelse av et elektronisk system

Mål: En inkluderende arbeidsplass for ansatte som vil og kan arbeide med fokus på nærvær og friskvern

Bamble kommune har vært en IA-bedrift siden 2002. Målsettingene med IA-arbeidet er å forebygge og redusere sykefraværet, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet.

IA-avtalen er forlenget til 31.12.18. Den nye avtalen har økt fokus på arbeid som et helsefremmende og forebyggende virkemiddel/tiltak.

I perioden har sykefraværet variert fra 11,1 % til 7,5. Resultatet for 2016 var 7,7 %, og vi foreslår en målsetting på 7,5 % i 2018 og 7,5 % i 2019.

I 2016/2017 har Personal og organisasjonsutvikling i samarbeid med Bedriftshelsen, hatt et spesielt fokus på virksomheter med høyt sykefravær. Arbeidet har bestått i å igangsette ulike tiltak som har vært relevant for den enkelte virksomhet.

Gjennomsnittlig pensjoneringsalder i Bamble kommune var 64,6 år i 2016 og ligger over ønsket målsetting som er 64 år (jf. delmål 3 i IA-avtalen). Retningslinjen for seniorpolitikk er planlagt evaluert ultimo 2017, og tema for evalueringen vil være videreføring eller avvikling av ordningen.

Bamble kommune hadde i fjor 71 ansatte med delvis arbeid og delvis trygd. Dette er en liten økning fra 66 i 2015.

Arbeidsgiverpolitikken har fokus på kommunens samfunnsansvar med å tilby praksis til personer med redusert funksjonsevne. Vi ønsker å behandle hver person individuelt og følge opp de vi tar inn i ulike former for arbeidspraksis, og dette krever økte ressurser.

For å øke sysselsettingen og inkluderingen har den nye IA-avtalen fokus på personer som har kort vei tilbake til arbeidslivet.

Utfordringer har vært:

· Tilretteleggingsplikten omfang avhenger av arbeidsgivers reelle muligheter for tilrettelegging og gjelder «så langt det er mulig», jf. aml. § 4-6.

· Økt bruk av gradert sykemelding kan bli ressurskrevende på grunn av behov for vikar og ulike tilrettelegginger.

Våre mål:

- Å redusere sykefraværet fra 8 til 7,5 % i perioden
- Positiv holdning til arbeidspraksis og utprøving av arbeidsevne
- Økt bruk av graderte sykemeldinger
- Målrettet bruk av tilretteleggingstilskudd

Tiltak:

- Midlertidig tilrettelegging
- Igangsetting av jobbrotasjon i løpet av 2018
- Økt oppfølging av gravide arbeidstakere
- Kontinuerlig oppfølging, evaluering og korrigerende tiltak i virksomheter med høyt sykefravær

Tjenesteområde: Lønn og personal

Utfordringer og utviklingstrekk for tjenesten

Utviklingstrekk

Virksomheten har tre store utviklingsprosjekter

- Videre implementering av ERP – HRM
- Oppgradering av Ansattportal
- Pilot lønnsbudsjettering i Framsikt

I 2016 tok vi i bruk selvbetjening for ansatte dvs. elektroniske reiseregninger, timelønn og ferie/fraværstøring. I tillegg desentraliserer vi administrative oppgaver knyttet til HRM.

Høsten 2017 vil vi teste ut bruk av lønnsbudsjetteringsmodulen i Framsikt.

Kravene til kunnskap, internkontroll og utvikling i kommunen øker i takt med samfunnsutviklingen. Det vil være vesentlig at kvaliteten på de ordinære forvaltningsoppgavene tilknyttet lønn og personal, opprettholdes slik at kommunalområdene opplever en stabil og trygg leveranse.

Utfordringer:

Flere ansatte innenfor lønn og personal vil nærme seg mulig pensjonsalder i løpet av de neste årene, ytterligere flere vil kunne pensjonere seg de neste 5-10 årene.

Det er nødvendig å videreutvikle ansatte innenfor lønn og personal på samme tid som virksomheten må sikre kompetanseoverføring mellom ansatte samt nyrekruttering.

Mål:

- Alle ansatte får rett lønn til rett tid
- Personal og lønn har nødvendig kompetanse til å støtte øvrige kommunalområder innenfor personal og lønn også i fremtiden
- Personal og lønn har nødvendige maler og veiledere til støtte for virksomhetslederne

Tiltak:

- Gjennomføre analyse av kompetansebehov på kort og lang sikt.
- Gjennomgang av egne maler og styrende dokumenter ila 2018

Overordnede mål

- En helsefremmende arbeidsplass med fokus på godt arbeidsmiljø og internkontroll
- En inkluderende arbeidsplass for ansatte som vil og kan arbeide med fokus på nærvær og friskvern
- En lærende organisasjon med fokus på kompetanse og utvikling

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
En helsefremmende arbeidsplass med fokus på godt arbeidsmiljø og internkontroll	A-avvik (alvorlige avvik) registreres	Antall A-avvik	74				
	Alle enheter/virksomheter skal gjennomføre vernerunde årlig med oppfølging og tiltak	Andel enheter/virksomheter - vernerunde årlig med oppfølging og tiltak	74,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Alle ledere har gjennomført HMS kurs innen det første året de er tilsatt som leder	Andel ledere med gjennomført HMS kurs innen det første året de er tilsatt som leder		75	100	100	100
	Alle virksomheter har godkjente HMS-system	Andel virksomheter med godkjent HMS-system	89,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Personskader med fravær registreres	Antall registrerte personskader	4				
En inkluderende arbeidsplass for ansatte som vil og kan arbeide med fokus på nærvær og friskvern	Gjennomsnittlig pensjonsalder skal ikke være lavere enn	Gjennomsnittsalder ved pensjon	64,6	64	64	64	64
	Medarbeidersamtaler/utviklingssamtaler skal gjennomføres hvert år	Andel medarbeidersamtaler/utviklingssamtaler pr. år	81,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Sykefraværet i Bamble kommune skal ikke være høyere enn 7,5 %	Sykefravær	7,7 %	7,5 %	7,5 %	7,5 %	7,5 %
	Trivselsundersøkelse (måles fra 1 til 4)	Trivselsundersøkelse (måles fra 1 til 4)	3,37	>3,1	>3,1	>3,1	>3,1
En lærende organisasjon med fokus på kompetanse og utvikling	Andel ansatte i hele stillinger øker	Andel ansatte i hele stillinger	53,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
	Antall ansatte som tar kompetansegivende videreutdanning øker	Antall ansatte som tar kompetansegivende videreutdanning	45	50	50	50	50
	Antall menn i kvinnedominerte yrker økes	Antall menn i kvinnedominerte yrker	76	100	100	100	100
	Antall personer i språkpraksis	Antall personer i språkpraksis	37	40	40	40	40
	Antall personer på arbeidsutprøving/praksis	Antall personer på arbeidsutprøving/praksis	47	75	75	75	75
	Antall studenter fra høyskole/universitet og elever i videregående skole i praksis	Antall studenter fra høyskole/universitet og elever i videregående skole i praksis	148	140	140	140	140
	Oppdaterer plan for kompetanseutvikling hvert år	Oppdatert plan for kompetanseutvikling innen		1.febr.	1.febr.	1.febr.	1.febr.
	Økning i antall lærlinger – spesielt som helsefagarbeidere *Antallet forutsetter intern/ekstern finansiering (budsjett = finansiering 16)	Antall lærlinger	21	28	28	28	28
	Økt antall kvalifiserte søkere pr. stilling	Antall kvalifiserte søkere pr. stilling	>1	>1	>1	>1	>1

Plan- og økonomistyring, skatt og innføring

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten bistår rådmann og ledergruppa, og yter støtte til alle kommunens øvrige virksomheter innenfor områdene:

- Budsjett
- Regnskap
- Økonomistyring
- Rapportering
- Planarbeid
- Kommunal fakturering og innføring
- Finansforvaltning
- Låneopptak
- Skatteinnkreving

Utfordringer og strategi

Plan og styring

Plan og bygningsloven innehar regler for kommunal planlegging, planleggingen skal være rasjonell og strukturert. I starten av hver valgperiode skal en planstrategi med prioriterte utfordringer og planer vedtas. Planarbeidet i kommunen ses i sammenheng med statlige prioriteringer og satsninger. Bamble har strukturert planarbeidet slik at dette er en vesentlig del av styringssystemet for kommunen. Samarbeid med andre offentlige myndigheter er blitt tettere både ved informasjonsinnhenting og ved utarbeidelse av planer. Det er en utfordring å få et plan og styringssystem til å fungere slik at kommunens beslutningsprosesser er rasjonelle og bistår i prioriteringen og styringen.

PLØK skal være Bambles ressurscenter for innhenting og tolking av nøkkeltall og statistikker (KOSTRA, SSB, folkehelse mv.). PLØK har ansvar for å gjennomføre arbeidet med planstrategiene og kommuneplanens samfunnsdel.

Retningsgivende for PLØKs planarbeid skal være:

- Rikspolitiske føringer/regler
- Kommunestyrets vedtak/føringer
- Tidligere vedtatte planer
- Planarbeidet i Bamble skal følge PLP
- Enkelt saker og prosjekter
- Utarbeidelse av styringsdokumenter
- Delta på kurs og seminarer for å være faglig oppdatert

Omstilling krever langsiktighet og klare mål og strategier for tjenestene basert på kunnskap om utviklingstrekk og rammevilkår. Det viktigste instrumentet kommunen har i omstillingsarbeidet er planarbeidet med informasjonsinnhenting og måldefinering som grunnlag for riktige prioriteringer av kommunens ressurser. Vi har behov for bedre kvalitetssikring av saker med økonomiske konsekvenser.

Drift og kontroll

En stadig økning i aktivitet i kommunen medfører større krav til kommunens økonomistyring og internkontroll. Det er nødvendig å ha fokus på å videreutvikle gode datasystemer, klare rutiner og god kompetanse i alle deler av organisasjonen. I dag benytter man felles driftssystem for økonomi og HRM. Kompleksiteten i regnskapsføringen og i økonomiske saker har de senere årene vært stigende og Vi har derfor behov for bedre kvalitetssikring og styrking av kommunens økonomiske internkontroll. Kommunestyret har vedtatt økonomireglement våren 2016, dette legges til grunn for prioriteringene i kommunens regnskapsførsel.

All kommunal virksomhet er budsjettstyrt og har en økonomisk konsekvens. Dette medfører at ledere på alle nivåer i organisasjonen må inneha en minimumskompetanse ift. økonomistyring. Opplæring og kompetanseutvikling må ha kontinuerlig fokus.

Utviklingen fremover viser en endring i virksomheten:

Reduserte arbeidsoppgaver:

- Fra papir til elektronisk bilagsbehandling
- Bilagsproduksjonen flyttes ut i virksomhetene

Økte arbeidsoppgaver:

- Mer faglig rådgivning, opplæring og systemstøtte.
- Mer kontroll av kontering og momsbehandling av bilag
- Fokus på bruk av e-bilag og e-handel ute i virksomhetene.

Det jobbes aktivt med å effektivisere regnskapsprosessene og få alle bilag fra papir til elektronisk bilagsbehandling, elektroniske fakturaer og e-bilag. Det planlegges å ta i bruk av e-handel i større omfang i årene fram mot 2020.

Fakturering og innfordring

Kommunale avgifter, brukerbetalinger, leieinntekter og gebyrer forøvrig utgjør en vesentlig del av kommunens inntekter. Det er viktig å ha tett oppfølging og en aktiv innkreving av utestående beløp. Dette forhindrer inntektstap for kommunen og at skyldnerens situasjon forverres.

Vi har høy prioritet på innfordring med spesielt fokus på oppholdsbetaling for SFO/Barnehage samt husleie. Dette er tidkrevende og krever jevnlig innsats for å opprettholde oppfølgingen. Samtidig ser vi behovet for å øke fokus på den øvrige restansmassen slik at samlede utestående krav kan reduseres.

Løsningsgraden viser en betydelig forbedring. Imidlertid må det bemerkes at tallgrunnlaget for denne beregningen er noe unøyaktig vedrørende fakturert beløp pr. 30.06.16 pga. omlegging av rapporteringsmetode i år. Man kan likevel se at vi er inne i en positiv utvikling.

Vi går mot en mer digitalisert hverdag, og arbeider derfor også for mest mulig elektronisk utsendelse av fakturaer og elektroniske innbetalingsløsninger.

Planer og vedtak

1. Vi har rutiner for best mulig effektiv håndtering av arbeidsoppgavene. Disse evalueres fortløpende
2. Vi arbeider for å ha høy hastighet på innfordringen, med fokus på arbeidsflytene for å ha optimal oppfølging og innkrevingsprosedyre.
3. Innfordringsstrategi og valg av innfordringstiltak er en løpende prosess som evalueres i forbindelse med resultatmålingene
4. Automatisk avtalefangst. Man får opp tilbud om å inngå avtale om efaktura og avtalegiro i nettbanken når fakturaer fra Bamble kommune blir betalt.
5. Innføring av Digipost / elektronisk utsendelse av brev og fakturaer.

Skatt

Utviklingstrekk: Mer maskinell behandling. Mindre henvendelser.

Planer og vedtak : Innfordringsstrategier fastsatt av skattedirektoratet. Resultatmål fastsatt av Skatt sør.

Omstilling og innsparinger: Færre stillinger på avdelingen.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Andel fakturaer distribuert elektronisk i % av totalt antall fakturert. Målt på kommunale avgifter, siste termin utskrevet.		61,9 %	68,0 %	74,0 %	77,0 %	80,0 %
	Budsjettavvik drift på sumnivå, absolutte tall eks. fond,	Avvik i enhetene	6,7 %	3,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
	Løsningsgrad Innbetalt beløp på krav utskrevet og forfalt siste 12 mnd målt i %		95,3 %	97,8 %	98,0 %	98,5 %	99,0 %
	Redusere mengden av inngående fakturaer på papir til EHF (elektronisk handelsformat). Effektivisere fakturaflyten og redusere manuelle arbeidsoppgaver ved fakturamottak.	Antall EHF-fakturaer fra økonomisystemet	76,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %
	Øke mengde inngående fakturaer på EHF m/kobling til profil. Effektivisere fakturaflyten og redusere arbeidsoppgaver		28,0 %	40,0 %	40,0 %	40,0 %	40,0 %

Kirkelige formål og andre trossamfunn Utfordringer og strategi

A. Bamble kirkelige fellesråd

Bamble kirkelige fellesråd driver som tidligere svært nøkternt. Vi er forsiktige med å binde midlene våre til faste kostnader og investere for mye i den vanlige driften. Når vi har rom for det, har vi prioritert oppgaver som kan bidra til å løfte bedriften opp på et bedre nivå. Vi merker at standardhevingen medfører større trivsel, arbeids glede og yrkes stolthet blant våre ansatte. Ansatte og ledelsen i fellesrådet har stort fokus på HMS-arbeidet, noe vi har hatt i flere år, vi mener det er viktig at vi fortsetter å ha høyt fokus på det.

Utfordringer i 2018 – 2021

(inndelt i” tjenesteområder”, i prioritert rekkefølge innenfor hvert tjenesteområde)

Gravplasser (gjelder alle innbyggere, også uten statskirke-tilhørighet)

- **Hovedprioritet:**
- **Økt bemanning på grunn av utvidelse av gravplass-arealene på Eik gravlund**

Det er planlagt oppstart på utvidelsen i 2017. I den sammenheng er det viktig å understreke at utvidede gravplass-arealer, vil utløse behovet for mer betjening på gravplassene når utvidelsen er ferdigstilt. Vi ser for oss at 50 % stillings-økning er nødvendig for å drifte utvidelsen, (ca. kr 350.000,-) samt kr. 350.000,- i økte driftsutgifter, **til sammen kr 700.000,- i året fra 2019.**

- **Istandsetting/ utvidelse av bårhus/garasje på Langesund kirkegård, kr 400.000,-**
- **Oppgradering av kirkegårdsgjerdet på Stathelle kirkegård, ca. kr. 500.000,-**
- **Oppfylling og steinsetting av skråninger på kirkegårdene i Bamble,**

ca. kr 3.500.000,-.

Dette er svært viktig pga økt fare for flom og rasfare pga ekstremvær.

- **Minnesmerke på Langesund kirkegård, (stort i støpejern) ca. kr 500.000,-.** Dette minnesmerket er under sterkt forfall, trenger en større oppgradering, da deler faller av.

Kirker

- **Hovedprioritet:**
- **Økning av midler til drift og avsetning til større ytre vedlikehold av kirkebyggene.**

Fellessrådet prioriterer dette høyt for at vi kan fortsette å sette av midler til større ytre vedlikehold. For en del år siden ble det bestemt i kommunestyret at det skulle bevilges så mye midler til Bamble kirkelige fellesråd at fellesrådet hvert år kunne avsette (spare) midler til større

ytre vedlikehold, som maling av byggene utvendig. I sin tid utgjorde den summen kr 340.000,-. Fellesrådet har i flere år varslet i årsmeldingene at vi ikke lenger ser oss i stand til å få avsatt disse midlene, da vi stadig blir kuttet i driftsmidler. Vi økte festeavgiftene i sin tid for å kompensere for kuttene fra kommunen, men nå er inntektene våre kuttet så mye, at også den økte inntekten vi hadde på festeavgiftene er «spist» opp. For 2017 budsjetterte fellesrådet kun med å avsette kr 140.000,- til vedlikeholdsfond. (dvs kr 200.000,- mindre enn opprinnelig beløp. Beløpet, kr 340.000,-, ble fastsatt for minimum 15 år siden, og i 2017-kr utgjør dette kr 470.000,-). Dette fordi vi ikke kan se å ha nok inntekter til å fortsette denne ordningen og prioriteringen. Det er også et krav i regnskapsreglene om at fellesrådet må ha et regnskapsoverskudd tilsvarende den ønskede avsetningen, før vi kan avsette midler til vedlikeholdsfond. Økte driftsmidler gjør også at vi kan fortsette å drifte gravplassene våre på en forsvarlig måte. På bakgrunn av dette ønsker fellesrådet å be Bamble kommune om nok midler til drift, slik at vi kan fortsette å avsette midler til de nevnte vedlikeholdsbehovene. Slik at vi ikke kommer i en situasjon hvor vi trenger å bruke skippertak metoden på byggene våre. Fellesrådet ber Bamble kommunestyre om årlig økning av rammen på **kr 400.000,-** til dette formålet.

- **Videre reparasjoner av råteskadene på Bamble kirke.**

I 2017 fikk Bamble kirkelige fellesråd kr 3.500.000,- til å utbedre råteskader på Langesund og deler av råteskadene på Bamble kirke. Fellesrådet får utbedret Langesund kirke utvendig i 2017, og skal i 2018 utbedre råteskadene på to av veggene på Bamble kirke (langveggen mot prestegården og endeveggen mot Stathelle) for de nevnte midlene. Ergo står langveggen mot E 18 og kortveggen mot Åby igjen, og trenger utbedring. Dette vil trolig beløpe seg til kr 2.500.000,- (Pris innhentet fra tømmer i GKI avtalen). På bakgrunn av dette, vil Bamble kirkelige fellesråd be Bamble kommune om **kr 2.500.000,-** til dette formålet.

- **Fuktskader i kjelleretasjen i Langesund kirke. Kr 500.000,-**
- **ENØK-tiltak, prosjektering – Ca kr 200.000,- for 4 kirker**
- **Restaurering av gulvet i underetasjen i Langesund kirke. Kr 600.000,-**

Administrasjon

- **Hovedprioriteter:**
- **Opprydding i kirkelige eiendomsforhold, ca. kr. 500.000,- . Lovpålagt siden 1997.**

(Det gjøres oppmerksom på at nødvendig ervervelse av grunn i en slik prosess ikke er prissatt foreløpig.)

Menighetsarbeid

- **Hovedprioritet: 100 % stilling som administrativ leder for alle 4 menighetene i Bamble kirkelige fellesrådsområde kr 650.000,-**

Menighetsrådene i Bamble litar med at det er mye administrasjon som ingen har ansvaret for, som de må utføre. Men jfr. utdrag fra kirkeloven § 15 er det lovpålagt også at menighetsrådene skal ha den administrative hjelpen de trenger for å kunne virke i soknene:

«Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp».

Slik det er nå, så ligger alt dette arbeidet på den frivillige ledelsen i menighetsrådene, da fellesråds administrasjonen er for liten til å bidra med den hjelpen menighetsrådene også trenger til dette arbeidet. Ergo er det vanskelig å få frivillig til å ta på seg disse vervene, for det administrative arbeidet blir for stort for frivillige. På bakgrunn av dette ber vi Bamble kommunestyre om en fast bevilgning til dette formålet på

kr 650.000,-.

Konklusjon:

I flere år har Bamble kirkelige fellesråd vært på et dårlig økonomisk nivå, men økonomien fikk en positiv oppsving i 2013 – 2014, da vi fikk inn mer inntekt pga økte festeavgifter på gravplassene i Bamble kommune, og at disse inntektene ikke ble inndratt for 2014. Men som nevnt tidligere, er mer-inntektene av de økte festeavgiftene nå «spist» opp av kuttene i driftsinntektene fra Bamble kommune. Ergo er fellesrådet nå i en dårligere driftssituasjon økonomisk sett, enn før festeavgiftene ble økt i 2013 – 2014. Fellesrådet mener derfor at det totalt sett er svært viktig at driftsinntektene fra kommunen økes, slik at vi kan fortsette å drive gravplassdriften på en forsvarlig og verdig måte. Samt vedlikeholde kirkene våre på en god måte slik at de holder en god standard. På bakgrunn av dette vil fellesrådet be Bamble kommune om å øke det kommunale tilskuddet til fellesrådet, slik at driftsnivået og tilstanden på bygningene kan opprettholdes.

For Bamble kirkelige fellesråd

13.06.2017.

Astrid Gundersen

Sign. kirkeverge

B. ANDRE TROSSAMFUNN

Forstudien Livssynsflexibelt Seremonirom ble behandlet i kommunestyret 10.09.2015; sak 73/15. Vedtak: Forstudien «Livssynsflexibelt seremonirom» tas til orientering. Det reserveres tomt ved Eik Gravlund for fremtidig bygg slik det er vist i kommuneplanens arealdel. Midlertidig tilbud må finnes i leide lokaler egnet til formålet. Kostnader forbundet med seremonier i leide lokaler må dekkes av den enkelte.

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Investeringstiltak - Økt ramme - Kirkelig fellesråd	9 200	0	0	0
Kirke: Administrativ leder 4 menigheter	650	650	650	650
Kirke: Økning av midler til drift og avsetning til større ytre vedlikehold av kirkebygg	400	400	400	400
Sum	10 250	1 050	1 050	1 050

Investeringstiltak - Økt ramme - Kirkelig fellesråd

- Reparasjon råteskader Bamble Kirke: 2 500 000 kr.
- Oppgradering kirkegårdsgjerdet Stathelle kirkegård 500 000 kr.
- Oppfylling/ steinsetting skråninger Bamble kirkegård 3 500 000 kr.
- Minnesmerke Langesund kirkegård 500 000kr.
- Restaurering gulv underetasjen Langesund kirke 600 000 kr.
- Opprydding kirkelige eiendomsforhold 500 000 kr.
- Fuktskader Langesund kirke 500 000 kr.
- Istandsetting/utvidelse bårehus/garasje Langesund kirkegård 400 000 kr.
- ENØK tiltak 4 kirker 200 000 kr.
- TIL SAMMEN: 9 200 000 kr.

Enhet for teknikk og samfunnsutvikling

Beskrivelse av enheten

Enheten har 4 virksomheter med følgende hovedansvarsområder:

Ingeniørvesenet (Vann, avløp, renovasjon, vei og park) (VAR/VP)

- Kommunale gater, veier, gang- og sykkelveier
- Vannforsyning og rensing av kloakk
- Kommunale renovasjonsordninger
- Drift av parker, friområder, idrettsanlegg, lekeplasser og skjærgårdspark

Brann og redningstjeneste (BRU)

- Brann, ulykkesberedskap og brannforebygging
- Beredskap mot akutt forurensning

Eiendomsforvaltning (EIE)

- Kjøp, salg, forvaltning og utvikling av eiendommer
- Låneformidling og bostøtte
- Boligutleie
- Prosjekt- og byggeledelse
- Vaktmester- og vedlikeholdstjenester
- Renholdstjenester
- Forvaltning og vedlikehold kommunale bygg og boliger

Næring, miljø og samfunnsutvikling (NMS)

- Byggesaker
- Plansaker
- Oppmåling (geodata)
- Miljø saker
- Landbruk (jord- og skogbruk)
- Eiendomsskatt

Kostra-analyse - Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger	-103	-28	17	15
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	0,4 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger	25	111	89	93

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger	98	145	70	93
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger	317	222	210	229
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger	135	176	185	186
Produktivitet				
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist. Kalenderdager	28	33	0	38
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist. Kalenderdager	12	19	20	17
Gjennomsnittlig saksbeh.tid for områdereg. vedtatt av kommunen. Kalenderdager	0	0	0	0
Kommunale energikostnader, per innbygger	871	917	833	863
Dekningsgrad				
Friluftslivsområder m/kommunal råderett gjennom offentlig eie eller bruksavtale. 10000 årsinnb	0	0	0	0
Kvalitet				
Alder for kommuneplanens arealdel	0	1	4	6
Alder for kommuneplanens samfunnsdel	2	3	3	15

Kostra-analyse - Vann, avløp og renovasjon

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Produktivitet				
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 626	3 626	3 509	3 840
Renovasjon - Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 042	2 510	2 439	2 716
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb)	992	954	0	1 037
Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb)	1 641	1 632	0	1 460
Vann - Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2 820	2 632	2 636	3 441
Kvalitet				
Avløp - Estimert gjennomsnittsalder for spillvannnett med kjent alder	25	25	0	0
Avløp - Slamtværrstoff produsert per kubikkmeter avløpsvann	557	141	0	367
Renovasjon - Antall hentinger av avfall som inneholder matavfall, pr år	52	52	33	35
Renovasjon - Dager pr år med utvidet åpningstid for mottak av avfall	100	100	80	72

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	499	511	0	0
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	187	204	0	0
Vann - Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år)	4,3	4,9	0,0	4,0

Kostra-analyse - Brann og ulykkesvern

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	5,3	0,0	0,0	0,0
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger	42	54	8	60
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger	597	774	703	747
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i prosent av totale netto driftsutg	1,2 %	1,5 %	1,4 %	1,5 %
Kvalitet				
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)	440	440	393	442

Kostra-analyse - Kommunale boliger

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	891	2 648	1 898	1 527
Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner	-241	-189	-3	-34
Netto driftsutgifter, boligformål, i prosent av samlede netto driftsutgifter	-0,4 %	-0,3 %	0,0 %	-0,1 %
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	66 408	74 540	63 413	55 915
Kvalitet				
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere	27	26	19	19
Antall nye søknader per 1000 innbyggere	8	10	5	5
Antall søknader per 1000 innbyggere	14	15	7	7
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	28	28	18	21

Kostra-analyse - Eiendomsforvaltning

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter	8,4 %	7,7 %	8,5 %	8,9 %
Produktivitet				
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	493	511	520	541

Kostra-analyse - Samferdsel

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Andel nto. dr.utg. for samf. i alt av samlede nto. dr.utg	1,1 %	1,4 %	1,6 %	1,6 %
Nto. dr.utg. ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate	88 373	92 567	81 842	87 378
Produktivitet				
Bto. dr.utg. ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate	90 314	94 452	97 600	104 962
Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	111 000	123 144	130 902	136 122
Kvalitet				
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb	14	14	17	14
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb	209	257	129	120

Kostra-analyse - Næringsforv. og konsesjonskraft

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Brutto investeringsutg. til kommunal næringsvirksomhet pr. innb	0	435	39	168
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto dri	0,3 %	0,0 %	0,2 %	0,2 %
Netto driftutg. til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling pr. innb. (kr)	137	77	115	117
Netto driftutg. til tilrettelegging og bistand for næringslivet pr. innb. (kr)	168	20	123	92

Kostra-analyse - Klima og energi

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Andel energikostnader i prosent av kommunens samlede brutto driftsutgifter	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %
Kommunale energikostnader, per innbygger	871	917	833	863
Dekningsgrad				
Andel el-biler	1,5 %	2,8 %	3,7 %	3,4 %
Andel husholdningsavfall sendt til energiutnyttelse	48,0 %	46,0 %	45,0 %	45,0 %
Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	37,0 %	40,0 %	39,0 %	38,0 %
Kvalitet				
CO2-utslipp fra energibruk i komm. eiendomsforvaltn., egne bygg	0	0	0	0
Husholdningsavfall per årsinnbygger (kommune)	499	511	0	0

Utfordringer og strategi

Innsparinger 2018

Vesentlige deler av innsparingene i 2017 ble dekket av nedbemanning og interne innsparinger. Resterende innsparing og innsparingen i 2018 på godt over 2 mill. kr (inkludert ekstra innsparing pga. kommunestyrets vedtak om GKI) må dekkes med reduksjon av driften i enheten. Det vil da si at både vedlikehold av bygg og vei må reduseres med over 1 mill. kr hver.

Festeavgifter Rugtvedt og Hekkensmyr

Gamle avtaler med grunneiere på Hekkensmyr (Stathelle) og Rugtvedt om leie av grunn til boliger har klausuler som gjør at grunneierne kan kreve leien regulert etter attraktiviteten på områdene. Mens kommunen er bundet av tomtefesteloven i forhold til framleie til boligeierne. Dette er etter hvert blitt et stort problem med underskudd på over en mill. kr pr. år i dag. Og det vil bli større for hver regulering framover. Kommunen er i kontakt med grunneiere for å se på muligheter for å kjøpe ut grunnen. Det vil komme opp en egen sak om dette i løpet av høsten.

Kongens dam

Kongens dam på Herre har behov for utbedring. Dagens eier har henvendt seg til NVE og meddelt at han ønsker å legge ned (rive) dammen. Kommunen har fått forespørsel fra NVE om å overta dammen. Henvendelsen er besvart og det er satt strenge vilkår for eventuell overtagelse. Antatt kostnad for utbedring av dammen er over 10 mill. kr. Hvis kommunen får tilbud om overtagelse så vil avtalen bli lagt fram til politisk behandling.

Dampskipsbrygga

Grenland havn, som eier Dampskipsbrygga i Langesund, har sagt klart ifra om at de forventer at påkrevd utbedring av brygga blir et spleiselag med kommunen. Det vil bli diskusjoner utover høsten med GH om dette. Eventuell avtale med GH blir lagt fram til politisk behandling.

Utvidet brannberedskap

Mot slutten av planperioden vil det bli endringer i brannberedskapen. Dette på grunn av befolkningsvekst i regionen og endrede myndighetskrav. Endringene vil medføre høyere driftskostnader. Dette er uavhengig av om det blir et utvidet samarbeid i Grenland.

Eiendomsskatt

Forrige alminnelig taksering ble gjennomført i 2010, gjeldende fra 1.1.2011.

Det må i denne perioden fattes vedtak om det skal foretas ny alminnelig taksering for perioden 2021-2031.

Fyllestasjon for biogass

Bamble kommune har fått innvilget 2,6 mill. kr fra Miljødirektoratet i støtte for etablering av fyllestasjon for biogass. Estimert totalkostnad er over 6 mill. kr. Det vil være naturlig å etablere denne i Rugtvedtområdet. Kommunens andel kan bli betydelig og det blir opp til politikerne om det er rom for denne klimasatsningen. Etableringen kan også føre til endringer og kostnader for kommunens egen bilpark.

Felles landbrukskontor i Grenland

Skien og Porsgrunn har felles landbrukskontor. Bamble er nå i en situasjon der landbrukssjefen etter hvert går av med pensjon. En bør da sterkt vurdere et samarbeid med Skien og Porsgrunn innenfor dette området.

Fjordbåttilbudet

Bamble kommune har et sterkt ønske om at Langøya og skjærgården blir brukt. Dette er en av kommunens store kvaliteter og god folkehelsepolitikk. Dette bør være et lavpristilbud som alle kan benytte. Det fordrer en viss offentlig støtte. Det vil bli fremmet forslag i politisk sak i denne forbindelse.

Det vises også til utfordringer og strategier under hver virksomhet.

Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Investeringstiltak - Overordnet plan for info skilt - profilering	200	0	0	0
Sum	200	0	0	0

Investeringstiltak - Overordnet plan for info skilt - profilering

Det må utarbeides en overordnet plan som sier hvor det skal informeres, hva det skal informeres om og på hvilken måte disse informasjons-skiltene/tavlene skal se ut.

Brann og ulykkesberedskap

Beskrivelse av dagens virksomhet

Brannvesenet har som hovedoppgave å redde liv, miljø og materielle verdier. Bamble brannvesen består av to avdelinger; forebyggende avdeling og beredskapsavdelingen. Forebyggende avdeling innebærer forebyggende personell og feiertjenesten som gjennomfører tilsyn i boliger / fritidsboliger samt feiing. Beredskapsavdelingen har ansvar for materiell og øvelser, og består av ca. 30 brannmannskaper som rykker ut på over 300 utrykninger per år. Bamble brannvesen inngår i Skogbranntroppene i Telemark som er et interkommunalt beredskapssamarbeid for fylket. Bamble kommune er vertskommune / kontorkommune for IUA Telemark som er interkommunalt utvalg mot akutt forurensing i Telemark. Samtidig er brannvesenet en servicebedrift som skal yte kvalitet overfor våre kunder i alle våre tjenester og tilbud.

Utfordringer og strategi

Utskiftningsplan for brann- og beredskapstiltak

- Det ble i budsjettbehandlingen i 2011 vedtatt å etablere en utskiftningsplan for materiell og utstyr for brannvesenet og beredskapsplanen i kommunen. Planen viser behov for utskiftning av materiell og utstyr i brannvesenet og andre nødvendige beredskapstiltak. Utskiftningsplanen er veiledende og imøtekommer kommende økonomiske behov innenfor virksomheten i et 10 års-perspektiv (2017– 2026). Planen sikrer virksomhet for brann- og ulykkesberedskap forutsigbarhet, god planlegging og et pålitelig materiell- og utstyrsnivå for å håndtere dagens og fremtidige utfordringer. I henhold til planen skal det avsettes årlig beløp år, og i 2018 er det planlagt å starte anskaffelsesprosess på ny tankbil.

Tilskudd til dykkerberedskap

- Etter flere hendelser langs vår kystlinje og nye beredskapskrav til redningsdykkere ble det i 2011 bevilget 250.000 kr i tilskudd til Røde Kors sin dykkerberedskap i Bamble. Tilskuddet ble fordelt med 50.000 kr over fem år (sist i 2015). Brannvesenet og politiet har et tett samarbeid med redningsdykkerberedskapsplanen og disse inngår som en profesjonell samvirkeaktør for nødetatene ved ulike hendelser. Røde Kors i Bamble har kompetente dykkere, et solid utstyrsnivå og en frivillighet som fungerer i praksis. Dykkerberedskapsplanen er kostnadseffektiv og kommunen har et formelt samarbeid gjennom en beredskapsavtale. Det anbefales å gi tilskudd på 200.000 kroner fordelt på 4 år, til og med 2021.

Utgifter til sivil beredskap - Sivilforsvaret

- Bamble og Porsgrunn kommuner deler en funksjon som ivaretar lager og logistikk knyttet den sivile beredskapsplanen. Funksjon er tilknyttet Sivilforsvaret og hjemlet i Lov om kommunal beredskapsplikt. Økende utgifter de siste årene medfører behov for kompensering for manglende prisjustering.

Planer og vedtak

- Utskiftningsplan for brann og beredskapstiltak (vedtatt i budsjettbehandling k-styret 2011).
- Sivilbeskyttelsesloven

Omstilling og innsparinger

- Økte inntekter innenfor fullskala nedbrenningsobjekter.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet i henhold til lover, forskrifter, vedtak og planer	Forsterkningsressurser ved full alarm	(minimum totalt 12 mannskaper innen 10 minutter etter førstinnsett)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Fremmøtetid til brannstasjonen	Fremmøtetid til brannstasjonen	96,0 %	97,0 %	97,0 %	97,0 %	97,0 %
	Gjennomførte branntilsyn	Gjennomførte branntilsyn i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Ingen helseskader og uhell i feier- og tilsynstjenesten (nullvisjon)	Ingen helseskader og uhell i feier- og tilsynstjenesten (nullvisjon)	0	0	0	0	0
	Snittalder brannbiler (år)	Snittalder brannbiler (år)	<15	<15	<15	<15	<15

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Investerings tiltak - Årlig bevilgning til beredskapsbåt	700	700	700	700
Tilskudd til redningsdykkerberedskap	50	50	50	50
Utgifter til sivil beredskap (Sivilforsvarslager)	50	50	50	50
Sum	800	800	800	800

Investerings tiltak - Årlig bevilgning til beredskapsbåt

Ivareta sjøbasert beredskap, herunder overflateredning, bistand redningsdykking og generell beredskap mot branner og ulykker til sjøs og landområder i tilknytning til sjø.

Tilskudd til redningsdykkerberedskap

Etter flere hendelser langs vår kystlinje og nye beredskapskrav til redningsdykkere ble det i 2011 bevilget 250.000 kr i tilskudd til Røde Kors sin dykkerberedskap i Bamble. Tilskuddet ble fordelt med 50.000 kr over fem år (sist i 2015). Brannvesenet og politiet har et tett samarbeid med redningsdykkerberedskapen og disse inngår som en profesjonell samvirkeaktør for nødetatene ved ulike hendelser. Røde Kors i Bamble har kompetente dykkere, et solid utstyrsnivå og en frivillighet som

fungerer i praksis. Dykkerberedskapen er kostnadseffektiv og kommunen har et formelt samarbeid gjennom en beredskapsavtale.

Det anbefales å gi tilskudd på 200.000 kroner fordelt på 4 år, til og med 2021. Etter flere hendelser langs vår kystlinje og nye beredskapskrav til redningsdykkere ble det i 2011 bevilget 250.000 kr i tilskudd til Røde Kors sin dykkerberedskap i Bamble. Tilskuddet ble fordelt med 50.000 kr over fem år (sist i 2015). Brannvesenet og politiet har et tett samarbeid med redningsdykkerberedskapen og disse inngår som en profesjonell samvirkeaktør for nødetatene ved ulike hendelser. Røde Kors i Bamble har kompetente dykkere, et solid utstyrsnivå og en frivillighet som fungerer i praksis. Dykkerberedskapen er kostnadseffektiv og kommunen har et formelt samarbeid gjennom en beredskapsavtale.

Det anbefales å gi tilskudd på 200.000 kroner fordelt på 4 år, til og med 2021.

Utgifter til sivil beredskap (Sivilforsvarslager)

Bamble og Porsgrunn kommuner deler en funksjon som ivaretar lager og logistikk knyttet den sivile beredskapen. Funksjon er tilknyttet Sivilforsvaret og hjemlet i Lov om kommunal beredskapsplikt. Økende utgifter de siste årene medfører behov for kompensering for manglende prisjustering.

Kommunalteknikk, vei og park

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten har ansvaret kommunens veier, parker, friområder og skjærgårdspark.

Det er tilsammen 9,1 årsverk fordelt på 14 personer.

Vedlikeholdet blir stor grad utført av kommunens egne mannskaper, unntaket er drift og vedlikehold av gateløys og deler av vintervedlikeholdet.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

- Tilstrekkelig drift/vedlikehold vei.
- Tilstrekkelig drift/vedlikehold park.
- Forsterke skjærgårdstjenesten.
- Driftsoppfølging etter trivelige og livlige.

Økonomi til å drifte/vedlikeholde eksisterende infrastruktur.

Vedlikeholde vei og park på linje med landsgjennomsnitt.

Sørge for godt og forsvarlig vedlikehold av veinettet sommer som vinter og sørge for at kommunens parker, friområder og annen forskjønnelse fremstår velholdt og attraktivt.

Drift av skjærgårdstjenesten og skjærgårdstjenestens nye båt.

Det er stadig økt aktivitet i skjærgården. Skjærgårdstjenesten jobber daglig med å drifte og vedlikeholde arealene langs kysten. Det er en utfordring å skaffe tilstrekkelig kompetent mannskap for betjene denne jobben. Spesielt når dette dreier seg om sesongarbeid der sesongen stadig utvides. Det er behov for å utvide Skjærgårdstjenesten til 2 heltidsstillinger. Skjærgårdstjenesten mottar offentlige driftstilskudd.

Følge opp tiltakene som er gjort gjennom trivelige og livlige prosjektene.

Økt aktivitet i sentrumsområder som følge av oppgradering av parker, torv og øvrige fellesområder, krever mer vedlikehold. Spesielt håndtering av søppel og renhold av benker og utstyr fører til økt daglig drift.

Overtakelse - drifts-/vedlikeholdsutgifter i fbm nye boligfelt, veier og områder.

Ingen nye boligfelter i 2017 som overtas til drift i 2018.

Bamble kommune vil fra 2018 overta driftsansvaret for friområdet Sandvika.

Trafikksikkerhet

Sikre myke trafikanter prioritert i henhold til trafikksikkerhetsplan:

Planer og vedtak

Gjeldene Trafikksikkerhetsplan(TS-plan) ble vedtatt av kommunestyret i desember 2016 Planen er gjeldene fra 2016 til 2020. Vedtatt prioriteringsliste danner grunnlag for søknad om Aksjon Skolevei midler. Tiltaket for Aksjon Skolevei i 2018 er fortau gjennom Eikstrand. Dette er en omfattende jobb og er

i TS-plan planlagt gjennomført over 3 år. Aksjon Skolevei prosjekter får støtte av Telemark fylkeskommune gjennom Statens vegvesen på inntil 60% av kostnadene.

Omstilling og innsparinger

Virksomheten er pålagt omfattende innsparing i 2017 og 2018. Som en konsekvens av innsparingen blir det betydelig mindre ressurser til vedlikehold. Avdelingen her isteden økt aktiviteten på prosjekter. Dette medfører innsparing av driftsutgifter, men medfører også redusert vedlikehold og betydelig mindre reasfaltering av kommunale veier. I tillegg må avdelingen vurdere å redusere bistand til arrangementer i Langesund sommerstid. Samt redusere antall sommerhjelpere.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet i henhold til lover, forskrifter, vedtak og planer	Brutto driftsutgifter vei (pr.km) av landsgjennomsnittet	Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	123 144				
	Drift-/vedlikeholdskostnader vei i % / G8	Bto. dr.utg. i 1000 kr ekskl. avskrivninger for komm. veier og gater	9 823	9 100	9 200	9 300	9 400
	Snøbrøyting innenfor standard		88,0 %	90,0 %	92,0 %	93,0 %	95,0 %

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Innsparing drift vei og park	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200

Innsparing drift vei og park

Det er stilt krav til innsparing i virksomheten. Dette vil føre til redusert vedlikehold av vei og park.

Næring, miljø og samfunnsutvikling

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten har ansvar for næring, miljø, plansaker, byggesaker, geodata, landbruk/skogbruk/vilt og eiendomsskatt.

Det er 14 ansatte, inkludert leder, alle i 100 % stillinger.

Virksomheten har sekretærfunksjon for Teknisk utvalg, Landbruksnemnd, Vilt- og innlandsfisknemnd, og Nemndene for e-skatt: Sakkyndig nemnd og klagenemnd for eiendomsskatt.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk:

- Utfordringer i forbindelse med utbygging av ny E18. De fleste av virksomhetens fagfelt blir berørt.
- Fremdeles utfordringer for planavdelingen med store planer som Grasmyr, Langrønningen i startgropen. Planavdelingen har lav bemanning i forhold til det antall planer som behandles hvert år.

Næring

Syssetting pr juni 2017:

Bruttoledighet og antall permitterte går ned i hele landet, og antallet utlyste stillinger har økt mye siden april. Flest stillinger ble utlyst innen helse, pleie og omsorg og butikk- og salgsarbeid.

I Bamble er det 180 personer, dvs. 2,6%, som er helt arbeidsledige. Tallet er identisk med landsgjennomsnittet, og lavere enn det har vært på mange år. I samme periode i fjor var ledigheten på 3%. Det er imidlertid bekymringsfullt at andelen unge under 30 år som har nedsatt arbeidsevne er på så mye som 8,4 %. Gjennomsnittet i Telemark er 6,2 %. Mange av disse mottar ytelser som sosialhjelp, arbeidsavklaringspenger eller dagpenger.

Arbeidsplassutviklingen i Telemark er positiv. For første gang siden 2008 er det vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet, mens resten av landet har en nedgang. I praksis betyr det at det private næringslivet vokser og flere ansettes. I løpet av 2016 ble det totalt 5671 færre arbeidsplasser i næringslivet i Norge, mens Grenland hadde en vekst på 338. Etablererfrekvensen er også god og Bamble er på 48 plass nasjonalt.

Felles næringsarbeid i Grenland

Vekst i Grenland IKS (ViG) er Grenlandskommunenes felles næringsavdeling. I 2016 ble det utarbeidet en ny strategisk næringsplan, vedtatt av alle kommunene ved årsskiftet. Hovedmål: Økt antall arbeidsplasser. Visjon: Grenland – samlet, synlig og attraktiv. Samarbeidet om ViG er på nytt under vurdering, og det vil bli tatt stilling til en eventuell omorganisering i løpet av høsten 2017.

Grenlandssamarbeidet har initiert arbeidet med «Strategi for Næringsarealer». Strategien skal bidra til at «Mer vekst i Grenland – utvikling i by og omland» blir en suksess. Den skal også bidra til å forsterke samspillet mellom grenlandskommunene og gi økt konkurransekraft som næringsregion. Målet er at

strategien skal skape enighet, på tvers av kommunegrenser, om lokalisering og prioritering av næringsareal, slik at Grenland fremstår som en enhet i næringsssammenheng. Strategien vil etter planen bli ferdig og politisk behandlet innen utgangen av 2017.

E-18

Utbyggingen av E-18 gjennom Bamble er i godt i gang. Arbeidet gir i hovedsak positive ringvirkninger for næringslivet i kommunen, i form av økt etterspørsel etter varer og tjenester. Men stengt bro og tunnel er også en utfordring for lokale næringsdrivende. Køer og omkjøring er tidkrevende og gir nye handlingsmønstre. Heldigvis er dette et tidsbegrenset fenomen, fordi store deler av den nye veien bygges utenom dagens trase.

Utvikling av næringsområder og nye etableringer

Kryssområdene Rugtvedt og Langrønningen er attraktive for etablerere. Det er allerede inngått avtaler mellom bedrifter og grunneierne og flere er i forhandlinger.

Skjerkøya er et attraktivt næringsområde, og det arbeides med flere større interessenter. Pipelife utvider, og det tidligere pukkverket har planert og ferdigstilt et stort nytt areal.

Arbeidet med videreutvikling av Frier Vest gjøres gjennom Frier Vest AS og en daglig leder er engasjert i halv stilling. Infrastrukturprosjekter som sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen og ny 352 vei fra Rugtvedt (Gassveien) er viktige for den videre utviklingen.

Gjestehavner:

Stathelle har fått ny dampskipsbrygge, og både Nordre og Søndre dampskipsbrygge i Langesund blir totalrestaurert. Dette er svært gledelig og bidrar til å heve totalinntrykket av byene.

Miljø

Bamble kommune fortsetter å jobbe for å nå målene som er satt i Vannforskriften/EUs vanddirektiv, og flere vannforekomster i Bamble kommune er fortsatt under overvåkning i regi av vannområdene Kragerøvassdraget og Skien – Grenlandsfjordene. En utfordring i dette prosjektet så langt er en noe manglende deltagelse og aktiv styring fra regional vannregionmyndighet. Prosjektet har trukket ut i tid, og skal vi nå de fastsatte målene er vi avhengige av at vannregionmyndigheten kommer på banen med klare signaler til vannområdene og til sektormyndighetene i forhold til de konkrete tiltakene det skal jobbes med. Videre vil et nært samarbeid mellom landbruk og miljø være en forutsetning for å lykkes med dette arbeidet i vår kommune.

Fyllestasjon for biogass

Bamble kommune har i 2017 søkt klimasatsumidler fra Miljødirektoratet og fått innvilget 2,6 millioner i økonomisk støtte til etablering av en fyllestasjon for biogass. Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å redusere klimagassutslipp, og en fyllestasjon for biogass i Bamble vil bidra til at vi tar et viktig initiativ i omstillingen til et lavutslippssamfunn. Et slikt prosjekt vil innebære en kostnad for kommunen, og det er estimert at etablering av en fyllestasjon vil koste

i overkant av 6 millioner. Saksbehandling, administrering og annen egeninnsats kommer i tillegg. Dette er et betydelig beløp i en allerede anstrengt kommuneøkonomi, og det vil være opp til kommunens politikere å avgjøre om det er rom til å ta dette steget.

Samfunnsutvikling:

Generelt:

Et av de 10 prioriterte målene Bamble kommune har er at *Bamble skal ha økt befolkningsvekst på samme nivå eller høyere enn nasjonal vekst*. Kommuneplanen har derfor høye målsetninger knyttet til boligsatsing og befolkningsøkning. Samfunnsutviklings utfordring blir å medvirke til at boligprosjekter og planer blir mottatt, behandlet og vedtatt i rekkefølge som i stor grad følger opp Kommunestyrets vedtak.

I kommuneplanens bestemmelser er det satt krav til at det skal legges vekt på en variasjon av bygningstyper og boligstørrelse tilpasset den demografiske utvikling. Det skal legges spesiell vekt på etablering av tilbud for eldre og enslige. I boligbyggeprogrammet tilknyttet arealdelen, vises det til at det i årene 2015 – 2025 må legges til rette for flere leiligheter.

Reguleringsplaner for bl.a. Smietangen, som for tiden er under omregulering og Lille Torvet, legger opp til litt over 130 nye leiligheter.

I «Lagunen» Langesund er 11 leiligheter under oppføring, det er gitt byggetillatelse for 4 nye leiligheter i Storgt. 5.

På Feset boligfelt er det under oppføring 7 boenheter i regi av boligbyggelag, i tillegg til at tidligere butikk, er under ombygging til leiligheter.

Vi ser også en trend der det på eneboligtomter, spesielt Langesund, bygges mindre leilighetskompleks. Dette er i tråd med føringene i arealdelen.

Det ligger derfor til rette for at tilgangen til leiligheter i kommunene blir tilfredsstillende de neste år.

Når det gjelder enebolig/andre boligtomter ser vi en utfordring. Avklarte områder som Bunes, Rugtvedt Roverud, er ikke detaljregulert og vil ikke kunne være byggeklare i 2018.

Det har vært liten aktivitet i 2017. Et lite boligfelt på Ekstrand er under oppføring, samt litt spredt bebyggelse.

Det er tatt i bruk 30 nye boenheter i 2016, noe som er en liten økning fra 2015.

Det har derfor de siste årene ikke vært tilstrekkelig framdrift i boligbyggingen i kommunen for å kunne nå kommunens mål ang. nye boenheter på ca. 90 pr. år.

Plan:

En regner med store utfordringene for planavdelingen også i årene fremover. Det er mange store planer som Grasmyr Sentrum, Langrønningen, Rugtvedt Syd i startgropen.

Planprogram for Regional plan for kystsonen i Telemark har vært ute på høring. Denne planen, samt planendringene for ny E-18 gjennom Bamble, har vært en stor belastning for virksomheten. Det er arbeidet på tvers i avdelingen, med stor medvirkning fra rådgivere innen Miljø og skogbruk. Dette har medført at andre planer har blitt satt på vent.

Det kan også nevnes at offentlige veiplaner er kostnadskrevene for kommunen, da de ikke genererer gebyr.

Vi regner med at det blir en merbelastning på bygg og Miljø pga. avklaringen i forbindelse med anleggene, så som midlertidige deponiplasser mv.

Byggesak:

Kommunen har 2 byggesaksbehandlere i 100 % stilling. En saksbehandler er med i kommunens brannvesen og det går en del tid til dette, som opplæring og utrykninger. Samtidig går den andre saksbehandleren over i ny jobb på sensommeren. Stillingen er utlyst og en regner med ansettelse i løpet av kort tid. Det kan bli en utfordring å overholde saksbehandlingsfristene staten har satt. Vi har allerede før sommerferien et lite etterslep.

Vi regner også med at de store veiprojektene vil gi en merbelastning på bygg og miljø i forbindelse med avklaringer i anleggsperioden

I 2015/2016 fikk byggesaksavdelingen opphevd/tilbakesendt for ny behandling flere vedtak fra fylkesmannen. Fylkesmannens praksis ble lagt om sommeren 2015 for å få en mer effektiv klagesaksbehandling. Fylkesmannens ville i større grad returnere saker som ikke var godt nok opplyst og vurdert. Hittil i år har vi fått tilbakesendt 1 vedtak og vil forsetter å holde fokus på kvalitet.

Det er kun kommet inn en håndfull meldinger om utførte tiltak som ikke er søknadspliktige. Det er en utfordring at tiltakshavere ikke melder om ferdigstilte bygg. Vi vil igangsette et prosjekt, sammen med Eiendomsskattekontoret, for å sjekke omfanget av bygninger vi ikke har registrert.

Geodata:

Vi ser ingen store utfordringer på kart- og oppmålingssiden. Lovpålagte saksbehandlingsfrister blir overholdt.

Når det gjelder adresseprosjektet, der det er pålagt kommunene å gi alle eiendommer offisiell adresse, har vi en utfordring. Dette er et mer tidkrevende arbeid enn først antatt. Vi håper å bli ferdig med prosjektet i løpet av 2018/2019.

Landbruk (jord/skog/vilt):

Arbeidet med ny E18 gjennom Bamble gir utfordringer både for både bønder, skogeiere og kommunal virksomhet.

Høy bestand av grågås medfører skade på avling og tilgrising av både offentlige og private områder.

Bamble har vært med i et fem-årig prosjekt med eggpunktering sammen med Kragerø. Dette vil nå evalueres.

E-skatt:

Forrige alminnelige taksering ble gjennomført i 2010, gjeldende fra 1.1.2011.

Det må derfor i denne perioden fattes vedtak om det skal foretas ny alminnelig taksering for 2021 – 2031. jf. Esktl § 8a-3 (2). En slikt vedtak bør fattes senest i budsjettbehandlingen 2019, slik at en eventuell taksering kan gjennomføres i 2020.

Kommunestyret har også anledning til å la takstene stå urørt i inntil 3 år, eller foreta kontorjustering i denne perioden. Det fjerde året, 2024, må kommunen enten kontorjustere eller foreta ny alminnelig taksering.

Planer og vedtak

Oppfølging av kommuneplanens arealdel og Boligbyggeplan

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet i henhold til lover, forskrifter, vedtak og planer	Riktig behandling etter Plan-og bygningsloven	Måles etter Fylkesmannens endring av vedtak	11	0	0	0	0
		Administrasjonens innstilling stadfestes av Fylkesmannen	48,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Eiendomsskatt - Alminnelig taksering 2020/2021?	0	0	5 000	0
Fyllestasjon for Biogass	3 400	0	0	0
Regulering Grasmyrområdet	2 986	0	0	0
Sum	6 386	0	5 000	0

Eiendomsskatt - Alminnelig taksering 2020/2021?

Forrige alminnelige taksering ble gjennomført i 2010, gjeldende fra 1.1.2011.

Det må derfor i denne perioden fattes vedtak om det skal foretas ny alminnelig taksering for 2021 – 2031. jf. Esktl § 8a-3 (2). En slikt vedtak bør fattes senest i budsjettbehandlingen 2019, slik at en eventuell taksering kan gjennomføres i 2020.

Kommunestyret har også anledning til å la takstene stå urørt i inntil 3 år, eller foreta kontorjustering i denne perioden. Det fjerde året, 2024, må kommunen enten kontorjustere eller foreta ny alminnelig taksering.

Regulering Grasmyrområdet

Reguleringsarbeid for Grasmyrområdet

Asplan Viak har estimert kostnadene for planarbeidet (utredninger tilknyttet skoleprosjektet er ikke inkludert) til:

Kr. 1 820 000,- Konsulent/administrasjon

Kr. 1 166 000,- Kulturminneregistrering

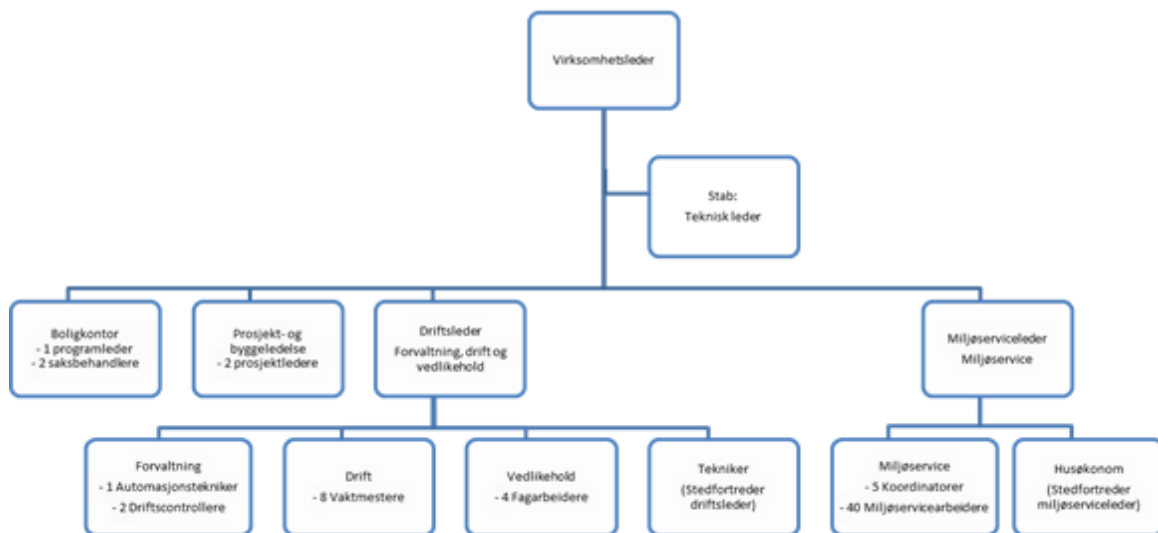
Kr. 2 986 000

Eiendomsforvaltning

Beskrivelse av dagens virksomhet

Organisasjonskart for Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltning

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Boligsosialt arbeid:

Bamble kommune deltar i Husbankens by- og tettstedsprogram og har gjort mye godt nybrottsarbeid siden ansettelse av programleder for ett år siden. Kommunen gjør seg bemerket, også langt utenfor kommunegrensene, når det gjelder det boligsosiale arbeidet. Ikke minst har interessen vært stor for

hvordan vi har organisert det boligsosiale arbeidet og forankret handlingsplanen både administrativt og politisk.

Det er utarbeidet nye retningslinjer for tildeling av kommunal bolig som er politisk vedtatt. Saksbehandlingen innenfor dette tjenesteområdet er nå i henhold til forvaltningsloven. Et eget boligtildelingsutvalg behandler nå sakene og gjør en tverrfaglig vurdering av hver enkelt boligsøker. De som kvalifiserer til kommunal bolig blir så satt på venteliste i påvente av at vi har en egnet bolig ledig.

Utredning om kommunal bostøtte har blitt utsatt i påvente av sentrale myndigheters endringer i den statlige bostøtten. Prosjektet er tatt opp igjen og det forventes en rapport med anbefaling av løsning i løpet av 2018.

Boligskole er innført som fast pensum på voksenopplæringen. Dette blir gjennomført to ganger i året og har vist seg å bli en suksess. Pensum på boligskolen blir evaluert og revidert fortløpende etter hver gang det er undervist i temaet. Det har ført til at pensumet er utvidet flere ganger. Målsettingen er at boligskolen skal omfatte alle sider ved det å bo fra å være boligsøker, leietaker og til slutt eie sin egen bolig. Vi ser på boligskolen som en viktig del av folks muligheter for å lykkes med en boligkarriere.

Virksomheten arbeider også med tiltaksdelen i boligsosial handlingsplan. Følgende prosjekter ønskes gjennomført i 2018:

- Nustadjordet inkludert barnebolig: bygges i 2018
- Nustadbakken: bygges i 2018
- Lenesås: Selges med klausul
- Skaugårdsgate 9: Framtidig bruk må avklares

Flyktningestrømmen til Norge har avtatt fra 30 000 personer som søkte asyl i 2015 til forventet 2 500 personer i 2017. Det har medført at behov for nye flyktningenboliger ikke lengre er tilstede. Virksomheten har hatt utfordringer med å balansere tilbudet av boliger til etterspørselen. Det ble en brå endring og det ble satt i verk tiltak som gjør at vi er i mer balanse nå. Beklageligvis har det medført store kostnader for VIVA på grunn av tomgangsleie. For 2018 er det foreløpig usikkert om vi har nok boliger. Det kommer an på hvor mange flyktninger kommunen blir anmodet om å bosette.

Bamble kommune trenger flere mindre, og rimeligere boliger som et ledd i arbeidet med å få leietaker ut av kommunal bolig for å kunne eie sin egen bolig. Det bør derfor planlegges boliger til dette formålet når det reguleres nye boligfelt. Å bygge boliger som er billige nok for de med svakest økonomi har vist seg å være utfordrende. Prisene i boligmarkedet har økt mye de siste årene, noe som gjør det enda vanskeligere for de med svakest økonomi. I forbindelse med programarbeidet søkes det etter modeller som kan gjøre det mulig for flere å eie sin egen bolig.

Skaugaardsgate 9; er i veldig dårlig forfatning og skal boligen settes i stand blir husleiene uforsvarlig høye. Det er derfor forslag om å rive og bygge 4 små leiligheter her. Dette er kostnadsberegnet til 5,6 millioner kroner. Alternativt kan tomta selges med klausul om å bygge 4 boliger her.

Kommunale formålsbygg:

Kommunestyret har vedtatt at det skal lages et forprosjekt i forbindelse med planer om framtidens ungdomsskole på Grasmyr. I prosjektet skal det lages rom- og funksjonsprogram for ungdomsskole, idrettshall, svømmehall og voksenopplæring. I tillegg skal kulturaktiviteter integreres samt se på uteområdene og muligheter for skatepark. Virksomheten deltar i forprosjektet på flere nivåer. Det er viktig at kvalitet og løsninger blir robuste for at kostnadene til framtidig drift skal bli så lave som mulig.

Voksenopplæringen har behov for nye lokaler. Referer VIVA's forstudie som ble ferdig i mai 2012. Behov for nye lokaler er tatt med i enhet for Kultur og oppveksts utfordringsnotat og er under utredning sammen med framtidens ungdomsskole på Grasmyr.

I forbindelse med samlokalisering av ungdomsskolene i kommunen vil det bli ledige lokaler. Det er avgjørende for hvordan etterbruken blir i forhold til hvor store innsparinger som kan forventes på bygningsdrift. På Rønholt, Herre og Rugtvedt skal det fortsatt være barneskoler. Det er vanskelig å se hvordan man skal kunne spare driftsutgifter disse stedene. Grasmyr ungdomsskole har foreløpig uavklart skjebne. Enten skal den bygges ut (som er et av alternativene) eller brukes til noe annet. Dersom kommunal virksomhet skal inn her vil driftsutgiftene fortsette å løpe. Når det gjelder Langesund ungdomsskole vil driftsutgiftene kunne spares inn dersom bygningene fjernes eller selges.

Gjennomgang av kommunens bolig og eiendomsmasse med hensyn til videreutvikling evt. avhending:

Kommunestyret har i K-sak 42/15 besluttet at området Rådhusbakken skal omreguleres med sikte på å avklare framtidig bruk. Dette skal skje i nært samarbeid med vel-foreningen på Stathelle. Det er bevilget kr. 900.000,- til dette arbeidet. Områdeavgrensing er vedtatt av kommunestyret og reguleringsplanen forventes ferdigbehandlet i 2018.

I økonomiplan for 2017 vedtok kommunestyret å sette av 1,5 millioner kroner til opprustning av Velhuset og Fogdegården. I 2018 forventes det at byggene har blitt oppgradert og at videre forfall er stanset.

Det vil være en fortløpende gjennomgang av bygg og grunn som kan utvikles eller avhendes. Til dette er det utarbeidet en liste over eiendommer som har uavklart status. Målsetningen er å ha gjort mange avklaringer rundt dette i 2018. Trolig vil framtiden til flere av objektene måtte fremmes for politisk behandling.

Bamble kommune kjøpte Sundbykåsa gård i 2017. Kommunestyret har gjort vedtak om hvem som skal drifte gården i årene framover. Styringsgruppe er satt ned og driften skal evalueres i 2018. Virksomheten ønsker at det skal bli aktivitet på gården og gi kommunens innbyggere et tilsvarende tilbud som var der før.

Regulering av nye områder

- Rotet i Langesund: Dette er et område beliggende mot Steinvika. Rotet var tidligere brukt som søppelfylling for Langesund. Det er mange år siden plassen sluttet å ta i mot søppel, men det har vært lagret masser etter gravearbeider i kommunen. Området er verdifullt og bør kunne brukes til noe annet enn å ligge brakk. Vi ønsker derfor å regulere denne tomta til oppstillingsplass for bo-biler med fasiliteter som er nødvendig for at bobilturistene skal kunne overnatte i Langesund.

Økt fokus på kommunen som grunneier:

Kommunen har over lang tid hatt for lite fokus på forvaltning av kommunens grunneiendommer. Det er et stort behov for å bruke tid og ressurser på avklaring av eiendomsforhold. Det er også snakk om å ivareta kommunens eiendomsrett for å unngå at enkeltpersoner får uønsket eksklusiv hevdet bruksrett på offentlige arealer. En ser også at stadig flere «privatiserer» kommunal grunn i forbindelse med parkering og opplag.

Motvirke kriminalitet og sosial dumping i bygge bransjen:

Det har de siste årene blitt stadig vanskeligere å avdekke ulovligheter i forbindelse med byggeprosjekter. For å bekjempe dette har vi omarbeidet Bok 0 som legger føringer for hvilke krav som stilles til entreprenører som skal skrive kontrakt med Bamble kommune. I tillegg har de sentrale myndigheter stort fokus på denne problematikken og Bamble kommune ønsker å sette tydelige krav for å bekjempe dette samfunnsproblemet.

Rekruttering ved naturlig avgang og strukturelle endringer

Dagens regjering har satt i gang en rekke reformer. For vår virksomhet vil ny brannordning kunne få store konsekvenser ved at vi mister personell og kompetanse. Våre ansatte er virksomhetens største verdi og styrke. For at vi skal være forberedt på at nær halve mannskapsstyrken kan forsvinne i driftsavdelingen dersom brannvesenet blir omstrukturert og kasernert, må vi planlegge hvordan vi skal erstatte manglende kompetanse. I den forbindelse vil det bli laget en kompetanseplan. Den skal kartlegge hva vi har av kompetanse og hva vi trenger i framtiden.

Dersom kommunen bygger svømmehall, som vi skal drifte, må vi rekruttere spesialkunnskap om drifting av svømmehaller. Her har vi ingen som kan tre inn i en slik rolle. Alternativt kan vi lære opp noen, men for å få en robust drift trenger vi minst to personer som innehar nødvendig spisskompetanse.

Virksomheten står også foran et generasjonsskifte. Vi har en del ansatte som snart kan og kommer til å gå av med pensjon. I den forbindelse ønsker vi overlapp og erfaringsoverføring til nye arbeidstakere før de erfarne slutter. Dette gjelder alle våre avdelinger. Hvis vi ikke gjør noe med dette vil vi raskt være i en svært sårbar posisjon da mange har spisskompetanse innenfor sitt fagområde og er alene om denne kunnskapen.

Hver vaktmester har fått flere kvadratmeter bygg å holde orden på i forhold til tidligere. Det nærmer seg nå en smertegrense når vi får ferdig Nustadjordet og Nustadbakken. Når den nye store ungdomsskolen står ferdig ser vi det som helt nødvendig å øke antall ansatte på drift og miljøservice.

Startlånsordningen er også svært sårbar. I dag har vi bistand fra NAV i forbindelse med oppfølging av Startlån. Boligkontoret er helt avhengig av denne hjelpen for å få behandlet det antall Startlånsøknader som kommer inn hvert år. I tillegg er det en del oppfølging av låntakere som ligger til stillingen. Når vedkommende slutter for aldersgrensa er vi avhengig at stillingen erstattes og at NAV fortsetter med den samme bistanden som før.

Planer og vedtak

- I henhold til vedtatt Energi- og klimaplan skal det investeres 1 million årlig i ENØK-tiltak. Dette gjøres i form av optimalisering av varme og ventilasjonsanlegg, etter-isolering, samt noe investering i varmepumper.
- Tiltak i Boligsosial handlingsplan innarbeides i kommunens handlingsprogram. Ansvar for dette ligger til den enkelte enhet som skal levere tjenester. Enhet for Teknikk og samfunnsutvikling tar med boligprosjekter som ikke er tilknyttet tjenesteleveranser i sitt handlingsprogram.
- Bamble kommune deltar i Husbankens by- og tettstedsprogram. I den forbindelse er det ansatt programleder i 5 års engasjement fra april 2016. Fokus er ulike satsingsområder som har sin forankring i vedtatt boligsosial handlingsplan. Bamble kommune har fått 400.000,- kroner i tilskudd til arbeidet. Tilskuddsmidler etter denne bevilgningen kommer i rammeoverføringene.

Omstilling og innsparinger

- Virksomheten har gjort strukturelle og organisatoriske endringer for å imøtekomme innsparingskrav. Innsparingene vil likevel gå noe på bekostning av det planmessige vedlikeholdet.
- Det er satt krav om 1,0 millioner kroner i drifta skal spares inn på vedlikeholdsbudsjettet. Det betyr 20% nedgang i planlagt vedlikehold på kommunens formålsbygg. Dette gjelder utskiftninger for å bevare funksjon og verdi på bygningene så som skifte vinduer, male, fornye innredning på skolekjøkken etc. Det må påregnes at det går lengre tid fra et behov for vedlikehold blir meldt til det kan utføres. Dette blir konkretisert og synliggjort i virksomhetens tiltaksplan som revideres hvert år.
- Innsparing i forhold til ny skolestruktur er satt på vent inntil konsekvenser er utredet i forbindelse med "Framtidas ungdomsskole".

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet i henhold til lover, forskrifter, vedtak og planer	Finansiering av bolig med Startlån - Leie til eie	Antall boliger	7,00	16,00	16,00	16,00	16,00
	Fornøyde brukere av vaktmestertjenester (1-5 hvor 5 er best)	Brukerundersøkelse	4,7	4,3	4,3	4,3	4,3
	Klargjøring av boliger innenfor en måned	Andel klargjorte boliger	88,5 %	83,0 %	83,0 %	80,0 %	80,0 %
	Null ulykker med fravær (antall) på byggeplassene	Antall ulykker med fravær på byggeplassene		0,0	0,0	0,0	0,0
	Oppfylle lovpålagt internkontroll (brann, elektro) Andel gjennomførte kontroller	Andel gjennomført IK	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Oppførte boliger ihht vedtatt plan	Antall boliger	0	0	17	0	0

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
	Rett ressursbruk og kvalitet	Ha tilfredsstillende renhold i bygg for brukere (opplevd kvalitet 1-5 hvor 5 =best)	4,6	4,4	4,4	4,4	4,4
		Energiforbruk for bygningsmassen samlet i kwh/m2	143,0	139,5	139,5	138,5	137,0
		Nivå på renhold (1-8 hvor 8 er best)	6,4	6,0	6,0	6,0	6,0
	Tilfredsstillende brukermedvirkning (Skala 1-5 hvor 5 er best)	Brukerundersøkelse	-	-	4,5	-	-
	Tilfredsstillende funksjon på nybygg drift/tjeneste etter 1. år (Skala 1-5 hvor 5 er best)	Brukerundersøkelse	-	-	-	4	-
	Utleietid på kommunale boliger	Andel utleide boliger	97,0 %	98,0 %	98,0 %	98,0 %	98,0 %

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Husleie Sundbykåsa	-188	-300	-300	-300
Innsparing i drift på vedlikeholdsbudsjettet	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Investerings tiltak - Regulering av Rotet i Langesund	500	0	0	0
Investerings tiltak - Skaugårdsgate 9	1 000	2 632	0	0
Investerings tiltak - Utbedring av mur i Vaterlandsgate	300	0	0	0
Opprydding av eiendomsforholdene i Bamble kommune	394	394	394	394
Rekruttering av riktig kompetanse	0	0	1 000	1 000
Sparbrygga	400	0	0	0
Sum	1 406	1 726	94	94

Husleie Sundbykåsa

Tiltaket gjelder husleie ved drift av Sundbykåsa gård. Lavere husleie i 2018 forutsatt at eier står for utbedringer.

Investerings tiltak - Skaugårdsgate 9

Skaugaardsgate 9 er i veldig dårlig forfatning og skal boligen settes i stand blir husleiene uforsvarlig høye. Det er derfor forslag om å rive og bygge 4 små leiligheter her. Dette er kostnadsberegnet til 5,6

millioner kroner.

Alternativt kan tomta selges med klausul om å bygge 4 boliger her.

Innsparing i drift på vedlikeholdsbudsjettet

Det er satt krav til innsparing på vedlikehold i drifta på 1,0 millioner kroner. Dette blir synliggjort i virksomhetens tiltaksplan som revideres hvert år.

Investeringstiltak - Regulering av Rotet i Langesund

Rotet i Langesund er en gammel fylling som ikke har vært i bruk på mange år som søppelfylling. Det er lagret masser der, men området er for verdifullt til at det skal ligge ubrukt. Ønsket er å regulere til bobilplass med nødvendige fasiliteter for turister som besøker Langesund.

Investeringstiltak - Utbedring av mur i Vaterlandsgate

For å rydde opp i eiendomsforholdene må kommunen utbedre en mur som står på kommunalt areal. Eksisterende mur må rives og reetableres i lavere høyde.

Opprydding av eiendomsforholdene i Bamble kommune

Svært mange private har tatt seg til rette på kommunal grunn. Dersom kommunen ikke håndhever sin eiendomsrett vil den gå tapt. Dette er et arbeid som vil ta lang tid og være relativt krevende i forhold til å møte personer som mener de har rettigheter vi er uenige i. Foreløpig er det stipulert med at det vil kreve en 50% stilling.

Rekruttering av riktig kompetanse

Eiendomsforvaltning har utfordring med å kunne holde samme kvalitet på bygningsdriften uten å øke antall ansatte. Vi er ved en smertegrense i forhold til hvor mange bygg hver enkelt vaktmester kan ha. Når ny ungdomsskole på Grasmyr kommer og det skal bygges svømmehall må vi rekruttere ansatte med riktig kompetanse.

Sparbrygga

Sparbrygga i Langesund er i dag i privat eie. Det er en avtale om at Grenland havn (GH) kan overta brygga. GH har ingen praktisk behov for brygga, men kan overta den under forutsetning om at den overdras til kommunen. Den vil da bli en viktig handelsbrygge (dagtidsplasser) for Langesund sentrum. Det er flere utbedringer som må gjøre for at brygga skal fungere. Landfeste/kar er svært dårlig og må bygges opp på nytt, stien ned til brygga må også utbedres. I tillegg bør det monteres stigetrinn på brygga slik at den blir tilpasset småbåter.

Kommunalteknikk, renovasjon, vann og avløp

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten har ansvar for vannforsyning, avløpshåndtering, septik renovasjon, husholdnings- og hytter renovasjon. Virksomheten har 22,7 årsverk.

Husholdnings- og hytter renovasjon driftes i hovedsak av Renovasjon i Grenland IKS. Septik renovasjon driftes i stor grad av renovatør etter anbud.

Vann og avløp driftes av egne mannskaper.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Forsterke vannforsyning langs kysten.

- VA - utbygging mot Langrønningen/ny E-18.
- Følge opp saneringsplan vann og avløp.
- Vedlikehold og fornyelse av renseanlegg.
- Fokus på lekkasje søk.

Sikre vannforsyning til kommunens innbyggere og forhindre forurensing

Bygge høydebasseng på Aastadtoppen. Dette bassenget vil sikre en mer stabil og sikker vannforsyning for abonnenter langs kysten fra Rugtvedt til Valle.

Det må legges nye vann- og avløpsledninger fra Nylende til Langrønningen. Det må bygges nytt høydebasseng i området Nylende/Langrønningen, samt trykk-økningsstasjon for vann. Dette for å sikre vannforsyning til nye næringsområder på Langrønningen samt at det vil kunne være utgangspunkt for fremtidig utbygging mot Dørdal. Prosjektet kostnadene bør ikke belastes VAR-investeringer alene.

Legge ny vannledning fra Melby til Trosby. Denne ledningen vil sikre abonnenter langs med Valleveien en mer stabil vannforsyning, spesielt i sommersesongen. Ledningen er også en del av ringledningssystemet fra Rakkestad til Finmarkstrand som vil sørge for sikrere vannforsyning mot Valle.

Det vil i 2018 være økt fokus på lekkasje-søk på vannledningsnett. I den forbindelse vil det være behov for å montere flere vannmålere rundt i kommunen.

Fortsette sanering av vann- og avløpsnett med hensikt å fjerne fremmedvann fra avløpet og fjerne lekkasjer på vannledningsnett. Utskifting av ledningsnett i Hydøl-området er ferdig prosjektetert og skal ut på anbud i løpet av høsten 2017 og vil pågå i hele 2018. I tillegg vil kommunen med egne mannskaper skifte ut endel mindre ledningstrekk i Langesund.

Bamble kommune skal levere avløpsslammet fra renseanlegget til Greve Biogass. Det var først antatt at levering kunne starte i januar 2018. Utbyggingen av Greve Biogass er utsatt og antatt oppstart av "linje 2" er 2019. Det betyr at ombygging av utlasting ved Salen RA kan starte i siste halvdel av 2018.

En tilstandsvurdering utført av Sweco Norge i 2017 vil være avgjørende for evt. utbyggingstiltak som må gjøres ved Rakkestad renseanlegg i 2018.

Energi og Miljø VAR

Redusere energiforbruket i vann og avløp. Det er planlagt en ombygging av pumper ved Høgenhei HB. Denne ombyggingen vil føre til mindre energikrevende pumping av vann. I tillegg vil nye pumper og ny El-tavle sikre leveringssikkerheten. El-tavlen er såpass gammel at reservedeler er vanskelig å skaffe.

Vurdere transportmidler som benytter ikke fossilt brensel.

Planer og vedtak

Gjeldende hovedplan for vann og avløp (2014-2024) ble vedtatt av kommunestyret i desember 2014. Hovedpunktene i planen er å redusere lekkasje andelen i vannforsyningen og til en hver tid tilfredsstillende kravene i gjeldene drikkevannsforskrift. På avløpsiden er det kravene i EU's vanddirektiv som er det styrende målet.

Etter pålegg fra Fylkesmannen i Telemark utarbeides det en saneringsplan for Salen rensedistrikt. Planen vil være styrende i form av hvilke områder som skal saneres. Oppfølging av planen vil være avgjørende for fremtidig overholdelse av utslippstillatelsen til Salen RA.

Omstilling og innsparinger

Det er ikke fremmet krav om innsparing innenfor VAR-området. Tjenesten er selvfinansiert gjennom gebyrer.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet i henhold til lover, forskrifter, vedtak og planer	Brudd i vannforsyning (ikke planlagt) abn. x t.		210	700	700	700	700
	Godt vann i springen - mottatte klager.			3	3	3	3
	Tilbakeslag i ledning med erstatningsansvar.		2	5	5	5	5

Skole og barnehage

Beskrivelse av enheten

Enhet for skole og barnehage består av 14 virksomheter, samt skole- og barnehagekontoret. Enheten har definert seks tjenesteområder: Barnehage, skole, skolefritidsordningen (SFO), Paletten velkomstavdeling for nyankomne flerspråklige elever, Havhesten - elever i praktisk rettet undervisningstilbud, og Pedagogisk-psykologisk tjeneste og spesialpedagogisk kompetansesenter (PPT og SPKS).

Skole- og barnehagekontoret er organisert med kommunalsjef, tre rådgivere og merkantil, og yter faglig og administrativ støtte til alle virksomhetene. Leder av velkomstavdelingen for nyankomne flerspråklige elever, Paletten, er også organisert som skolefaglig rådgiver under skole- og barnehagekontoret, men har arbeidssted ved Rugtvedt skole, der Paletten er plassert. Prosjektkoordinator for Fremtidens ungdomsskole og prosjektleder for IKT-løftet i skole og barnehage er også personalmessig lagt under skole- og barnehagekontoret.

Tjenesteområdene i enhet skole og barnehage:

Barnehage:

Falkåsen barnehage, Grasmyr barnehage, Nustad barnehage, Rønholt barnehage, Sundby barnehage, Uksodden barnehage.

Hver barnehage ledes av en styrer, som har ansvaret for den daglige driften; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Avhengig av størrelsen på barnehagen er det et antall pedagogiske ledere, barnehagelærere og fagarbeidere/assistenter som utgjør bemanningen i barnehagene. I tillegg kommer støttepedagoger og støtteassistenter som følger opp barn med behov for ekstra støtte. Disse er organisert under PPT og SPKS.

Skole:

Grasmyr ungdomsskole, Herre skole, Langesund barneskole, Langesund ungdomsskole, Rugtvedt skole, Rønholt skole, Stathelle barneskole.

Hver skole ledes av en rektor, som har ansvaret for den daglige driften; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Skolene har også en fagleder og en merkantil som støtter/bistår rektor i dette arbeidet. Avhengig av størrelsen på skolen er det også et antall lærere og fagarbeidere/assistenter som utgjør bemanningen i skolene. Skolene har også helsesøster og miljøterapeuter, disse er organisert i enhet Kultur og Oppvekst.

Skolefritidsordninger (SFO):

Herre SFO, Langesund SFO, Rugtvedt SFO, Rønholt SFO, Stathelle SFO.

Alle skoler med barnetrinn har egen SFO-ordning. SFO'ene ledes av SFO-leder, og er utover dette bemannet med fagarbeidere/assistenter avhengig av antall barn som deltar i ordningen. SFO-leder inngår i skolens lederteam sammen med rektor og fagledere

Paletten velkomstavdeling for nyankomne flerspråklige elever:

Paletten er lokalisert ved Rugtvedt skole og ledes av skolefaglig rådgiver med driftsansvar for Paletten. Avdelingen er bemannet med lærere og fagarbeidere/assistenter, samt to-språklige faglærere avhengig av hvilke elever som er i tilbudet.

Havhesten - elever i praktisk rettet opplæringstilbud:

Havhesten er lokalisert ved Langesund ungdomsskole, og er et tilbud til elever i Bamble som av ulike årsaker ikke har utbytte av opplæringen på nærskolen. Avdelingen er bemannet med en pedagog- og fagarbeider/assistentressurs. Rektor ved Langesund ungdomsskole har det pedagogiske, personalmessige og administrative ansvaret for avdelingen.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste og spesialpedagogisk kompetansesenter (PPT og SPKS):

PPT og SPKS er lokalisert på rådhuset. Virksomhetsleder har ansvar for den faglige, personalmessige og administrative driften av virksomheten. Virksomhetens er bemannet med rådgivere, logoped, merkantil og pedagogiske veiledere, samt støttepedagoger og støtteassistenter i kommunale og private barnehager.

Kostra-analyse - Grunnskole

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter	24,0 %	23,7 %	25,9 %	23,7 %
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	87 016	88 806	82 606	83 872
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år	5 120	7 368	2 534	3 609
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år	16 158	16 531	15 658	17 208
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	1 859	2 676	1 988	2 190
Produktivitet				
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen	531	1 015	971	1 040
Driftsutgifter til undervisningsmateriell (202), per elev i grunnskolen	2 107	1 856	1 467	1 510
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev	93 298	95 767	90 425	91 514
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	111 655	115 394	108 837	112 011
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker	32 788	35 475	25 806	28 180
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	91 783	94 958	88 828	89 517
Dekningsgrad				
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring	3,0 %	3,4 %	1,1 %	2,3 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,1 %	8,2 %	7,7 %	7,8 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	4,7 %	3,9 %	3,7 %	5,6 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	52,5 %	44,8 %	53,2 %	59,4 %
Kvalitet				
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	98,4 %	95,3 %	98,0 %	98,2 %

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Elevunders. 10. trinn - Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (pros)	2,4	2,3	0,0	0,0
Elevunders. 10. trinn - Læringskultur	4,0	4,0	0,0	0,0
Elevunders. 10. trinn - Utdanning og yrkesveiledning	4,1	4,0	0,0	0,0
Elevunders. 10. trinn - Vurdering for læring	3,6	3,4	0,0	0,0
Elevunders. 7. trinn - Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prose)	2,1	5,8	0,0	0,0
Elevunders. 7. trinn - Læringskultur	4,1	4,2	0,0	0,0
Elevunders. 7. trinn - Vurdering for læring	4,1	3,9	0,0	0,0
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,0	39,4	0,0	41,1
Nasjonale prøver 5. trinn: Regning	49,0	49,0	0,0	0,0
Nasjonale prøver 8. trinn: Engelsk	51,0	48,0	0,0	0,0
Nasjonale prøver 8. trinn: Lesing	51,0	49,0	0,0	0,0
Nasjonale prøver 8. trinn: Regning	51,0	46,0	0,0	0,0
Nasjonale prøver 9. trinn: Lesing	54	56	0	0
Nasjonale prøver 9. trinn: Regning	53	54	0	0
Standpunkt 10. trinn - Matematikk	3,4	0,0	0,0	0,0
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223)	182 716	187 214	0	0
Andre nøkkeltall				
Effektivitet Grunnskole	98	94	0	0

Kostra-analyse - Barnehage

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	12,1 %	12,1 %	16,2 %	14,6 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	130 503	137 686	133 537	137 613
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	187 822	193 659	180 108	187 734
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	62	65	59	62
Korrigerte brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f 211) per barn som får ekstra	90 521	99 416	92 742	88 713
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	11 738	11 413	11 678	11 270
Utgifter til kommunale lokaler og skyss per barn i kommunal barnehage (kr)	15 071	15 330	16 691	18 102
Dekningsgrad				
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	8,5 %	4,3 %	3,6 %	4,4 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	81,6 %	81,1 %	81,4 %	82,6 %

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	95,2 %	95,6 %	96,8 %	97,2 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	56,8 %	55,6 %	46,8 %	49,3 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	10,9 %	13,8 %	11,4 %	14,5 %
Kvalitet				
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	95,8 %	97,1 %	93,9 %	91,9 %
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager	6,3	6,2	6,2	6,0
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m ²)	6,2	6,2	5,6	5,7
Andre nøkkeltall				
Effektivitet Barnehage	100	98	0	0

Utfordringer og strategi

Enhet for skole og barnehage vil fokusere på følgende fire mål i Rådmannens Utfordringsnotat, med et hovedfokus på mål 6.

Mål 3: «Bamble kommune skal gi tidlig hjelp til barn og familier som trenger bistand»

Enhet for skole og barnehage vil arbeide for at alle barn skal bli vinnere i egne liv ut fra egne forutsetninger. Vi vet at alle barn kan og vil, og barnehagene og skolene jobber aktivt for å få det til. For å støtte skolene og barnehagene i dette arbeidet vil enheten satse på å videreutvikle pedagogisk-psykologisk veiledningstjeneste og spesialpedagogisk kompetansesenter (PPT), og Innføringstjenesten, for nyankomne flerspråklige elever, Paletten, som kompetansemiljøer på sine fagfelt.

For å ivareta opplæringen til elever som ikke kan gjennomføre det ordinære løpet, har Bamble kommune tjenesten Havhesten. I dette tilbudet får de en mer praktisk retta opplæring i et skjermet miljø med fokus på sosial kompetanse, støttende relasjoner og grensesetting.

Fra skoleåret 2017-2018 er det opprettet en egen autismeavdeling ved Stathelle barneskole. Elever i denne avdelingen kommer fra hele kommunen. Antall barn med denne diagnosen viser en økning de siste årene. Det er tilsatt en ny spesialpedagog i denne avdelingen, i tillegg arbeider det lærere fra Stathelle barneskole. Avdelingen er inntil videre finansiert av enhetens driftsfond.

Mål 5: «Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester»

I årene framover vil et synkende elevtall vil medføre en økonomisk utfordring for å opprettholde kvaliteten i opplæringen innenfor nåværende skolestruktur. I samme periode må enheten også gjennomføre videreutdanning av lærere i forhold til nye kompetansekrav.

Det er startet opp en helhetlig satsing innenfor området IKT. Prosjektet startet høsten 2017 og har som målsetting å tilpasse digitale verktøy og kompetanse til framtidens behov innen pedagogisk og administrativt arbeid.

Antall barn i skolefritidsordningen (SFO) og barnehage har vært synkende de siste årene. Fra høsten 2016 var det mange ledige plasser i enkelte barnehager, og fra høsten 2017 var det nødvendig å legge ned avdelinger ved enkelte barnehager. Det er derfor viktig at Bamble kommune framstår som en attraktiv kommune for barnefamilier med en boligsatsing tilpasset dette.

Mål 6: «Bamble kommune skal ha læringsresultater som ligger over landsgjennomsnittet»

Enhet for skole og barnehage har over tid arbeidet systematisk med barn og elevers læringsmiljø gjennom programmene «Være Sammen» i barnehage og «Respekt» i skole». Vi ser nå at dette arbeidet har en positiv effekt, og elevene i Bamble melder gjennom Elevundersøkelsen at de opplever mindre mobbing, mer trivsel og mer motivasjon enn elever i Telemark og landet for øvrig.

Utviklingen av grunnskolepoeng vist en stigende kurve de siste årene, og foreløpige tall viser at gjennomsnittet for Bamble våren 2017 er 40,9 mot 39,3 i 2016. Landsgjennomsnittet ser ut til å havne på 41,2. Endelige tall er offentliggjort 24. august. Eksamensresultatene for 2017 viser og framgang i alle fag. Spesielt positiv er framgangen i matematikk som har vært og er et kommunalt satsningsområde.

I barnehage vil en faglig utfordring framover være å implementere den nye rammeplanen. Dette vil kreve kompetanseheving av ansatte og det er også en økonomisk utfordring knyttet til dette. Videre vil tjenesteområdet ha fokus på å utarbeide og implementere en felles plattform for kommunale barnehager i møte med flerspråklige barn og familier, og å fortsette implementeringsprosessen av Være Sammen.

Felles for alle tjenesteområder i enheten vil være å implementere den nye strategiplanen som det styrende dokumentet i enheten.

Mål 8: «Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av helse- og velferdsproblemer»

I enhetens strategidokument er sammenhengen mellom læringsresultater og fysisk aktivitet tatt inn, og barnehager og skoler skal arbeide for å ivareta barns og elevers behov for fysisk aktivitet og bevegelse. Enheten har også som strategi å arbeide for et styrket tverrfaglig samarbeid mellom tjenester hvor barn og ungdom er målgruppe.

Enheten har inngått en avtale med Telemark fylkeskommune i forhold til deltakelse i satsingen «Liv og Røre» fra høsten 2017. Arbeidet har som mål å bedre levekår gjennom fysisk aktivitet inn i fag, bedret kosthold og bedret læringsmiljø blant barn og unge i Bamble kommune.

Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem. Gjennomsnittstallene for Bamble kommune er positive, men det har vært enkelte alvorlige tilfeller det siste året. Enhet for skole og barnehage vurderer å opprette et eget ressursteam for ytterligere å styrke arbeidet for et positivt og mobbefritt skolemiljø.

Kompetanseutvikling i enheten

Stortingsmelding 28 (2015-16), *Fag – Fordypning – Forståelse* framhever kompetanseutvikling som en viktig strategi i arbeidet med å heve kvaliteten i opplæringssektoren. Blant tiltakene er skjerpede kompetansekrav til undervisning i fag, satsing på videreutdanning for lærere, pilotering av karriereveier

for lærere, omgjøring av grunnskolelærerutdanningene til femårige masterutdanninger fra 2017 og skjerpede opptakskrav i visse fag til lærerutdanningene. Strategien vektlegger også sterke faglige fellesskap i skolen. Dette skal øke betydningen av bedre lærerutdanning, lederutvikling og videreutdanning og karriereveier for lærere.

Enhet for skole og barnehage har i flere år gjennom Utdanningsdirektoratets videreutdanningsprogram *Kompetanse for kvalitet* sendt lærere på videreutdanning, og vil fortsette med dette. Fra høsten 2017 deltar Bamble kommune i Utdanningsdirektoratets pilotering "Lærerspesialister". Lærerspesialistene skal styrke det faglige arbeidet i skolene, og det er seks lærere i Bamble kommune som deltar i ordningen.

For å følge opp behovet for videreutdanning og kompetanseutvikling i enheten, er det iverksatt et planarbeid som skal resultere i en samlet kompetanseplan for enheten. Denne vil legges fram for politisk behandling våren 2018.

For å oppnå en godt resultat av utviklingsarbeidet i barnehager og skoler, er godt pedagogisk lederskap en svært viktig forutsetning og ledelse er derfor fortsatt et fokusområde i hele enheten.

Framtidens ungdomsskole

Kommunestyret i Bamble vedtok 16.06.16 å sette i gang et forprosjekt med å bygge en felles ungdomsskole i kommunen med tilhørende idretts- og svømmehall. Målsettingen med dette var å sikre alle elever et likeverdig opplæringstilbud som er tilpasset fremtidens krav til innhold og pedagogisk utvikling. Synkende elevtall gjennom mange år har gitt reduserte rammeoverføringer fra staten som medfører svekkede fagmiljøer med færre lærere og ulike opplæringstilbud på skolene.

I januar 2017 inngikk Bamble kommune et samarbeid med WSP–Norge. WSP har hatt prosjektledelsen og ansvar for å lede og gjennomføre forprosjektet. De har i sitt arbeid og gjennom omfattende brukermedvirkningsprosesser fra mange av kommunens tjenesteområder, utarbeidet sluttrapporten og kommet med en endelig anbefaling av nytt skoleanlegg på Grasmyr med konseptvalg for idrett- og svømmehall.

Det må tenkes helhetlig når fem ulike læringskulturer ved fem ungdomsskoler nå skal bli en homogen enhet. Å forberede en felles ungdomsskoledrift frem til 2020 vil kreve et tettere samarbeid mellom lærere og ledelse fra de ulike skolene i hele prosjektperioden. Det skal også ansettes en ny virksomhetsleder som vil være en viktig brikke i arbeidet med å etablere én organisasjon med felles identitet og tilhørighet. Dette gjelder ikke bare for voksne ansatte, men også fremtidige elever som vil komme fra alle deler av kommunen. Videre skal det bygges en ledelsesstruktur som ivaretar en fremtidsrettet pedagogisk, administrativ og samhandlende utvikling med tydelig felles mål.

En ny skole skal også tilpasses et fremtidig arbeidsmarked. Det betyr at de tradisjonelle klasserommene utfordres av behovet for økt mangfold når det gjelder ulike læringsmiljøer og pedagogisk funksjonalitet. Framtidens ungdomsskole skal være fleksibel med stor grad av sambruk og åpenhet. Klasserommene er ikke på vei ut av skolen, men de organiseres rundt «hjemmeområder» hvor elevene oppholder seg og har mer tilhørighet. De fysiske omgivelsene skal spille på lag med gjeldende pedagogiske føringer.

Framtidas ungdomsskole skal bygges for å møte fremtidige kvalitetsutviklingstiltak og endrede elevtall uten at det medfører behov for omfattende bygningsmessige endringer.

Framtidas ungdomsskole skal også være en arena for andre aktiviteter enn ordinær skoledrift. Det legges vekt på god arealeffektivitet i planene. Det betyr at skolens arealer også må tilrettelegges for aktiviteter som fritid, kultur og organisasjoner av ulike slag. På den måten vil skolen bli et naturlig oppholdssted også på ettermiddager og kvelder gjennom hele uken.

Det skal etableres gode uteområder for alle rundt Framtidas Ungdomsskole. Det være fokus på universell utforming og områdene skal legges til rette for både rekreasjon og fysisk aktivitet. De skal fremme folkehelse og utjevne sosiale helseforskjeller.

Arbeidet med å slå sammen 5 ungdomsskoler vil nødvendigvis påvirke lokalmiljøene ute i distriktene. Ikke bare den ordinære skoledriften, men områder som idrett, kultur og fritid vil måtte tilpasse seg endringer som kommer. Det er derfor viktig å ha tett samarbeid med disse tjenesteområdene i tiden som kommer for å ivareta slike tilbud til innbyggere i alle deler av kommunen.

Visjon: "Åpner dører mot verden og fremtiden"

Overordnede mål

- **Alle barn skal bli vinnere i eget liv ut fra egne forutsetninger**
Enhet for skole og barnehage har hentet sin visjon fra Opplæringsloven § 1. Gjennom opplæringen i barnehager og skoler i Bamble, skal vi arbeide for at alle barn skal bli vinnere i egne liv ut fra egne forutsetninger. Vi vet at alle barn kan og vil, og barnehager og skoler jobber aktivt for å nå målet.
- **Alle barn skal møte høyt kvalifiserte og profesjonelle voksne gjennom hele opplæringsløpet**
Kollektiv profesjonsutvikling, lagarbeid og kunnskapsdeling er en forutsetning for å skape gode barnehager og skoler. I Bamble er lokalt ramme- og læreplanarbeid, og vurdering for læring er to fagområder som må gis høy prioritet.

Alle ansatte i barnehager, skoler og SFO skal være gode relasjonsbyggere og inneha kompetanse til å utvikle gode og positive læringsmiljøer. Ansattes evne og oversikt til å kunne ta i bruk og samarbeide med andre ressurspersoner og tjenester er viktig for å kunne nå visjonen om å åpne dører mot verden og fremtiden for alle barn i Bamble kommune.

- **Alle barn skal oppleve helhet og sammenheng i opplæringsløpet**
Pedagogisk lederskap er nødvendig for å heve kvaliteten i barnehager og skoler. God pedagogisk ledelse på alle nivåer er avgjørende for å skape trygge psykososiale miljøer for barn og elever, for å bygge gode kulturer for organisasjonslæring og utvikling. Gjennom å utvikle og utnytte tverrfaglig kompetanse på tvers av tjenesteområdene i enheten, skal vi skape en helhet og sammenheng for barn og unge i hele opplæringsløpet.
- **Alle barn skal være inkludert, oppleve trygghet og mestring i sitt læringsmiljø**
Barnehager og skoler som har en inkluderende orientering, er det mest effektive virkemiddel for å bekjempe diskriminering, skape trygge fellesskap, bygge det inkluderende samfunn og oppnå utdanning for alle. Enhet for skole og barnehage vil legge dette til grunn for den videre utviklingen

av barnehager og skoler. Barnas opplevelse av et inkluderende læringsmiljø handler i stor grad om deltakelse i det sosiale fellesskapet, og forskningen viser en sterk sammenheng mellom elevenes sosiale og personlige utvikling og deres faglig læringsutbytte i barnehager og skoler.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Alle barn skal møte høyt kvalifiserte og profesjonelle voksne gjennom hele opplæringsløpet	Det kan være timer/fag hvor det ikke er tilgjengelig faglærere, men hvor det er assistenter som underviser i f.eks valgfag hvor de har realkompetanse	Undervisningstimer gitt av undervisningspersonale som fyller kravene for tilsetting	99,2	100,0	100,0	100,0	100,0
	Stortinget vedtok våren 2016 nye kompetansekrav for undervisningspersonale i grunnskolen. For barnetrinnet er disse 30 stp i norsk, engelsk og matematikk, og for ungdomstrinnet er den 60 stp i norsk, engelsk og matematikk, og 30 stp i andre fag, unntatt valgfagene. Oversikten viser hvor avstanden opp til kravene er størst, og vil kunne legges til grunn for prioriteringen av videreutdanningstilbud til lærerne i Bamble.	Andel lærere som underviser i matematikk på barnetrinnet, med minst 30 stp i faget	63,0 %	70,0 %	80,0 %	90,0 %	100,0 %
		Andel lærere som underviser i matematikk på ungdomstrinnet, med minst 60 stp i faget	74,0 %	85,0 %	90,0 %	95,0 %	100,0 %
		Andel lærere som underviser i norsk på barnetrinnet, med minst 30 stp i faget	80	85	90	95	100
		Andel lærere som underviser i engelsk på barnetrinnet, med minst 30 stp i faget	43,0 %	75,0 %	90,0 %	100,0 %	100,0 %
		Andel lærere som underviser i engelsk på ungdomstrinnet, med minst 60 stp i faget	71,0 %	75,0 %	90,0 %	95,0 %	100,0 %
		Andel lærere som underviser i norsk på ungdomstrinnet, med minst 60 stp i faget	68	85	90	95	100

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
	Stortinget vedtok våren 2017 en pedagogtetthet i barnehager som tilsvarer 44% andel pedagoger i barnehager. Det er signalisert at denne vil trappes opp til 50%	Andel pedagoger i læringsmiljø i barnehager	43,0 %	44,0 %	45,0 %	48,0 %	50,0 %
	Utdanningsdirektoratet tilbyr skreddersydde utdanninger for barnehage- og skoleledere. Enhet for skole og barnehage er opptatt av at ledere skal utvikle seg og øke sin kompetanse innen for sitt arbeidsområde.	Andel skoleledere med formell lederutdanning	4/7	5/7	5/7	5/6	5/6
		Andel styrere med formell lederutdanning	2/6	4/6	4/6	4/6	4/6

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Investerings tiltak - IKT-løft skole og barnehage	850	1 700	1 700	1 700
Opprettelse av autismeavdeling ved Stathelle barneskole	1 200	1 200	1 200	1 200
Opprettelse av skolemiljøteam	700	700	700	700
Søskenmoderasjon barnehage/skolefritidsordningen (SFO)	840	840	840	840
Videreutdanning/kompetanseheving	1 500	1 500	1 500	1 500
Øke pedagogtettheten i barnehage til 50%	900	900	900	900
Sum	5 990	6 840	6 840	6 840

Investerings tiltak - IKT-løft skole og barnehage

I innværende skoleår har vi gjennomført et forstudie hvor vi har utarbeidet en foreløpig IKT-strategi hvor vårt største tiltak er oppstart av prosjektet Et digitalt løft i skole og barnehage fra 1. august 2017. Det er ansatt prosjektleder fra 1. august finansiert av IKT-forum og forprosjektet skal analysere og definere flere hovedprosjekter i IKT-løftet. Følgende områder vil ha fokus i forstudiet:

1. Kartlegge og analysere organisasjonens bruk av IKT på målområdene
2. Utfordre og støtte virksomhetene i bruk av eksisterende digitale systemer
3. Utarbeide målbildet for IKT i skole og barnehage, identifisere underprosjekter til neste fase, og utarbeide prosjektspesifikasjoner til disse
4. Lage forslag til prosjektplan (planprogram) for forprosjektet etter PLP-metodikk
5. Utarbeide forslag til ny IKT-strategi som en del av den felles kommunale IKT-strategien

Dette løftet utfordrer oss økonomisk da innkjøp av PCer/nettbrett, frikjøping av lærere, anskaffelser av systemer og mulige integrasjoner mot våre fagsystemer vil gi oss store investerings og driftskostnader – kanskje opp mot 10 millioner kroner.

Opprettelse av autismeavdeling ved Stathelle barneskole

Autismeteam.

Enhet skole og barnehage har valgt å opprette en autismeavdeling på Stathelle skole. Dette vil være et tilbud til kommunenes elever med denne diagnosen.

Undervisning av disse barna krever særlig kompetanse hos personalet. Ved å samle denne ved en skole vil en få et ressursteam, som gir forsvarlig opplæringstilbud til elever og som kan veilede hjemskolene hvis det er nødvendig.

For skoleåret 2017/2018 vil det være 3 pedagoger og 4 assistenter tilknyttet teamet. I tillegg gis det ordinært og utvidet SFO tilbud.

Tilbudet finansieres i hovedsak av Stathelle barneskole sin ramme, men er for skoleåret styrket med 1 pedagogstilling fra enheten.

Det påløper skysskostnader for elever utenfor kretsen, disse finansieres fra enheten

Opprettelse av skolemiljøteam

Opplæringslovens paragraf 9a om elevenes skolemiljø er endret fra 01.08.17. Dette utfordrer organisasjonen på kompetanse og oppfølging av nye krav om systematisk arbeid på dette feltet. Bamble kommune har i dag ikke et eget ressursteam mot mobbing.

Selv om vi har forholdsvis lave mobbetall, har vi det siste året hatt flere saker hvor foreldre søker om skolebytte for sine barn. I den forbindelse er det avdekket sviktende oppfølging av rutiner og manglende informasjonsflyt slik at saker har gått lenge før rektor er blitt informert.

Det er også kommet ny forskning på området digital mobbing, hvor det er stor enighet blant rektorene og PPT om at organisasjonen trenger et kompetanseløft.

Kommunenes sentralforbund (KS) har positive erfaringer med utprøving av beredskapsteam i fire kommuner. Erfaringene fra prosjektene viser hvor viktig det er å handle raskt og sette tidsfrister for å skape tillit til systemet. Flere og flere kommuner oppretter nå slike team, for å kunne bistå skolene og foreldre/elever i vanskelige saker.

I strategiplanen er det vedtatt at alle barn har rett til et trygt psykososialt miljø, fritt for krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering. Å opprette et ressursteam mot mobbing vil bidra til dette.

Søskenmoderasjon barnehage/skolefritidsordningen (SFO)

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Alle barn i SFO med søsken i barnehage, både kommunale og private vil omfattes av en generell ordning med søskenmoderasjon mellom barnehage og SFO. Ved en opptelling i mars 2017 var det til sammen 78 barn med SFO-plass som også har søsken med plass i kommunal eller privat barnehage. Dersom alle barna har full plass og betaler for full sats i SFO (ikke har søskenmoderasjon) i SFO vil ordningen ved 35 % søskenmoderasjon koste Bamble kommune ca. kr. 840 000 ($35\% \text{ av } 2794 = 978 \times 11 \times 78 = 839\,124$). Administrasjon og grunnlag for fakturering ligger i dag i to ulike fagsystemer. Det er derfor et manuelt arbeid som må gjennomføres for å finne aktuelle søsken som vil bli fanget opp av en ordning for søskenmoderasjon i barnehage og SFO.

Videreutdanning/kompetanseheving

Kompetanseheving – lærere frem til 2021

De nye kompetansekravene fra Utdanningsdirektoratet sier at de som skal undervise i **norsk, samisk, engelsk og matematikk** på ungdomstrinnet, skal ha 60 studiepoeng som er relevante for faget.

På barnetrinnet gjelder 30 studiepoeng for de samme fagene.

De som var ferdig utdannet og kvalifiserte for tilsetning før 1.januar 2014 eller som senere har fullført allmennlærerutdanningen, har dispensasjon fra kravet om 30 eller 60 relevante studiepoeng frem til 2025.

Flere lærere i Bamble kommune tar i dag etterutdanning i disse fagene, og flere har vært i ordningen *Kompetanse for kvalitet* fra skoleåret 2014/15.

Det er også et ønsket mål at andel pedagoger i læringsmiljø i barnehager skal opp til 50%. Dagens andel er 42%.

Videre er det et ønske at rektorer og styreere uten formell lederutdanning får dette innen 2021.

Enheten skole/barnehage har fortsatt et etterslep blant lærere og barnehagelærere for å imøtekomme de nye kompetansekravene fra Utdanningsdirektoratet frem til 2025. På barnetrinnet er det spesielt engelsk og matematikk som har størst avvik fra de nye kompetansekravene på henholdsvis 55% og 40%. På ungdomstrinnet er avviket ca. 30% for både norsk, engelsk og matematikk.

For å styrke dette satsingsområdet og legge til rette for at flere lærere deltar i etterutdanningsreformen, har enheten skole/barnehage økt budsjettet med 1,5 mill kroner i tillegg til de allerede avsatte midlene. Dette gir flere lærere mulighet til å ta videreutdanning i de fagene hvor de mangler studiepoeng og styrker samtidig enhetens mål om 100% dekning av kompetansekrav frem til 2025.

Øke pedagogtettheten i barnehage til 50%

Økt pedagogtetthet i barnehagene:

Forutsetning: Grunnbemanning på samme nivå som nå. Fagarbeidere/assistenter erstattes med barnehagelærere.

Under tre år:

14 barn – 4 voksne (3,5 barn per voksen) 2 fagarb/ass + 2 bhg.lærere = 50 % pedagogdekning

Over tre år:

18 barn - 3 voksne (6 barn per voksen) 2 fagarb/ass + 1 bhg. lærer = 33% pedagogdekning.

Forskrift om pedagogisk bemanning.

Under 3 år: 1 barnehagelærer per. 9 barn

Over 3 år: 1 barnehagelærer per 18 barn.

Pedagognormen per barn er «fast» per barn uansett barnets avtalte oppholdstid (60%, 80% eller 100% plass.) Dersom barnehagen øker antall barn med bare ett barn utover det normen beskriver, utøser dette en 100% pedagogstilling.

Pedagognormen regnes totalt på hele barnehagen/huset – ikke per avdeling.

Regjeringen har varslet at de ønsker å styrke pedagogdekningen i barnehagene og har i statsbudsjettet for 2017 bevilget midler til dette. For Bamble betyr det 376.000 fra august. Helårsbasis 903.000.

Dersom pedagogdekningen i kommunale barnehager skal være 50 % også for barn over tre år,

vil det være behov for å erstatte 9 fagarbeidere/ass med 9 barnehagelærere.

Skole

Uffordringer og strategi

En utfordring for norsk skole er at 25 - 30 % av elevene i videregående skole ikke fullfører i løpet av fem år. I Norge er fullført 3- eller 4-årig videregående opplæring som oftest en betingelse for opptak til høyere utdanning, fagbrev og sertifisering i mange yrker. Elever som faller ut av utdanningssystemet før fullført videregående opplæring vil dermed ha betydelig dårligere forutsetninger for videre utdannings- og arbeidslivskarriere.

Målsettingen er å gi elevene som går ut av 10. klasse et best mulig utgangspunkt for å kunne fullføre videregående skole. Hvert år analyseres målindikatorne i strategiplanen for å vurdere nye tiltak slik at læringsutbyttet av undervisningen øker, og grunnlaget for å kunne gjennomføre videregående opplæring bedres.

Pedagogisk lederskap:

Nyere forskning viser at rektor er den viktigste enkeltpersonen for å få til ønsket skoleutvikling. Rektorene er avhengig av gode støttespillere i sine fagledere. Utvikling av gode lederteam ved skolene våre vil bygge kapasitet til å lede arbeidet med å styrke og forbedre lærernes praksis og øke elevenes læring.

Læringsmiljø og grunnleggende ferdigheter:

Høsten 2017 avsluttes prosjektperioden av Respekt for regning. I denne satsingen har vi kombinert arbeidet med læringsmiljø og den grunnleggende ferdigheten regning i alle fag. Regning er en av fem grunnleggende ferdigheter som vi skal jobbe videre med på alle trinn i grunnskolen. I nye læreplaner vil regning ha et enda sterkere fokus.

Skolene i Bamble har siden våren 2014 arbeidet med læringsmiljøprogrammet RESPEKT. Programmet er forskningsbasert og utarbeidet av Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger. I løpet av perioden vi har arbeidet med respektprogrammet, har vi sett en positiv utvikling i elevenes opplevelse av trivsel og motivasjon for skole. Arbeidet med læringsmiljøet skal fortsatt ha stort fokus.

Det er utarbeidet en ny plan for begynneropplæring i lesing. Denne planen skal kvalitetssikre leseopplæringen på 1. og 2. trinn, bidra til god progresjon og sikre at barn med behov for ekstra støtte får dette på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Fysisk aktivitet, helse og læring:

Fysisk aktivitet, kosthold og helse er satsningsområde både i skole og barnehage. For å styrke dette arbeidet deltar vi fra høsten 2017 i «Liv og røre i Telemark». Dette er et samarbeid mellom Telemark fylkeskommune, Høgskolen i Sørøst-Norge og Bamble kommune. Utviklingsarbeidet har som mål å øke læringsutbyttet gjennom å bedre barn og unges kosthold, læringsmiljø og stimulere til økt fysisk aktivitet blant barn og unge.

IKT-prosjekt i Enhet for skole og barnehage:

Høsten 2020 åpner dørene til vår nye, felles ungdomsskole. Denne skolen bygges for fremtiden. Å finne gode IKT-løsninger er viktig i planleggingen. Ludvigsen-utvalget (Framtidens skole, NOU 2015:8) peker blant annet på viktigheten av pedagogisk bruk av IKT og digital kompetanse. Undersøkelser avdekker at

30 % av norske 15-åringar har svært dårlige digitale ferdigheter. Skolene og barnehagene i Bamble har ulike tilnæringsmåter til dette området. Signaler om nye læreplaner viser at det vil bli økt fokus på digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet i skolen. Det er derfor viktig å utarbeide en digital strategi for hele barnehage- og skoleløpet slik at vi får helhet og sammenheng og en likeverdig opplæring for alle barn og elever i Bamble.

I skoleåret 2016-2017 er det gjennomført en mulighetsstudie hvor det er utarbeidet en foreløpig IKT-strategi. Oppstart av forstudiet i prosjektet "IKT-løft i skole og barnehage" var 1. august 2017. Det er ansatt prosjektleder fra 1. august finansiert av IKT-forum. Forstudiet skal analysere og definere hvilke forprosjekter det skal arbeides videre med. Følgende områder vil ha fokus i forstudiet:

- Kartlegge og analysere organisasjonens bruk av IKT på målområdene
- Utfordre og støtte virksomhetene i bruk av eksisterende digitale systemer
- Utarbeide målbildet for IKT i skole og barnehage, identifisere underprosjekter til neste fase, og utarbeide prosjektspesifikasjoner til disse
- Lage forslag til prosjektplan (planprogram) for forprosjektet etter PLP-metodikk
- Utarbeide forslag til ny IKT-strategi som en del av den felles kommunale IKT-strategien
-

Foreldresamarbeid:

Bamble kommune har gode rutiner for skole-hjemsamarbeid. Likevel påpeker foreldre, politikere, elever og lærere at det er mye å gå på. Disse innspillene er tatt med som et eget punkt i enhetens IKT-løft. Ved siden av de rutinene vi har i dag i forbindelse med foreldremøter, skole-hjemsamtaler osv., blir digital samhandling viktigere for å involvere hjemmet i elevenes læringsarbeid. Det er behov for å utvikle felles kvalitetsstandarder for skole-hjemsamarbeidet. Dette arbeidet startet opp høsten 2017.

Vedtak og planer

- Kommunen tar i bruk ny ungdomsskole for alle elever på ungdomstrinnet fra høsten 2020
- Enheten tar i bruk ny strategiplan høsten 2017
- Arbeid med kompetanseplan for ansatte iverksettes fra høsten 2017
- Prosjektet "IKT-løft i skole og barnehage" startet opp 2017
- Autismeavdeling på Stathelle barneskole startet opp høsten 2017
- Enheten vurderer etablering av ressursteam mot mobbing
- Kommunalt ordensreglement ferdigstilles høsten 2017
- "Liv og røre" startet formelt opp i skole fra høsten 2017
-

Havhesten

Skolens logo gir navnet Havhesten til avdelingen. Målgruppa er elever i Bamble kommune som av forskjellige grunner ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæring i ordinær klasse. Opplæringen er i stor grad praktisk rettet.

Det må foreligge en sakkyndig vurdering som anbefaler et helhetlig tilbud med spesialundervisning. Med en slik sakkyndig vurdering kan foreldre søke om plass for sitt barn. Inntak blir vurdert av PPT, kontaktlærer for Havhesten og rektor ved Langesund ungdomsskole i fellesskap. Eleven får da en prøveperiode for å finne ut om opplegget passer.

Det er satt et tak på 10 elever ved avdelingen. Fra skoleåret 2017-2018 er avdelingen bemannet med 1,2 årsverk pedagog og 1,2 årsverk fagarbeider/assistent.

Elevene på Havhesten kommer fra alle skolene i Bamble. Disse elevene har gjerne sammensatte utfordringer. Læreren og assistentene har fokus på sosial kompetanse og støttende relasjoner der positiv tilbakemelding og grensesetting står sentralt i opplæringen. Det stilles høye og realistiske forventninger til faglig mestring ut fra nivået eleven er på.

Avdelingen arbeider kontinuerlig med å utvikle tilbudet med fokus på praktisk rettet opplæring. På sikt er det også en ambisjon å knytte denne avdelingen sammen med andre spesialavdelinger i kommunen og etablere et godt samarbeid med Bamble videregående skole.

Når den nye ungdomsskolen er etablert høsten 2020 vil denne avdelingen bli videreført der. Nærhet til Bamble videregående skole vil gi muligheter for å videreutvikle det praktisk rettede undervisningstilbudet.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste	Mål	Mål	Mål	Mål	
			måling	2018	2019	2020	2021	
6. Bamble kommune skal ha læringsresultater som ligger over landsgjennomsnittet	Grunnskolepoeng er på nasjonalt nivå		39,3	40,5	41,0	41,5	42,0	
		Resultatene på nasjonale prøver vil indikere kvaliteten i opplæringen, og vi vil kunne følge utviklingen på trinn gjennom disse tallene	Nasjonale prøver i engelsk, 5. trinn	48,4	50,0	50,0	50,0	50,0
		Nasjonale prøver i engelsk, 8. trinn	48,2	50,0	50,0	50,0	50,0	
		Nasjonale prøver i lesing, 5. trinn	48,5	50,0	50,0	50,0	50,0	
		Nasjonale prøver i lesing, 8. trinn	49,0	50,0	50,0	50,0	50,0	
		Nasjonale prøver i lesing, 9. trinn	55,9	56,0	56,0	56,0	56,0	
		Nasjonale prøver i regning, 5. trinn	49,0	50,0	50,0	50,0	50,0	
		Nasjonale prøver i regning, 8. trinn	46,5	50,0	50,0	50,0	50,0	
		Nasjonale prøver i regning, 9. trinn	54,5	56,0	56,0	56,0	56,0	
		Alle barn skal bli vinnere i eget liv ut fra egne forutsetninger	Lesing er en avgjørende forutsetning for å kunne følge progresjonen i opplæringen	Andel elever under kritisk grense på leseprøver i 1. klasse (pr. mars)	15,9 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %
Målene gir informasjon om vi lykkes i arbeide med å gi elevene så gode forutsetninger som mulig for å gjennomføre	Gjennomføring videregående opplæring VG1, første året etter ungdomsskole			85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
	videregående opplæring. Målet om 85 % gjennomføring er på nivå med de beste kommunene i landet	Gjennomføring videregående opplæring VG3, femte året etter ungdomsskole	70,3 %	72,5 %	75,0 %	77,5 %	80,0 %
		Rådgivning - grunnlag for videre valg av utdanning og yrke	3,84	4,10	4,20	4,30	4,40
		Andel elever med direkte overgang ungdomsskole - videregående opplæring		98,5 %	98,5 %	98,5 %	98,5 %
	Trenden de siste årene har vært at andel ungdom med emosjonelle vansker har økt, og Bamble kommune arbeider innenfor flere tjenesteområder og tverrfaglig for å motvirke dette. Målet viser om dette arbeidet har ønsket effekt. Ungdata- undersøkelsen gjennomføres annet hvert år.	UNG-data-undersøkelsen viser at antall unge med emosjonelle vansker går ned		10,0 %			5,0 %
Alle barn skal oppleve helhet og sammenheng i opplæringsløpet	Elevundersøkelsen viser at prinsippene for vurdering for læring er ivaretatt	Vurdering for læring er et grunnleggende prinsipp i opplæringen. Elevundersøkelsen gir tilbakemelding om dette er ivaretatt, på en skala fra 1-5	3,97	4,10	4,20	4,30	4,40
Alle barn skal være inkludert, oppleve trygghet og mestring i sitt læringsmiljø	Elevundersøkelsen viser at ingen elever blir mobbet	Bamble kommune har nulltoleranse for mobbing, og arbeider systematisk med dette i alle barnehager og skoler. Elevenes svarer på en skala fra 1-5 der 5 indikerer at ingen elever blir mobbet	4,72	5,00	5,00	5,00	5,00
	Elevundersøkelsen viser at området læringskultur (motivasjon og mestring) er over nasjonalt snitt	Motivasjon: Motivasjon og mestring er avgjørende faktorer for elevenes læringsresultater, og denne indikatoren viser	3,93	4,10	4,20	4,30	4,40

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
		om skolene lykkes i arbeidet med dette					
		Mestring: Motivasjon og mestring er avgjørende faktorer for elevenes læringsresultater, og denne indikatoren viser om skolene lykkes i arbeidet med dette	4,06	4,10	4,20	4,30	4,40

Barnehage

Utfordringer og strategi

Ny rammeplan for barnehager ble lansert i april 2017 og er gjeldende fra august 2017. Rammeplanen er en forskrift til Lov om barnehager og dermed et forpliktende og styrende dokument for alle barnehager.

Planen gir tydelige føringer for på hvordan barnehagen skal sikre alle barn et kvalitetsmessig godt tilbud. Den legger særlig vekt på et godt omsorgs-, leke- og læringsmiljø og har fokus på å forebygge og håndtere mobbing, utestenging og krenkelser. Barnehagen skal være en inkluderende arena med systematisk arbeid med mangfold, språk, lek og vennskap. De yngste barna har fått større fokus, og planen gir føringer for hvordan barnehagen i samarbeid med foreldre skal legge til rette for en trygg og god start i barnehagen.

Enhetens strategiplan ble vedtatt i kommunestyret i juni 2017. Fokusområdene i dette dokumentet er i høy grad i sammenfallende med ny rammeplan, og implementeringsarbeidet blir derfor også sammenfallende prosesser.

Barnehagene har de siste årene jobbet med Være sammen; et utviklingsarbeid som handler om at det er den voksne som har ansvaret for et godt omsorgs- og læringsmiljø og for relasjonen til barnet. Arbeider har derfor stort fokus kollektiv kompetanseheving av alle ansatte. Målsettingen er at de voksne skal være varme og grensesettende, autoritative, være gode til å inkludere og til å bygge positive relasjoner. "Være sammen" handler også om tidlig innsats og håndtering av utfordrende adferd. Forskning viser at den autoritative voksenstilen bidrar til å fremme positiv og hemme negativ adferd. I forbindelse med arbeidet er det også utarbeidet en «Forebyggende plan og handlingsplan mot mobbing» i barnehagen. Implementering av planen vil være en del av Være sammen arbeidet i 2017 – 2018.

Samarbeidet barnehagene og innføringstjenesten Paletten innledet høsten 2016 fortsetter. En målsetting er å utarbeide og implementere en felles plattform for barnehagene i møte med flerspråklige barn og familier. I sammenheng med dette er Sundby barnehage blitt en fokusbarnehage i NAFO nettverket (Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring).

Strategiplanen fremhever viktigheten av at barn opplever helhet og sammenheng i opplæringsløpet. En handlingsplan for barnets læringsreise fra barnehage til skole er under utarbeiding. Målsettingen er blant annet å utforme en felles pedagogisk forståelse, kvalitetspunkter for overgangen og definere hvilke ferdigheter/kompetanse barna bør ha når de begynner på skolen.

Den største økonomiske utfordringen for tjenesteområdet er knyttet til antall barn i barnehagen. Høsten 2016 var det mange ledige plasser i enkelte barnehager. Selv om fødselstallet i 2016 viste en positiv trend, var det nødvendig å redusere antall kommunale barnehageplasser fra august 2017. Reduksjon i bemanningen er gjennomført ved å ikke ta inn vikarer ved permisjoner og ved bytte av arbeidssted innenfor tjenesteområdet.

Alle barn med rett til barnehageplass fra høsten 2017 er tildelt plass, og fra august er det svært få ledige plasser. Dette er positivt, men det betyr også at det kan bli vanskelig å tilby plass til søkere som ønsker plass vinter/vår 2018.

Stortinget bevilget i statsbudsjettet for 2017 midler for å øke antall barnehagelærere i barnehagene. For Bamble betyr det kr 903.000 i økt inntekt fra 2018. Dette er ment som et steg mot en ny og skjerpet norm for barnehagelærerdekning. Midlene skal fordeles på kommunale og private barnehager. I en høring fra juni 2017 foreslår regjeringen å øke minstekravet til antall pedagoger i barnehager og innføre en bemanningsnorm.

Vedtak og planer

- Ny rammeplan for barnehage gjelder fra august 2017.
- Enhetens strategiplan ble vedtatt av kommunestyret i juni 2017
- «Forebyggende plan og handlingsplan mot mobbing i barnehagen» er utarbeidet. Planen er forpliktende for barnehagene.
- Planene implementeres og tas i bruk fra august 2017.
- Barnehageåret 2017/2018 vil språk og mangfold; «Inkluderende språkfelleskap» være et satsingsområde i kommunale barnehager.

Omstillinger og innsparinger.

- Lavere fødselstall i kommunen har de siste årene gitt færre barn i kommunale barnehager.
- Som en følge av dette er antall kommunale barnehageplasser redusert med 14 småbarnsplasser (1 avdeling) i Nustad barnehage og 10 småbarnsplasser og 9 plasser for barn over tre år i Grasmyr barnehage. Bemanningen er redusert med til sammen 7 årsverk.
- Aktive politiske prioriteringer for å gjøre Bamble attraktiv for barnefamilier blant annet ved satsing på boliger tilpasset unge familier i en etableringsfase er viktig og nødvendig.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Alle barn skal oppleve helhet og sammenheng i opplæringsløpet	Barn i vekst er i aktiv bruk i alle kommunale barnehager	Barn i vekst er et verktøy som skal benyttes til å arbeide systematisk med daglige observasjoner for å utvikle barnehagens leke- og læringsmiljø. Barn i vekst hjelper personalet til å se sammenhengen mellom språk, sosiale og motoriske ferdigheter		6/6	6/6	6/6	6/6
Alle barn skal være inkludert, oppleve trygghet og mestring i sitt læringsmiljø	Kommunale barnehager i Bamble gjennomfører foreldreundersøkelsen hver høst. Denne gir verdifull tilbakemelding om hvordan foreldrene opplever barnehagetilbudet	Foresattes tilfredshet med barnehagetilbudet	4,5	4,7	4,7	4,8	4,9

SFO

Utfordringer og strategi

I de siste årene har det vært arbeidet systematisk for å bedre kvaliteten i SFO. SFO er knyttet tettere opp i mot skolen. Med dette vil SFO være en mer tydelig del av skolens virksomhet og tas mer aktivt inn i skolens utviklingsarbeid, for eksempel gjennom "Liv og røre". Det faglige innholdet i SFO skal tydeliggjøres både internt på skolen, gjennom aktuelt planverk og eksternt ut mot brukerne.

SFO-vedtektene er revidert i 2016 og 2017 med følgende endringer:

- Antall oppholdstimer er det samme for alle sfo-avdelinger.
- Det er innført morgentilbud med 30 % sats.

Vedtak og planer

I dag kan foresatte velge mellom 60 % eller 100 % plass i SFO. I tillegg er det et morgentilbud som tilsvarer 30 % plass. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2018 ønsker kommunestyret å vurdere en søskenmoderasjon i kombinasjon SFO og barnehage.

Omstilling og innsparinger

Det har tidligere vært lagt inn et tiltak om å fryse betalingssatsene i SFO for å kunne gjøre Bamble kommune mer attraktiv for barnefamilier. Kommunalsjefen vurderer at dette er et tiltak som ikke er gjennomførbart.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Alle barn skal oppleve helhet og sammenheng i opplæringsløpet	Skolefritidsordningene i Bamble gjennomfører foreldreundersøkelsen hver høst. Denne gir verdifull tilbakemelding om hvordan foreldrene opplever ordningen	Foresattes tilfredshet med SFO-tilbudet		4,6	4,7	4,8	4,9

PPT og spesialpedagogisk kompetansesenter Utfordringer og strategi

Hver kommune skal ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste. Tjenesten skal hjelpe barnehage, skole og foresatte i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. Videre skal den pedagogisk-psykologiske tjenesten sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering der loven krever det. PPT i Bamble kommune omfatter også logopeder og bistår også voksenopplæringen med sakkyndighetsarbeid.

I 2015 utredet kommunalsjef skole og barnehage en sammenslåing av tre tjenester; PPT, ressursteam og støttepedagoger i kommunale og offentlige barnehager. Målsettingen var å kunne gi en helhetlig bedre tjeneste, blant annet med hensyn til tidlig innsats i barnehage og skole. Prosessen med og rapporten fra arbeidet ble nedfelt i en 14-siders skriftlig redegjørelse som blir sendt politisk utvalg til orientering i august 2015.

Fra 01.01.16 ble det opprettet ny virksomhet i Enhet skole og barnehage, hjemlet i Opplæringslova kapittel 5 og favner både skole og barnehage. Virksomheten heter *PPT og spesialpedagogisk kompetansesenter*. Virksomheten består av tre tidligere tjenesteområder som i dag har ulik organisatorisk tilhørighet; PPT, støttepedagoger i barnehage og spesialpedagogisk ressursteam. Virksomheten ledes av virksomhetsleder som tiltrådte 01.01.2016.

Vedtak og planer

Virksomheten er i prosess med å utarbeide ny strategiplan med følgende fokus:

- Systemisk samarbeid med skoler
- Systemisk samarbeid med barnehager
- Tidlig innsats i barnehagene
- Fokus på språkutvikling

Omstilling og innsparinger

- Virksomheten har behov for en helhetlig gjennomgang av ansvarsområder og oppgaver, slik at faglige og administrative oppgaver kan ivaretas på en best mulig måte.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Alle barn skal bli vinnere i eget liv ut fra egne forutsetninger	Andelen barn med spesialpedagogisk hjelp i barnehagen skal reflektere det reelle behovet, og da er landsgjennomsnittet en naturlig referanse	Andel barn med spesialpedagogisk hjelp i barnehager					
	Et absolutt tall for dette er ikke et mål i seg selv, men det er naturlig å	Andel elever med spesialundervisning på ungdomstrinnet	10,5 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
	bruke et landsgjennomsnitt som referanse. Målet er at andelen elever med spesialundervisning skal være reelt, det vil si at de elevene som får spesialundervisning, er de som ikke kan få et tilfredsstillende utbytte av opplæringen i et godt ordinært tilpasset opplæringstilbud						
		Andel elever med spesialundervisning på barnetrinnet (1-4. trinn)	3,6 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %
		Andel elever med spesialundervisning på barnetrinnet (5-7. trinn)	11,5 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %	8,0 %
Alle barn skal møte høyt kvalifiserte og profesjonelle voksne gjennom hele opplæringsløpet	Effekten av spesialundervisning er større dess tidligere det blir satt inn gode tiltak. Målet vil reflektere om skolene lykkes med å fange opp elever tidlig i opplæringsløpet	Antall nye tilmeldinger på ungdomstrinnet					
	Forholdstall antall tilmeldinger – sakkyndig vurdering med tilråding om spesialundervisning vil reflektere skolens evne til å vurdere om en elev har behov for spesialundervisning, eller om eleven kan få et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen	Forholdstall antall tilmeldinger – sakkyndig vurdering med tilråding om spesialundervisning i skole					
Alle barn skal oppleve helhet og sammenheng i opplæringsløpet	Andel barn med spesialpedagogisk hjelp siste år før skolestart uten behov for vedtak ved skolestart eller i løpet av 1. klasse, vil reflektere eventuelle forskjeller i arbeid med spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning i barnehager/skoler	Andel barn med spesialpedagogisk hjelp siste år før skolestart uten behov for vedtak om spesialundervisning i løpet av de to første skoleårene					

Paletten

Utfordringer og strategi

Med hjemmel i Opplæringsloven § 2-8 ble Innføringstjenesten Paletten etablert som fast tjeneste i Bamble skolen fra 1.1.16.

Innføringstjenestens mandat er i all hovedsak todelt:

- A. Elevrettet – tilby intensiv særskilt språkopplæring for elever med et annet morsmål enn norsk i en velkomstfase, inntil 2 år.
- B. Systemrettet - være et kompetansesenter og en pådriver på fagområdet for kommunens skoler og barnehager og arbeide systemisk inn mot disse.

For skole – og barnehageåret 2016/2017 ble mandatet til tjenesten utvidet til også å omhandle barnehage. Dette arbeidet er nå initiert og det vil fortsette inn i 2017/2018. En konsekvens av dette er at Sundby barnehage nå er en fokusbarnehage i NAFO (Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring).

Utvidelsen av tjenestens mandat løses med eksisterende ressurser. Økt innsats mot barnehage med utgangspunkt i tospråklig assistanse vil imidlertid kreve økte ressurser.

Tjenestens ressursbruk for skoleåret 2017/2018:

- Leder: 100 %
- Lærere i grunnleggende norsk: 2 x 100 %
- Fagarbeider: 23,64 %
- Sekretær: 16,27 %
- Tospråklige lærere: Øvre ramme på 60 uketimer.

Omstilling og innsparinger

Tjenesten er finansiert gjennom et samarbeid mellom skole/barnehage og VIVA. Avtalene er skriftliggjort og vi opplever mer økonomisk forutsigbarhet nå enn tidligere. Den økonomiske avtalen mellom skole/barnehage og VIVA skal evalueres årlig. Det bør være et mål at arbeidet som omhandler særskilt språkopplæring i skole finansieres i større grad av kommunens integreringsmidler enn det som er tilfellet i dag.

Uforutsigbar flyktningsituasjon

Vi opplever naturlig nok en stor grad av uforutsigbarhet med tanke på bosettinger av flyktninger, samt familiegjenforeninger. Verdens flyktningsituasjon gjenspeiler hverdagen i Paletten. Antall asylsøkere til Norge varierer fra år til år fra over 31 000 i 2015 til drøye 3 500 i 2016. Dette påvirker selvsagt igjen kommunene, inkludert Bamble kommune og Paletten.

I praksis betyr dette at det i perioder er relativt rolig med tanke på bosettinger, mens det i andre perioder blir bosatt mange, inkludert barn og unge i opplæringspliktig alder. Dette forutsetter en stor grad av fleksibilitet og tilpasningsevne, noe tjenesten etter hvert har fått god erfaring med.

Bamble kommune har vedtatt å årlig bosette 50 flyktninger, inkludert 10 enslige mindreårige. Dette er et antall som ligger noe høyere enn tidligere år. Kommunen har hatt en praksis hvor de i stor grad har lyttet og tatt hensyn til IMDI sine anmodninger og innspill. Det må også sies at det i Bamble kommune er svært få arbeidsinnvandrere. For skoleåret 2016/2017 har ikke Paletten med sine velkomstklasser elever grunnet arbeidsinnvandring, kun barn og unge med flyktningebakgrunn.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste	Mål	Mål	Mål	Mål
			måling	2018	2019	2020	2021
Alle barn skal bli vinnere i eget liv ut fra egne forutsetninger	1.	Opplæringslov	50,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %
	en gir anledning til at elever kan være i et innføringstilbud i inntil to år. At eleven har nådd Nivå 2 i læreplanen i grunnleggende norsk, vil si at eleven skal kunne følge den ordinære opplæringen i fagene på norsk. Målet er derfor at alle elever skal nå dette nivået i løpet av tiden de kan være i Paletten. Det må derimot sies at elevenes skolebakgrunn fra hjemland eller andre land før ankomst Norge, er av stor betydning for om eleven er i stand til å nå målet om nivå 2 i grunnleggende norsk på angitt tid. De yngste elevene vil kunne nå deler av læreplanen på nivå 2, men ikke alle. Læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter er aldersuavhengig fra 1. trinn til og med 3. trinn vgs.	Andel elever i Paletten nådd nivå 2 i læreplanen i grunnleggende norsk i løpet av to år					
	Opplæringsloven gir en automatisk rett til fritak for vurdering med karakter, og dermed eksamen det første halve året eleven er i Norge. Etter dette vil det kun være spesialundervisning eller om eleven har hatt rett til særskilt språkopplæring i ungdomsskolen som kan gi fritak. For året 2016	Andel flerspråklige elever med mindre enn 3 år i grunnskole med gjennomført eksamen					

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
	var det ingen elever med mindre enn 3 år i grunnskole som var avgangselever.						

Kultur og oppvekst

Beskrivelse av enheten

Enheten består av fem virksomheter:

- Virksomhet for barne- og familievernet
- Virksomhet for oppvekst
- Virksomhet for kultur
- Virksomhet for innvandrere, voksenopplæring og aktivitetstjenester
- NAV

Enheten har ansvar for:

- Kultur- og fritidstilbud
- Legge til rette for frivillig arbeid
- Forebyggende arbeid og et målrettet folkehelsearbeid
- Hjelp til barn, ungdom og familier som trenger spesiell oppfølging
- Helsesøster- og jordmortjenesten
- Barne- og familievern
- Integrering av flyktninger og innvandrere
- Hjelp til å komme ut i arbeid og aktivitet.

Utfordringer og strategi

Kultur og oppvekst

Kultur og oppvekst arbeider med viktige velferdsutfordringer og å legge til rette for et aktivt kulturliv og et bredt frivillig engasjement. Vårt felles mål er å bidra til at mennesker blir vinnere eget liv.

Enheten har spesielt fokus på fire av de prioriterte målene i rådmannens utfordringsnotat. Kultur og oppvekst har også andre utfordringer som det pekes i enhetens innspill til utfordringsnotatet. Det pekes bl.a. på konsekvenser av nye krav til innsparinger.

Enheten peker på åtte områder som bør ha prioritet i forhold til bevilgninger og budsjett i perioden 2018- 2021.

Sosial ulikhet og barnefattigdom - vår største utfordring

Økt sosial ulikhet er et velferdsproblem i seg selv. Sosial ulikhet er også en følge av utfordringer knyttet til at ungdom faller ut av skole, flere som står utenfor ordinært arbeidsliv, økt innvandring, økning i psykiske helseplager og flere unge som blir uføre. Økt sosial ulikhet har store konsekvenser for enkeltmennesker og samfunn, både økonomisk, sosialt og i forhold til helse. Økende barnefattigdom er en alvorlige følgende av sosial ulikhet. Vi ser at antall barn som lever i familier med vedvarende lav inntekt har økt de siste årene. Barnefattigdom preger livet og oppveksten til over 300 barn i vår egen kommune.

Vinnere i eget liv - vår felles mål

Alle ønsker å være «vinnere i eget liv». Det kan bety å gjennomføre en utdanning, bli god i idrett, dans eller musikk. For andre kan det bety å overvinne angst, komme i jobb og bli økonomisk selvhjulpne. Som flyktning kan det bety å starte et nytt liv og en ny framtid i Bamble.

En viktig oppgave for kommunen er å hjelpe mennesker til å bli vinnere i eget liv. I enhet for kultur og oppvekst skal vi gi barn og unge mulighet til å oppleve mestring og glede gjennom å delta i kulturaktiviteter, vi skal legge til rette for et aktivt kulturliv og et bredt frivillig engasjement. Vi skal også hjelpe mennesker til å mestre en vanskelig livssituasjon. Vårt mål er at mennesker finner styrke til å bli vinnere i eget liv og opplever å være verdifulle både for seg selv og andre.

Nye innsparinger - et hinder for målrettet utviklingsarbeid

I kultur og oppvekst drives et kontinuerlig utviklingsarbeid for å møte velferdsutfordringer og videreutvikle tjenester og kommunale tilbud. Engasjerte medarbeidere prøver ut nye arbeidsformer og tilgjengelige ressurser blir omdisponert. Etableringen av et "Talenthus" for ungdom er eksempel på dette. Å ha forutsigbare økonomiske rammer er viktig for et målrettet utviklingsarbeid. Krav til stadig nye innsparinger gir mindre forutsigbarhet og oppleves som et hinder for langsiktig og målrettet arbeid med utvikling og omstilling.

Det er i år (2017) iverksatt flere innsparinger og det er i handlingsprogrammet krav til ytterligere innsparinger fra 2018 og framover. Det vises forøvrig til et eget punkt om innsparinger nedenfor.

Bamble skal bidra til et arbeidsliv som gir økt arbeidsdeltakelse

Deltakelse i arbeidslivet er viktig for å kunne være økonomisk selvstendig, oppleve sosialt fellesskap og bidra til verdiskapingen i samfunnet. I dagens arbeidsmarked er det en stor utfordring å skaffe arbeid til personer som har svak formell kompetanse. Det betyr at mange mennesker går fra tiltak til tiltak uten å komme inn i et fast arbeidsforhold.

For å møte denne utfordringen må kommunen arbeide langsiktig med å sikre barn og unge en god oppvekst og utdanning, og det må arbeides aktivt med oppfølging av de som står på utsiden av arbeidslivet. Det er nødvendig å prøve ut nye tiltak og det har i 2016 og 2017 blitt iverksatt nye prosjekter. Det er startet et prosjekt for å gi ungdom og flyktninger kompetansehevende arbeidspraksis i kommunens organisasjon. Fylkeskommunen er en viktig samarbeidspart i prosjektet. Målet er å kvalifisere for ordinært arbeid. Det er i år startet et "Talenthus" for oppfølging av ungdom som står utenfor utdanning og arbeid. Talenthuset er et samarbeid mellom NAV og Frisk Bris.

Bamble kommune skal gi tidlig hjelp barn og familier som trenger bistand

Forebyggende arbeide og tidlig innsats overfor barn, unge og familier, er trolig vår viktigste velferdspolitiske strategi.

Kommunen må aktivt bidra til et trygt oppvekstmiljø som gir barn og unge like muligheter. Å sikre alle unge god utdanning er viktig. Utdanning og kvalifisering er avgjørende for at unge mennesker kommer inn i arbeidslivet, får mulighet til inntekt og et selvstendig liv. Mangel på utdanning, arbeid og fast

inntekt øker risikoen for helseproblemer og tidlig uførhet. Det er bakgrunnen for at man i folkehelsearbeidet definerer sosial ulikhet som vårt største helseproblem.

Nesten alle barn og unge i Bamble er daglig i kontakt med ansatte i kommunen. Tidlig innsats og forebyggende arbeid handler i stor grad om å se og forstå barn, unge og familiers behov. Våre ansatte skal være beskyttelsesfaktorer for alle barn og unge. De skal være dyktige på sosial kompetanse og tverrfaglig samarbeid, og de skal ha god kunnskap om risiko- og beskyttelsesfaktorer. Kommunens medarbeidere skal kjennetegnes ved et positivt menneskesyn og ha evne til å realisere verdier som skaper et godt oppvekstmiljø. Kommunen starter i år et opplæringsprogram for alle som jobber med barn og unge.

Forebyggende arbeid og tidlig innsats er god samfunnsøkonomi. Det er en utfordring at innsats og gevinst ofte kommer på ulike tidspunkt og på ulike budsjetter. Det er nødvendig å sikre økonomisk rammer for dette arbeidet og tenke langsiktig.

Bamble kommune skal legge økt vekt på å forebygge og mestre helse- og velferdsproblemer

Vi har store helse- og velferdsutfordringen knyttet til økning i livsstilsrelaterte sykdommer, flere eldre og sosiale forskjeller. For å møte disse utfordringene er det nødvendig med økt satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid innenfor mange sektorer i samfunnet.

Sosial ulikhet i helse er vår største utfordring. Kommunen må arbeide systematisk med «å løfte» de som har størst utfordringer i forhold til psykisk og fysisk helse, familiesituasjon, utdanning, arbeid, boforhold og lokalmiljø. Vi må utvikle tjenester som legger vekt på en helhetlig tilnærming hvor det er et mål å få til økt deltakelse til arbeidsliv, skole og samfunnsliv.

Folkehelsearbeid er et prioritert område i kommuneplanen og det er vedtatt en handlingsplan for folkehelse. Handlingsplanen følges opp med tiltak i alle sektorer i kommunen. Det vil være nødvendig at en større del av ressursene til helse- og velferdssektoren går til tidlig innsats, helsefremmende og forebyggende arbeid. Det krever en bevisst prioritering.

Kommunen må stimulere og legge til rette for at innbyggerne tar ansvar for egen helse og livssituasjon. Det må arbeides med økt brukermedvirkning for å sikre individuelt tilpassede tjenester og kommunen må videreutvikle samarbeid med foresatte, pårørende og frivillige organisasjoner.

Bamble skal være en av Norges fremste kystkulturkommuner

Arbeidet med kystkultur er både en kultursatsning og en næringspolitisk satsing. Arbeidet skal bidra til gode kulturtilbud, identitetsbygging, næringsutvikling og utvikling av det gode bosted. Kystkulturarbeidet er en ramme rundt utvikling av et kystkultursenter, videre utvikling av musikk- og festivalbyen Langesund og av kyststien.

Bamble kommune har en historisk mulighet til å etablere et nytt og spennende kystkultursenter i forbindelse med utbyggingen på Smietangen i Langesund. I vedtatt handlingsprogram er det lagt inn både investerings- og driftsmidler til senteret.

Kommunestyret vedtok i budsjettet for 2015 å bevilge kr. 550.000 til utviklingen av Langesund som musikk- og festivalby. Satsningen på musikk- og festivalbyen må videreføres i samarbeid med Skagerakfestivalene, Wrightegaarden og andre arrangører. Arbeidet med å videreutvikle Langesund som musikk- og festivalby må ses i sammenheng med andre tiltak for å styrke Bamble og Langesund som et attraktivt reisemål og som en del av en regional reiselivssatsing i Telemark.

Innovasjon Norge har vedtatt at *kreative næringer og reiseliv* skal være et av deres seks nasjonale satsningsområder. Bakgrunnen er sterk global vekst i kultur- og reiselivsnæringer. 42 prosent av internasjonale turister er kulturturister. Bamble har unike kultur- og naturkvaliteter og gode forbindelser til viktige markeder. Det gir oss muligheter for å følge opp den nasjonale satsningen på kulturnæringer og reiseliv.

Prioriterte budsjettforslag

1. Redusere nye innsparinger

Enheten har de siste årene gjennomført flere innsparinger og tilbud til innbyggerne lagt ned. Det er i handlingsprogrammet lagt inn nye innsparinger på nesten 1,6 mill. kroner per år (kr.1.595.000). I tillegg har enheten utfordringer med å holde budsjetttrammene innenfor barne- og familievernet, NAV og arbeid med integrering av flyktninger - jfr. årsmelding og driftsrapporter.

De nye innsparingene vil ramme viktige tilbud til innbyggerne. Enheten vil derfor prioritere som budsjettforslag å redusere innsparingene. I handlingsprogrammet er det vedtatt noen bevilgninger som vil redusere effekten av innsparingene:

Forslag til nye innsparinger - tall i 1000-kr.	Innsparings- effekt	Bevilget	Netto effekt
Legge ned nærmiljøsentralen på Herre	470	200	270
Legge ned tre fritidsklubber på Rønholt, Herre og Rugtvedt	575	250	325
Legge ned fritidsklubben "Tirsdaysfjæra"	230		230
Redusere tilskudd til kultur- og frivillighetsarbeid	320		320
Sum innsparing	1.595		1.145

Det foreslås at det bevilges inntil kr. 1.145.000 per år for å redusere nye innsparinger som ligger i vedtatt handlingsprogram.

2. Motvirke sosial ulikhet og barnefattigdom

For å motvirke sosial ulikhet og konsekvenser for oppveksten til barn og unge (barnefattigdom), må det settes inn innsats på flere områder.

I enhetens forslag til nye bevilgninger er det lagt vekt på å opprettholde og i noen grad kunne utvikle dagens innsats innenfor barne- og familievern, NAV og Frisk Bris. For å bidra til å videreføre tilbud ved Frisk Bris, ligger det en økt bevilgning i vedtatt handlingsprogram med kr. 200.000 i 2018 og kr. 390.000 fra 2019.

Vi vet at "barnefattigdom" blir synlig i forhold til deltakelse i fritidsaktiviteter. Det foreslås derfor en økt bevilgning til kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge.

Forslag til nye bevilgninger - tall i 1000 - kr.	Forslag til ny bevilgninger	Bevilget i handlingsprogrammet	Samlede bevilgninger
Økt bevilgning til barnevernet - vil gi mulighet til å opprettholde og utvikle dagens nivå	500		500
Økt bevilgning til NAV - vil gi mulighet til å opprettholde og utvikle dagens nivå	1.000		1.000
Økt bevilgning til Frisk Bris - Vil gi mulighet til å opprettholde og utvikle dagens nivå	400	200 / 390	600 / 790
Økt bevilgning til å styrke kultur- og fritidstilbud til barn og unge - spesielt fokus på barn og unge i familier med svak økonomi	300		300
Sum bevilgning	2.200		2.400 / 2.590

3. Grasmyrutbyggingen - en satsing på skole, kultur, folkehelse og integrering

Utbyggingen på Grasmyr vil være kommunens største satsing de nærmeste årene. I tillegg til en ny og moderne ungdomsskole, vil utbyggingen styrke kommunens tilbud på flere andre områder:

Nye lokaler for voksenopplæringen og flyktningtjenesten. Ansatte og deltakere i voksenopplæringen og flyktningtjenesten har i mange år slitt med midlertidige lokaler som gir et dårlig arbeidsmiljø. På Grasmyr vil de få nye og hensiktsmessige lokaler som er viktig for å optimalisere integreringsarbeidet.

Bedre lokaler for kulturaktiviteter. Kommunestyret vedtok i 2009 å ikke bygge et nytt kulturhus, men i stedet ruste opp Sentrumsbygget i Langesund og legge til rette for kulturaktiviteter ved utbygging av nye kommunale bygg, bl.a. skoler. På Grasmyr vil kulturskolen kunne få bedre lokaler for deler av sin virksomhet. Det må legges til rettet for forestillinger og konserter i regi av "Den kulturelle skolesekken" og lokalt kulturliv.

Ny idrettshall og svømmehall. Som følge av ny ungdomsskole, er det behov for å bygge en ny idrettshall. Det planlegges en "basishall" som vil supplere dagens tradisjonelle idrettshaller og gi idrettslagene et utvidet tilbud. Utbyggingen på Grasmyr åpner for at kommunen kan få en svømmehall. Hallen er viktig for å gi god svømmeopplæring i grunnskolen, men bør også være et tilbud til kommunens innbyggere.

Uteområder som innbyr til fysisk aktivitet. I planarbeidet er det også fokus på å kunne legge til rette for

aktiv bruk av uteområdene.

Bidra til god folkehelse. Utbyggingen på Grasmyr inneholder flere elementer vi vet er viktig for en god folkehelse:

- sikre ungdom god utdanning
- legge til rette for mestring, opplevelser og sosialt fellesskap gjennom kulturaktiviteter
- legge til rette for fysisk aktivitet både inne og ute

4. Nytt kystkultursenter i Langesund

Kommunestyret har vedtatt at det skal arbeides videre med finansiering av et nytt kystkultursenter i Langesund. Saken skal behandles på nytt i det første kommunestyret i 2018. Kommunestyret må da ta stilling til om prosjektet skal realiseres, og i så fall hvordan senteret skal organiseres og finansieres.

I vedtatt handlingsprogram ligger det inne 30,8 mill. kroner i investeringsmidler og ca. 1,4 mill. kr. per år i driftsmidler fra 2019. Skal det være mulig å videreføre arbeidet med et kystkultursenter i 2018, må det også ligge inne driftsmidler til neste år. Det foreslås derfor 1 mill. kroner også i 2018.

5. Opprustning og drift av Sentrumsbygget som kulturhus

Kommunestyret behandlet i 2009 en kulturhusutredning. Det ble vedtatt å satse på en opprustning av Sentrumbygget i Langesund. Det ble lagt vekt på at det vil være en "billig" måte å sikre kommunen et kulturhus og at kultur er et viktig element i utviklingen av Langesund som tettsted.

Det ble i 2010 vedtatt en plan for opprustning av Sentrumsbygget. Garderober og toaletter er rustet opp, og det er bevilget midler til utbygging av et lager til scenen. Arbeidet med et lager har tatt lang tid som følge av flere forhold. Det er viktig å komme i gang med de gjenstående fasene i den vedtatte planen for opprustning. Kostnadsoverslaget er justert med 3,6 % basert på byggestatistikk:

Utbyggingsfaser	Investeringsmidler - tall i 1000-kr.
Opprustning av storsalen inkl. utvidelse til 300 sitteplasser	15.750
Utvidelse av foajeen	4.050
Ombygging av andre lokaler i 1 etasje og lagerrom i kjeller	6.400
Sum	26.200

Det bør være et mål å gjennomføre /finansiere den vedtatte planen i handlingsplanperioden. Det foreslås at det settes av 15,7 mill. kroner i 2018, 4,1 mill. i 2019 og 6,4 mill. i 2020.

Det mangler et reelt budsjett til drift sal og scene i Sentrumsgården. Det foreslås derfor en årlig bevilgning på kr. 120.000.

6. Folkehelseiltak

Et målrettet folkehelsearbeid er prioritert i Bamble (jfr. kommuneplanen). Utbyggingen på Grasmyr må bl.a. ses i sammenheng med denne prioriteringen. Kommunestyret har vedtatt en handlingsplan for folkehelse som blir rullert hvert år. Det er behov for en bevilgning for å gi tilskudd til gjennomføringen av tiltak i handlingsplanen.

Det foreslås en bevilgning på kr. 200.000 per år. Midlene bør primært brukes til engangstilskudd som stimulerer til et aktivt folkehelsearbeid og ikke til finansiering av drift.

7. Musikk- og festivalbyen Langesund

I 2015 ble det bevilget kr. 550.000 til utvikling av Langesund som musikk og festivalby. Det er viktig å fortsette dette utviklingsarbeidet ut fra både et kulturperspektiv og ønske om økt satsing på reiseliv. Kommunen har etablert et samarbeid med frivillige og kommersielle aktører gjennom Langesund musikk- og festivalbyforum. Det er behov for midler til videre utviklingsarbeid og det foreslås en bevilgning på kr. 300.000 per år.

8. Samhandlingskonferansen

Det har i mange år vært arrangert en samhandlingskonferanse for ansatte som arbeider med barn og unge i kommunen. Samhandlingskonferansen er en viktig arena for kunnskapsformidling og økt tverrfaglig samarbeid. Her møtes ca. 100 medarbeidere og ledere fra ulike tjenester og fagområder. Det har også vært politisk deltakelse på konferansene. Konferansene har i flere år vært finansiert med eksterne prosjektmidler. Det har ikke latt seg gjøre de siste årene. For å sikre videreføring av samarbeidskonferansen bør den få en egen bevilgning. Det foreslås en bevilgning på kr. 230.000 per år.

Vedtatte planer	Kommentarer
Kommuneplanens samfunnsdel	
Budsjett 2017 – Handlingsprogram 2017 -2020	
Friluftspln og Prioriterte friluftslivstiltak 2016 - 2017	
Handlingsplan for økt frivillighet 2014 - 2017	
Handlingsplan for kystkultur	
Handlingsplan for lokal del av den kulturelle skolesekken	
Plan for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet	
Utviklingsplan for Bamble kommunale kulturskole	
Boligsosialhandlingsplan	
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep	

Handlingsplan for folkehelse	
Plan for Bamble bibliotek og litteraturhus 2017-2020	
Alkoholpolitisk handlingsplan	
Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering	
Planer under utarbeidelse / rullering	
Handlingsplan for Langøya - kommunale områder	Styret for Langøya og kystkultur har fått utarbeidet et utkast til plan. Planen vil bli bearbeidet videre i kommunens administrative og politiske system.
Velferdspolitisk handlingsplan	Prosjektspesifikasjon er vedtatt av kommunestyret. Planarbeidet starter opp til høsten.
Handlingsplan for økt frivillighetsplan	Prosjektspesifikasjon er vedtatt av kommunestyret og planarbeidet har startet. Planen vil ha fokus på frivillighet i samarbeid med kommunale tjenester.
Foreslåtte nye planer (jfr. planstrategi)	
Plan for musikk- og festivalbyen Langesund	Forslag til prosjektspesifikasjon blir lagt fram høsten 2017
Handlingsplan for reiseliv og kulturnæringer	Forslag til prosjektspesifikasjon blir lagt fram høsten 2017
Viktige vedtak	
Utbedringsplan for Sentrumsgården – k.sak 21/10	
Kompensasjon for økte husleier – k.sak 77/14	
Bamble biblioteket og litteraturhus - arena for offentlig debatt – k.sak 79/14	
Vedtaket om mottak av flyktninger – k.sak 122/15	
Videre arbeid med kystkultursenter – k.sak 82/14 – 5/17 – 58/17	
Framtidas ungdomsskolestruktur i Bamble – k.sak 60/16	Vedtaket inneholder også ny idrettshall og svømmehall, og krav til å utrede lokaler til voksenopplæringen og flyktningetjenesten.

Kultur

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet for kultur består av tre avdelinger:

- Bamble kulturskole
- Bamble bibliotek og litteraturhus
- Kulturkontoret inkludert idrett.

Virksomheten har ca. 16 årsverk fordelt på ca. 25 ansatte. Virksomhetens arbeid er styrt av et mangfold av politiske planer.

Oversikt vedtatt / gjeldende planer:

1. Friluftspan
2. Prioriterte friluftslivstiltak 2016 - 2017
3. Frivillighetsplan
4. Handlingsplan for kystkultur
5. Handlingsplan for lokal del av den kulturelle skolesekken
6. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet
7. Strategi for biblioteket som litteraturhus og arena for offentlig debatt
8. Utviklingsplan for Bamble kommunale kulturskole
9. Plan for Bamble bibliotek og litteraturhus

Planer under arbeid:

1. Handlingsplan for kommunale områder og bygninger på Langøya

Nye planer som skal utarbeides i løpet av de neste to årene:

1. Handlingsplan for reiseliv- og kulturnæringer
2. Plan for musikk- og festivalbyen Langesund

Utfordringer og strategi

Kommuneplanens samfunnsdel definerer følgende mål for kulturområdet som danner utgangspunkt for virksomhetens innspill til utfordringsnotatet:

- **Musikk- og festivalbyen:** Langesund skal bli en av Norges fremste musikk- og festivalbyer
- **Kystkultur:** Etablere kommunen som en av Norges fremste kystkommuner
- **Den kulturelle grunnmuren:** Opprettholde og videreutvikle gode kommunale kulturtilbud (bibliotek, kulturskole og fritidsklubber)
- **Frivillighet:** Legge til rette for økt frivillig engasjement (inkludert arealer for øving, trening og framføring)

Utviklingsprosjekter for musikk- og festivalbyen Langesund

For at Langesund skal kunne bli en av Norges fremste musikk- og festivalbyer må kommunestyret videreføre bevilgningen til utvikling av musikk- og festivalbyen. Administrasjonen foreslår at det avsettes en årlig bevilgning på kr. 300.000 til styrking av merkevaren «Langesund musikk- og festivalby». Bevilgningen skal blant annet dekke utarbeidelsen av en ny «Plan for musikk- og festivalbyen Langesund» i tillegg til andre utviklingstiltak.

Dersom kommunestyret bevilger midler til utviklingstiltak for musikk- og festivalbyen Langesund, vil følgende tiltak kunne gjennomføres i 2018:

- Fast etablering av «Musikk- og festivalbyforum Langesund» som koordineringsarena og samarbeidsorgan for kommune, næringsliv og musikk- og festivalaktører.
- Felles markedsføringstiltak av merkevaren «Langesund musikk- og festivalby»
 - Utarbeidelse av fotodatabase som grunnlag for profesjonell markedsføring
 - Brosjyre «Sommer i musikk- og festivalbyen Langesund 2018» distribuert til husstander i Grenland og søndre Vestfold for regional markedsføring
 - Etablering av flerspråklig facebookside for merkevaren Langesund musikk- og festivalby for nasjonal og internasjonal markedsføring
 - Vurdere etablering av web-side for internasjonal markedsføring
- Publikums- og ringvirkningsanalyse, inkludert økonomiske ringvirkninger av konserter og festivaler
- Søndagskonserter, musikk-i-butikk og lignende for å styrke søndagsbyen Langesund
- Kompetanse- og utviklingstiltak for Skagerakfestivalene, Wrightegaarden og øvrige arrangører

Horisont kystkultursenter på Smietangen

Formannskapet har i sak 23/17 vedtatt av forprosjektet for Horisont kystkultursenter på Smietangen, skal videreføres ut 2017 med politisk behandling i januar 2018. For å sikre økonomisk grunnlag for videreføring i et hovedprosjekt, foreslås det en ekstra bevilgning for 2018. Se prioriterte tiltak for ytterligere detaljer.

Videreutvikle bibliotek- og litteraturhustilbudet

Kommunestyret vedtok «Plan for Bamble bibliotek og litteraturhus» 9. februar 2017 i sak 7/17. Planen definerer mål og strategier for utvikling av biblioteks- og litteraturhustilbudet i Bamble i tillegg til at den inneholder en konkret tiltaksplan for 2017 – 2020. Virksomheten ønsker å trekke fram følgende tiltak som bør gjennomføres eller startes opp i 2018:

- **Driftstiltak**
 - Styrke bemanningen med 1 årsverk for å ivareta litteraturhusfunksjoner og integreringsfunksjoner.
 - Fornye websiden til biblioteket slik at den blir mer brukervennlig
- **Investeringsstiltak**
 - Etablere selvbetjeningsløsninger og løsninger for meråpent bibliotek

- Etablere et fast arrangementsområde med scene, bord, stoler, lyd, lys og annen arrangementsteknisk infrastruktur

Utfordringer i kulturskolen

Kulturskolen har de siste årene opplevd elevtallsnedgang dansetilbudet og teatertilbudet. I løpet av høsten 2016 og våren 2017 har kulturskolen gjennomført en rekke rekrutteringstiltak. Disse tiltakene har hatt god effekt, men det er fortsatt en underdekning på ca. 40 elever på teater- og dansetilbudet. Elevtallsnedgangen har sammenheng med nasjonale trender. Dersom det ikke er mulig å ytterligere styrke rekrutteringen i løpet av de to neste årene, vil virksomheten måtte be om en styrking av rammebudsjettet for kulturskolen alternativt legge ned musikktilbud for å kompensere for inntektstapet på teater og dans.

Nødvendig reparasjons- og utviklingstiltak for Sentrumsgården kulturhus

Netto utgiftsbudsjett for drift av sentrumsgården kulturhus er kr 13.000,-. Dette er altfor lavt til å kunne opprettholde forsvarlig drift av Sentrumsgården. Driftsbudsjettet dekker ikke lovpålagt internkontroll og utbedringer av sentrumsgården, f.eks. utbedring av scenerigg. Det marginale driftsbudsjettet betyr også at det akkumuleres et vedlikeholdsetterslep, f.eks. er sceneteppene skadet og det er skader på lyd- og lysanlegg.

Reparasjon av lydanlegg, lysanlegg og scenetepper

Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep på alt som har med sceneteknikk å gjøre. Det er feil ved lydanlegget, lysanlegget, scenetepper med mere. Dette har konsekvenser for drift av sentrumsgården og i verste fall må forestillinger avlyses eller flyttes til andre lokaler.

Styrket driftsbudsjett

Driftsbudsjettet for sentrumsgården bør økes med minimum 50.000 kroner for å sikre forsvarlig drift i overensstemmelse med lovpålagte sikkerhetskrav og for å sikre at kvaliteten på lydanlegg, lysanlegg og øvrig sceneteknikk ikke forringes over tid.

30 prosent stilling som kultursalansvarlig

Å drive et kulturhus krever at det avsettes personalressurser til å ha ansvar for brannsikkerhet og brannvern, HMS, kontakt og opplæring av leietakere, drift, vedlikehold og utvikling. I dag ivaretas disse nødvendige oppgavene av ulike ansatte på kulturkontoret. Det er ingen bærekraftig løsning. Virksomheten ber derfor om at det etableres en 30 % stilling som kultursalansvarlig.

Utbygging av lager i henhold til politisk vedtak

Kommunestyret har i sak 66/14 vedtatt at det skal bygges et lager ved Sentrumsgården for å legge til rette for en mer profesjonell og sikker drift. Dette er fase 3 i den politisk vedtatt utbedringsplanen for

Sentrumsgården. Lagerprosjektet har blitt kraftig forsinket. Manglende lagerkapasitet er en betydelig hemsko for driften ved sentrumsgården, både hva gjelder brannvern, HMS, logistikk og kulturell kvalitet.

Fullføre utbedringsplan for av Sentrumsgården kulturhus

Fase 4, 5 og 6 i den politisk vedtatte utbedringsplanen for Sentrumsgården gjenstår. Planleggingen av fase 4, 5 og 6 bør starte opp snarest, uavhengig av forsinkelsene rundt lagerbygget. Se enhetens prioriterte tiltak for prisjusterte forslag til budsjettbevilgninger.

Overordnede mål

- **9. Bamble skal være en av Norges fremste kystkulturkommuner**
Vedtatt av kommunestyret i sak 61/13 Kommuneplanens samfunnsdel. Formuleringen hentet fra punkt 4.2 side 9.
- **Bamble kommune skal ha et rikt og variert fritidstilbud for alle barn og unge.**
I Kommuneplanens samfunnsdel kapittel 5.2 defineres målsetninger for livskvalitet og helse. Dette nye overordnede målet tar opp i seg formuleringer og intensjon fra kommuneplanen.
 - *Kommunen stimulerer til et bredere spekter av lag, foreninger og fritidsklubber*
 - *Alle barn har mulighet til å delta i minimum en aktivitet*
 - *Kulturskolen tar opp minimum 30 % av antallet elever i grunnskolealder*
- **Bamble kommune skal legge til rette for økt frivillige engasjement.**
Målet er vedtatt som nytt overordnet mål på virksomhetsledermøtet for Kultur og oppvekst 14. juni 2017. Målet er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel punk 4.2, side 9.
- **Bamble kommune skal opprettholde og videreutvikle biblioteks- og litteraturhustilbudet.**
Det overordnede målet er vedtatt som nytt overordnet mål på virksomhetsledermøtet i Kultur og oppvekst 14. juni 2017. Målet tar opp i seg formulering og intensjoner i kommuneplanens samfunnsdel.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
9. Bamble skal være en av Norges fremste kystkulturkommuner	Langesund skal bli en av Norges fremste musikk- og festivalbyer.	Totale billettinntekter fra konsertvirksomhet fra de store billettselskapene dividert på totalt antall innbyggere. Kilde Norsk kulturindeks.	966	1 200	1 200	1 300	1 400
Bamble kommune skal ha et rikt og variert fritidstilbud for alle barn og unge.	Andelen elever med redusert avgift/friplass i kulturskolen skal være minst 5 %	Andel elever med rabattert plass basert på lav inntekt i husstanden måles ved manuell utregning fra kulturskolens fagsystem. (=Elevavgift lav sats / antall elever).	2,0 %	4,0 %	4,0 %	4,5 %	5,0 %

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste	Mål	Mål	Mål	Mål
			måling	2018	2019	2020	2021
	Øke andel barn i grunnskolealder som har tilbud i kulturskolen	Antall elever i kulturskolen dividert med antall barn i grunnskolealder	15,9 %	18,0 %	18,0 %	19,0 %	20,0 %
	Øke andel elever med nedsatt funksjonsevne til to prosent.	Antall elever med nedsatt funksjonsevne dividert på totalt antall elever i kulturskolen	0,1 %	0,5 %	0,5 %	0,7 %	0,9 %
	Øke andel fremmedspråklige barn i kulturskolen slik at det gjenspeiler gjennomsnittet i befolkningen.	Andel elever med fremmedspråklig bakgrunn dividert på totalt antall elever i kulturskolen. Manuell telling fra fagsystem basert på etternavn til foresatte.	0,0 %	9,0 %	9,0 %	9,5 %	10,0 %
	Øke andel gutter i kulturskolen til 40 prosent.	Antall gutter dividert på totalt antall kulturskoleelever. Tall hentes fra fagsystemet.	28,0 %	34,0 %	34,0 %	36,0 %	38,0 %
Bamble kommune skal legge til rette for økt frivillige engasjement.	Bedre uttelling på momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner innen kulturfeltet	Totalt sum merverdiavgiftskompensasjon utbetalt til frivillige foreninger i Bamble innen kulturfeltet dividert på totalt antall innbyggere dividert på 1000. Kilde: Norsk kulturindeks	21	35	35	40	45
	Øke antall godkjente spillemiddelsøknader	Antall godkjente spillemiddelsøknader skal økes	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Bamble kommune skal opprettholde og videreutvikle biblioteks- og litteraturhustilbudet.	Antall deltakere på arrangement pr innbygger.	Totalt antall deltakere på bibliotek- og litteraturhusarrangement dividert på totalt antall innbyggere	0,02	0,04	0,04	0,05	0,05
	Øke antall besøk ved biblioteket pr innbygger	Totalt antall besøk dividert på totalt antall innbyggere	4,5 %	4,8 %	4,8 %	4,9 %	0,1 %
	Økte utlån av alle medier fra biblioteket pr innbygger	Utlån alle medier ved biblioteket dividert på totalt antall innbyggere	2,9 %	3,2 %	3,2 %	3,3 %	3,4 %

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Motvirke sosial ulikhet og barnefattigdom	300	300	300	300
Redusere inye innsparingskrav 2018	320	320	320	320
Investerings tiltak - Kystkultursenter	38 500	0	0	0
Investerings tiltak - Nytt Kystkultursenter	1 000	0	0	0
Investerings tiltak og drift - Opprustning og drift av sentrumsbygget	15 750	4 050	6 400	0
Investerings tiltak og drift - Opprustning og drift av sentrumsbygget	120	120	120	120

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Beløp i 1000

Økonomiplan

	2018	2019	2020	2021
Musikk og festivalbyen Langesund	300	300	300	300
Sum	56 290	5 090	7 440	1 040

Barne- og familievern

Beskrivelse av dagens virksomhet

Barne- og familievernet består av: Barnevernet, Familieteamet, Boliger for enslige mindreårige flyktninger.

Barnevernet har 8,4 saksbehandlere + barnevernleder. I 2016 fulgte hver saksbehandler i snitt opp 23 barn med undersøkelse eller tiltak. Snitt for landet utenom Oslo var 20.

Familieteamet består av to familierapeuter og en tiltakskonsulent. Teamet arbeider nå i hovedsak på oppdrag fra barnevernet med familieveiledning, oppfølging av barn og ungdom som har ulike utfordringer. Familieteamet tar også imot henvendelser direkte dersom de ha kapasitet.

Boliger for enslige mindreårige: Bamble kommune har 2 boliger med heldøgnsbemanning og 2 bofelleskap med oppfølging av 2 boveiledere + en mentor (en eldre enslig mindreårig som er en trygghetsperson for de andre ungdommene som flytter inn) Tilsammen 19 plasser + private hybler-

Utfordringer og strategi

Meldinger:

Alle saker i barnevernet starter med en bekymringsmelding, den kan komme fra en privat person eller en offentlig instans. Meldingen skal behandles i løpet av en uke hvor det besluttes om barnevernet skal undersøke saken, eller henlegge den som grunnløs.

På landsbasis gikk antall meldinger til barnevernet opp med 7% i 2016. I Bamble har derimot andel barn med meldinger gått ned fra 5,3% i 2015 til 3,8% i 2016.

Hva dette skyldes vet vi ikke. Andel meldinger har gått opp og ned gjennom årene.

Hvem melder? På landsbasis er det politiet som sender flest meldinger. I Bamble fikk vi flest meldinger fra skole, deretter politi og deretter fra foreldre/foresatte selv.

I Bamble henla vi i 2016 få meldinger, 94,4% gikk videre til undersøkelse. I landet utenom Oslo var tallet 81,4%

Undersøkelser:

Dersom meldingen ikke blir henlagt går saken videre til undersøkelse. Barnevernet skal da undersøke saken i løpet av tre måneder. Undersøkelsen kan konkludere med at barnevernet avslutter saken eller at den går videre til tiltak. Bamble ligger høyere enn andre kommuner på andel undersøkelser som fører til tiltak med 52,4% i 2016. For landet utenom Oslo var andelen 42,8%

Det kan være knyttet til at vi har færre meldinger, og da færre henleggelse. Det kan også bety at vi har en lavere terskel for å gi hjelp, og fokus på tidlig innsats. Sannsynligvis er det en kombinasjon av begge disse faktorene.

Tiltak:

Andelen barn med barnevernstiltak har de siste årene gått opp.

Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0.17 år var i 2016 6,9%. I landet utenom Oslo var andelen 4,9%

Dette kan ha sammenheng med øvrige levekår, men det kan også bety at vi har en lavere terskel for å gi hjelp.

I Bamble har vi både i barnevernet og i andre tjenester for barn og unge jobbet aktivt med tidlig innsats, dette medfører at vi til nå har hatt en lav terskel for å gi hjelp.

I Kostra-statistikken deles tiltak i to hovedgrupper:

Tiltak til barn som ikke er plassert. Dette rommer alle typer hjelpetiltak som gis til barn mens de bor hjemme f.eks. barnehageplass, foreldre veiledning, økonomisk hjelp, fritidsaktiviteter osv.

Andel barn med tiltak som ikke er plassert ift ant. innb. 0-17 år var 4,8% . I landet utenom Oslo var andelen 3,2%

Tiltak til barn som er plassert av barnevernet.

Dette er tiltak hvor barnet ikke bor hjemme, men er plassert i fosterhjem, beredskapshjem, institusjon eller boliger for enslige mindreårige flyktninger. Plasseringene er oftest frivillige, men i 14 saker har kommunen overtatt omsorgen.

Bamble kommune har hatt en kraftig nedgang i andel barn i institusjon og fosterhjem fra 25,7% i 2013 til 17% i 2016. Mens landet utenom Oslo som har 28,2%. Denne nedgangen kan skyldes naturlige svingninger, men vi har også jobbet aktivt med å finne alternative løsninger særlig knyttet til institusjonsplasseringer. En institusjonsplass koster mellom 800 000 til 900 000 i året. I 2016 prøvde vi derfor å finne alternative løsninger, og begrense lengden på oppholdet. I ettertid mener vi at for noen av ungdommene var dette uheldig. I 2017 har vi til nå fått to plasseringer. I begge disse tilfellene har vi prøvd alternative tiltak først.

Bamble kommune vektlegger oppfølging av fosterhjem, både med hensyn til tilgjengelighet for fosterforeldre, og forsterkningstiltak. Forsterkningstiltak kan være frikjøp fra ordinær jobb, avlastningstiltak og veiledning. Utgifter til forsterkningstiltak har økt de siste årene og vi kutter nå fosterhjemgodtgjøringen når en av fosterforeldrene er frikjøpt.

Enslige mindreårige

Bamble kommune sa ja til å bosette inntil 10 enslige mindreårige. Pga. innstramninger i asylpolitikken blir færre enslige mindreårige bosatt i kommunen.

Det er en utfordring med forutsigbarheten i mottak og bosetting av flyktninger, både knyttet til oppbygging av gode faglige tilbud og knyttet til økonomi.

Økonomi

Barnevernet sliter fortsatt med å holde budsjettet sitt. Vi har i 2017 hatt fokus på innsparinger, men ser at vi likevel ikke klarer å holde budsjettet.

Dersom det kommer en ytterligere økning i egenandeler på de statlige tjenestene blir utfordringene enda større.

Endringer varslet i kommuneproposisjonen for 2018

I juni 2017 ble det vedtatt endringer i lov om barneverntjenester (Barnevernreformen). Endringene vil gi kommunene økt ansvar for barnevernet. Målet med reformen er et bedre tilpasset tjenestetilbud for utsatte barn og familier og økt vekt på forebygging og tidlig innsats. Barnevernets arbeid settes inn i et bredere perspektiv og understreker at samarbeid mellom profesjoner og tjenester er avgjørende for å komme tidlig inn med hjelp som virker. For 2018 er 200 millioner kroner av den foreslåtte veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med tiltak for barn, unge og familier. Dette skal ruste

kommunene for et større ansvar på barnevernsområdet.

Departementet vil høsten 2017 legge frem en kompetansestrategi for det kommunale barnevernet.

Strategien skal gjelde for perioden 2018 -2024.

Barne- og likestillingsdepartementet har våren 2017 fastsatt en ny forskrift om fysisk sikring i krisesentertilbudet.

Opptrappingsplan mot vold og overgrep ble vedtatt i Stortinget 25 april 2017. Regjeringen vil komme tilbake til videre oppfølging av planen i statsbudsjettet.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
5. Bamble kommune skal gi tidlig hjelp til barn og familier som trenger bistand	Bamble kommune skal ha god kvalitet på sine barneverntjenester.	Unngå brudd i fosterhjem	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	95,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
		Alle saksbehandlere i barnevernet skal ha høyskoleutdanning med tilleggsutdanning	100	100	100	100	100

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Motvirke sosial ulikhet og barnefattigdom	500	500	500	500
Samhandlingskonferansen	230	230	230	230
Sum	730	730	730	730

Oppvekst

Beskrivelse av dagens virksomhet

Oppvekst består av 3 avdelinger; Helsesøster-, jordmor og miljøterapeut tjenesten, Fris Bris og Fritid for barn og unge i tillegg til SLT-koordinator og Folkehelsekoordinator.

De viktigste bidragsområdene til Oppvekst er forebyggende-, helsefremmende- og psykisk helsearbeid for barn, unge og voksne. Det overordnede målet er å redusere sosial ulikhet og ha en visjon om å "skape vinner i eget liv".

Helsesøster- og jordmortjenesten møter alle familier gjennom systematisk og tett oppfølging på helsestasjonen, spesielt i barnets første leveår. Skolehelsetjenesten og miljøterapeuter kommer i kontakt med alle elever i skole og fritid. Fritidsansatte møter mange på ettermiddag og kveldstid. Frisk Bris ungdom og SLT-arbeidet (kriminal- og rus forebyggende arbeid) jobber med ungdom som står i fare for eller står utenfor et skoleforløp eller arbeid. Frisk Bris gir arbeidsrettet rehabilitering og helsefremmende tilbud til voksne. Folkehelsearbeidet har sitt fokus rettet mot samfunnets fellesinnsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens muligheter til tilgjengelighet og gode valg på alle arenaer i sitt liv.

Utfordringer og strategi

Legge til rette for gode oppvekstvilkår, redusere sosial ulikhet og hindre utenforskap

Det å legge til rette for gode oppvekstvilkår er blant de viktigste oppgavene i et samfunn. Vårt mål er at alle skal og kan bli vinnere i eget liv. Folkehelsearbeid er helsefremmende samfunnsutvikling. Et hovedmål er å utligne sosiale ulikheter. Et nytt 10-årig program for folkehelsearbeid i kommunene skal blant annet rettes inn mot psykisk helse og rusforebyggende arbeid der barn og unge er prioritert.

De fleste barn og unge i Bamble opplever å trives likevel oppgir over 10% at de har daglige helse- og psykiske plager. 60% tror de vil ta en høyrere utdanning. Forskning viser at deltakelse i samfunnet og arbeidslivet i seg selv ofte kan virke helsefremmende på den enkelte.

Den voksende psykiske uhelsen blant unge utgjør en av de største folkehelseutfordringene våre nordiske samfunn står overfor. Blant unge under 30 år som står utenfor skole og arbeidsliv eller har en nedsatt arbeidsevne topper psykiske lidelser diagnoselisten. Nesten 70% av unge under 30 år, som er mottakere av arbeidsavklaringspenger, er innen diagnosegruppen psykiske lidelser. (Telemarkstall fra Nav desember 2016)

Dette krever godt forebyggende, byggende og avvergende arbeid for å endre. Vi skal tilby gratis lavterskeltilbud som gir rask hjelp og styrker barn, unge og foreldre sin egenomsorg og livsmestring. Våre tjenester skal legge vekt på en helhetlig tilnærming, styrke fysiske, mentale og sosiale ressurser for helse, endring, deltakelse i samfunnet og mestring.

Nyfødte og deres foreldre.

Liggetiden på fødeavdelingen er redusert. Vi skal tilby rask oppfølging med blant annet hjemmebesøk fra helsesøster og jordmor. Målet er å støtte foreldrerollen og bidra til en god start på tilknytningen til barnet.

Foreldreveiledning

Målet er å styrke foreldrekompentansen og oppleve mestring i foreldrerollen. Det skal gjennomføres gode konsultasjoner på helsestasjon og i samarbeid med barnehagene tilbys foreldreveiledningsgrupper.

Helse- og sosialfaglig hjelp til barn og unge

Ansatte skal inneha god kompetanse til å oppdage og hjelpe barn og unge. Vi må gi barn og unge et eget verktøy for å forstå og håndtere tanker og følelser. De skal kunne vite hva som er normalt og når en har behov for hjelp. De må få verktøy for å se på livsstilsvaner og lage sin egen plan for bedret helse. Det må sikres gode psykososiale helseteam på skolene.

Utdanning og arbeidsrettet rehabilitering.

Ungdom som har falt ut må få rask hjelp i oppfølging og behandling. Frisk Bris loser elever som ønsker/har behov for hjelp til å fullføre skolegang (LOS). Sammen med Nav er det etablert et «Talenthus» hvor ungdom som har falt ut fra skole/arbeidsliv får hjelp til å komme tilbake gjennom målrettet arbeid i skjæringspunktet mellom skole, helse og arbeid. Voksne som står utenfor arbeidslivet må få rask hjelp til å mestre utfordringer, hjelp til livsstilsendringer og styrke sin psykisk helse for å komme raskt inn på arbeidsmarkedet igjen.

Et rikt og variert kultur og fritidstilbud tilgjengelig for alle barn og unge

Alle skal ha mulighet for å delta på minst en fritidsaktivitet. Gode fritidstilbud gir barn og ungdom bra opplevelser og mulighet til å prøve nye ting. Et sosialt og kulturelt sted med mulighet for mestring og personlig utvikling. Fritidsklubbene skal være en sosial arena der ungdom får utvikle andre ferdigheter enn på skolen. De skal møte trygge voksne og fokus skal være inkludering av alle og mangfold i aktiviteter.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
5. Bamble kommune skal gi tidlig hjelp til barn og familier som trenger bistand	Redusere antall ungdomsskoleelever som har mange depressive symptomer	Antall ungdomsskoleelever med mange depressive symptomer		10,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %
	Øke andel familier som får hjemmebesøk av jordmor og helsesøster	Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	83,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging	Gi tilbud til minst 40 deltakere i Frisk Bris ungdom	Antall deltakere i Frisk Bris ungdom	32	40	40	40	40

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
og tilrettelegge for mestring av eget liv	Øke antall tidlig sykemeldte med lettere psykiske lidelser som får oppfølging av Frisk Bris	Antall tidlig sykemeldte med lettere psykiske lidelser som får oppfølging av Frisk Bris	52	55	55	55	55
Bamble kommune skal ha et rikt og variert fritidstilbud for alle barn og unge	Tilby fritidsklubb, ferie- og fritidstilbud til alle barn og unge	Fritidssenter, antall dager åpen per uke i gjennomsnitt	2	2	2	4	4

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Motvirke sosial ulikhet og barnefattigdom	400	400	400	400
Redusere inye innsparingskrav 2018	555	555	555	555
Folkehelseiltak	200	200	200	200
Sum	1 155	1 155	1 155	1 155

Voksenopplæring og integrasjon av flyktninger (VIVA)

Beskrivelse av dagens virksomhet

VIVA står for Virksomhet for Innvandring, Voksenopplæring og Aktivisering. Innvandring og voksenopplæring gir flesteparten av tjenestene sine til flyktningene som har oppholdstillatelse og blir bosatt i kommunen. Tjenestene består i alt fra klargjøring av boliger før de kommer, bosettingsfaser med oppfølging opp mot folkeregister/politi/helse/skatteetaten/o.l., kvalifisering via språkopplæring, språkpraksisplasser eventuelt andre kvalifiseringskurs via NAV, deltakelse i frivillige lag/foreninger og kvalifisering via normalt skoleløp som norskopplæring og grunnskole. Vi har også en avdeling som gir spesialpedagogisk tjenester, oftest kan tjenestemottakerne være norske med medfødte eller ervervede hjernesker/diagnoser. Vi har også to sentraler der det gis aktivitetstilbud til pensjonister, uføre og andre som har tid og lyst til å være aktive og sosiale. Disse to sentralene ligger på Stathelle (Bamble frivilligsentral) og på Herre (Herresenteret).

Utfordringer og strategi

Det bor i dag ca. 1.250 innvandrere i Bamble og det utgjør 8,8 % av Bambles innbyggere. Siden 2011 har vi bosatt nærmere 300 flyktninger (inkl. familieinnvandring). I 2017 har vi pr. 30.05.17 bosatt 24 personer, pluss 3 personer som har kommet via familieinnvandring og i tillegg har kommunen bosatt 2 enslige mindreårige (Barne- og familievernet har ansvar for å bosette disse).

Bidra aktivt til å få flere flyktninger over fra sosialhjelp til arbeid, utdanning eller trygd

Som en del av kommunens innsparinger vil det statlige integreringstilskuddet måtte brukes til å finansiere «alle flyktningerrelaterede utgifter» både i voksenopplæring, flyktingetjenesten, NAV og andre tjenester knyttet til arbeid med flyktninger. Det betyr bl.a. at vi i Bamble bruker statlige tilskudd til å dekke sosialhjelpsutgifter til flyktninger ut over de første 5 årene de bor i kommunen. Dette er ikke i tråd med forutsetningen for integreringstilskuddet, men er nødvendig for å forsøke å innfri vedtatt innsparing.

Det betyr mindre ressurser til integreringsarbeidet og det må legges stor vekt på å utvikle et mer effektivt integreringsarbeid. Det vil bli lagt vekt på å forbedre samarbeidet med NAV og utvikle «nye» opplæringsstrategier nært knyttet til arbeids- og næringsliv.

Vårt store satsingsprosjekt «Fra bosatt til ansatt» ble implementert fra 01.01.17. Dette er da en gruppe som skal ha fullt fokus på å komme seg ut i arbeid, samtidig som vi har de tre viktigste aktørene (programrådgiver, Nav-konsulent og kontaktlærer) tett på. Dette prosjektet har også bidratt til mer fokus på arbeidsretta undervisning/veiledning. Det ble høsten 2016 startet et prosjekt med NAV og Bamble kommune (kommunen som arbeidsgiver) der noen av våre deltakere skal ha praksis og få kompetanse via kommunen som en læringsarena. Kompetansen kan bli forskjellig ut i fra deltakerens mulighet/utgangspunkt og løpet som blir lagt. Noen kan kanskje få jobb i kommunen etter et slikt løp, men kompetansen som bygges er det sentrale her. Noen vil da ende ut med dokumentasjon som fagbrev, kompetansebevis o.l. Vi håper å få med oss blant annet fylkeskommunen som en samarbeidsaktør i dette prosjektet.

Skaffe voksenopplæringen og flyktingetjenesten gode lokaler

VIVA har lokaler i Sentrumsgården, samt leier undervisningslokaler/kontorer i Storgata i Langesund

(Lagunen) og leier undervisningslokaler/kontorer av fylkeskommunen på Bamble videregående skole. Antall elever ligger stabilt rundt 100 deltakere. De leide lokalene er til dels dårlige og er basert på en kortsiktig leieavtale, ca. 6 år forutsigbarhet og med 6 mnd. oppsigelsesfrist for begge parter. Lokalene virker også begrensende i forhold til hvor mange deltakere vi kan ha i enkelte klasserom. Dette er lite effektivt og skaper utfordringer der løsningene er lite gunstige både med tanke på ressurser og den faglige inndelingen av deltakere.

En samlokalisering av voksenopplæringen og flyktningetjenesten i nye lokaler vil også frigjøre lokaler til kulturskolen i Sentrumsgården.

I løpet av 2017 foregår et forprosjekt der Bambles nye ungdomsskole muligens skal samlokaliseres med voksenopplæringa og flyktningetjenesten.

Ut og opp!

VIVA vil satse på å få deltakerne mer ut i lokalsamfunnet både via språkpraksisplasser og frivillighet i ulike lag og foreninger. Da vil deltakerne få øve seg på norsk i ulike situasjoner, bygge nettverk og skape relasjoner med andre i samfunnet. Dette håper vi igjen kan lette integreringsarbeidet, åpne dører for jobb og motivere deltakerne til å bli enda mer engasjerte i sin egen norskopplæring.

Rett til grunnskoleopplæring

Retten til grunnskoleopplæring gjelder for alle innbyggere som mener de har behov for grunnleggende opplæring, blant annet for å kunne gjennomføre videregående opplæring i etterkant.

Siden grunnskole er en rettighet, er det vanskelig å spare inn på dette tilbudet. Vi ser samtidig at det kan være en god investering å gi flere en skolebakgrunn som gir grunnlag for å få en fagkompetanse som igjen gir muligheter for arbeid. Det er imidlertid en utfordring for virksomheten at det ikke er satt av midler i budsjettet til dette. Det er minimum behov for å styrke budsjettetrammen med kr 2.5 mill. kroner per år (3,5 lærerstillinger). Dagens tilbud dekkes av integreringstilskuddet.

Halvparten av grunnskoledeltakerne er flyktninger som er i introduksjonsprogrammet. Resten av grunnskoledeltakerne tar denne utdannelsen med grunnlag i rettighet som Opplæringsloven gir. Til orientering så er denne gruppen også flyktninger, men tar ut sin rettighet via Opplæringsloven og ikke introloven. De vil da ikke få introduksjonslønn fra kommunen og må søke lån og stipend fra lånekassen.

Økonomi

VIVA har store økonomiske utfordringer. Det er flere årsaker til dette :

For det første har vi satt i gang flere gode tiltak de siste årene som har økt våre utgifter og ikke våre inntekter. Dette gjelder bl.a. grunnskoletilbud (oppstart i 2012) for voksne og innføringsklassen (Paletten som ble startet i 2013) for barn/ungdom. Grunnskoletilbudet for voksne kjøpte vi fra Porsgrunn i 2011 og tidligere år. I 2011 var utgiften for Bamble kommune på ca. kr. 600.000 for å ha noen elever i Porsgrunns grunnskoletilbud for voksne. Porsgrunn hadde ikke kapasitet til våre og vi måtte starte opp med eget grunnskoletilbud for voksne fra 2012. Dette koster oss i dag 3,5 lærerstillinger (ca. 2,5 mill. kroner), pluss utgifter til leie av lokaler, læremateriell, datalab o.l. Vi har derfor en reell økning på i overkant av 2 mill. kroner om en sammenligner 2011 med 2017 kun på dette tilbudet. Verken Paletten eller grunnskoletilbudet gir økte inntekter. Sett over lang tid, reduserer forhåpentligvis disse tilbudene kommunens utgifter pga. bedre norskopplæring og kvalifisering som igjen får flere i arbeid.

For det andre er det vedtatt kommunale innsparinger på flyktningarbeid/Nav som fra 2017 vil være på 3,5 mill. kroner per år. Her har vi blant annet satt inn tiltak der integreringstilskuddet må betale deler av utgiftene til økonomisk sosialhjelp som betales til flyktninger etter 5 års perioden. Dette utgjorde ca. 2 mill. kroner i 2015 og ca. 2,5 mill. i 2016. Det ser ut som denne summen kan komme opp mot 3 mill i 2017.

For det tredje er det noen flyktninger som ikke kommer seg i arbeid, selv om Bamble generelt sett har hatt gode resultater de siste årene. Dette medfører at mange er avhengig av økonomisk sosialhjelp, i stedet for å bli økonomisk selvhjulpne. Her jobber vi intenst med å oppnå bedre resultater.

For det fjerde så viser sentralt beregningsutvalg at kommunene mottar 10 % for lite i integreringstilskudd i forhold til reelle utgifter.

De overnevnte punktene viser en økonomisk utvikling som går i negativ retning. Vi har fått tatt ut all buffer (siste buffer ble tatt ut i 2015 som vises med det store overskuddet vi fikk da) og vil mest sannsynlig klare å dekke underskuddene i 2017 og 2018 med dagens opparbeidede buffer. Årene 2019/20 ser det ut til å bli første gangen som VIVA går med underskudd som virksomheten ikke kan dekke selv. Vi har satt inn mange tiltak for å oppnå balanse innen den tid. Som med mange andre tjenester så krever slike endringer lang tid for å oppnå resultater som vises i regnskapet. Tiltakene som er satt i gang de siste 2 årene er blant annet:

1. Alle deltakere ut i språkpraksis så raskt det lar seg gjøre. Mer norskopplæring, nettverksbygging og læring om skrevne og uskrevne regler på en arbeidsplass. Generelt tenker alle ansatte mye mer arbeidsretta med alt vi gjør.
2. Interne endringer som omfordeling av ressurser: Kulturkontakt til bosettingsteam, frigjøring av ressurs fra bosettingsteam og voksenopplæring for å frigjøre ressurs til programrådgivere. Forskning viser at tett veiledning fra programrådgivere er blant de største suksessfaktorene. Vi har i fra august 2016 3,6 årsverk som programrådgivere, mens i 2014 hadde vi 2 årsverk. Dette uten å øke antall ansatte i VIVA.
3. Lederstrukturen i VIVA: 200% lederressurs ble fordelt på 2 leder tidligere. Skille mellom flyktningetjeneste og voksenopplæring opplevdes fortsatt som stor. Vi har nå en som er 100% virksomhetsleder for hele VIVA og to personer som deler den siste lederressursen, dvs. 50% hver som fagledere for hvert sitt hovedfelt flyktningetjenesten og voksenopplæringen. Vi tre i ledergruppen jobber for tydeligere rolleavklaring og større samhandling både internt, men også ovenfor våre samarbeidspartnere, f.eks. NAV.
4. Skiftet ut 7 ansatte som utgjør ca. 1/3 av våre ansatte. Effektivisering ved å omfordele og koordinere oppgaver noe annerledes.
5. Søker på «ekstratilskudd 1 og 2» hyppigere enn tidligere fra Imdi. Dette kan gi et lite økonomisk overskudd sett opp mot utgiftene som følger med. Den største fordelen med dette tiltaket er bedre resultater når vi kan sette inn flere ansatte i det første året som deltakere trenger det, spesielt de yngste.

6. Øke bosettingen uten å øke egen bemanning. Kommunestyret vedtok å øke bosetting fra 35 i 2014 til 40 stk. i 2015 og til ytterligere 50 stk. i 2016. Dette klarer vi å håndtere uten å øke antall årsverk.

Kort fortalt har vi gjort mange endringer som skal bedre våre resultater som da igjen vil føre til færre utgifter og forhåpentligvis klare å få en balanse innen 2018. Selv om endringene vi har gjort er både mange og store, så er vi usikre på om det vil holde til å unngå underskudd rundt 2019/20. Med alt endringsarbeid, vil det være stor usikkerhet på hvor stor effekten vil være og når eventuelle resultater vises. Siden vi kan se en såpass stor ubalanse over en lengre periode (fra grunnskoletilbudet ble opprettet og innsparingsvedtaket for flyktningarbeid ble vedtatt i kommunestyret), så er sannsynligheten stor for at vi ikke klarer å innfri de rammene vi handler ut i fra.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
1. Bamble skal ha økt befolkningsvekst på samme nivå eller høyere enn nasjonal vekst	Vi skal opprettholde dagens bosettinger av flyktninger	Antall	75	60	60	60	60
4. Bamble kommune skal bidra til et arbeidsliv som gir økt deltakelse	Få flest mulig flyktninger i arbeid/utdanning raskest mulig.	1. Andel flyktninger som er i arbeid/utdanning (vgs/høyskole) 1 år etter introduksjonsperioden.	31,0 %	40,0 %	45,0 %	50,0 %	55,0 %
		2. Andel flyktninger som er i arbeid/utdanning 2 år etter introperioden.	56,0 %	50,0 %	60,0 %	65,0 %	70,0 %
		3. Andel flyktninger som er i arbeid/utdanning 3 år etter introduksjonsperioden.	73,0 %	65,0 %	70,0 %	75,0 %	75,0 %
		4. Andel flyktninger som er i arbeid/utdanning 4 år etter introduksjonsperioden.	44,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	85,0 %
		5. Andel flyktninger som er i arbeid/utdanning 5 år etter introduksjonsperioden	67,0 %	70,0 %	80,0 %	85,0 %	85,0 %
		Antall flyktninger som mottar sosialstønning innenfor 5 årsperioden	68	64	62	60	58
		Sum på sosiale ytelser til flyktninger innenfor 5 årsperioden (i 1.000-kr.)	4 079	4 000	3 800	3 600	3 400
		Antall flyktninger som mottar sosialstønning etter 5 års perioden.	60	72	74	76	78
		Sum på sosiale ytelser til flyktninger etter 5 års perioden (i 1.000-kr.)	5 533	6 600	6 700	6 800	6 900
6. Bamble kommune skal ha læringsresultater som	Få høyest mulig grunnskolepoeng for flyktningeungdom	Grunnskolepoeng for flyktninger (10. klassinger) som ble	36	36	36	36	36

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
ligger over landsgjennomsnittet		bosatt mellom 7-16 års alderen.					
		Grunnskolepoeng for flyktninger (10. klassinger) som ble bosatt før de ble 7 år.	43	40	40	40	40

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Redusere inye innsparingskrav 2018	270	270	270	270
Sum	270	270	270	270

NAV sosial

Beskrivelse av dagens virksomhet

NAV Bamble har 30 ansatte. NAV jobber etter visjonen: "Vi gir mennesker muligheter" og etter enhetens visjon: "Vinner i eget liv".

NAV Bamble er organisert i 3 team, med 3 teamledere. I tillegg bemanner vi et Talenhus sammen med Frisk Bris. Her følger vi opp unge under 30 år.

Uffordringer og strategi

Aktiv oppfølging av ungdom

Bamble kommune har en høy ungdomsledighet, og andelen sosialhjelpsmottakere mellom 18-24 år var på 15 % i 2015. I 2016 var denne andelen økt til 19%,

NAV Bamble inngikk i 2014 et samarbeid med Frisk Bris og dannet ungdomstilbudet Frisk Bris Ungdom. En videreutviklingen av denne modellen, er oppstart av et Talenhus. Dette startet opp i mai 2017. Talenhuset er på Fjæra i Langesund og er endel av Kultur og oppvekst sin satsing på unge under 30 år, og vår visjon om at vi "Skaper talenter i eget liv". NAV og Frisk Bris skal hovedansvaret for å sikre at ungdom som står utenfor skole og arbeidsliv i Bamble, skal få rask, riktig og koordinert oppfølging.

I tillegg til Talenhuset, har NAV Bamble to kurs som kjøres for ungdom. Dette er kurs som skal bidra til arbeid og aktivitet.

NAV Bamble jobber for å finne gode alternativer og samarbeidspartnere for å utvide tilbudsarenaen for ungdomsgruppa. Samtidig må vi være bevisst hvem som skal ha våre tilbud. Vi ønsker ikke å øke antall ungdom registrert ved NAV Bamble, men jobbe strategisk for å redusere den. Det innebærer prioritering, formelt samarbeid med skole, frivillig sektor, og ikke minst å frigjøre tid til å veilede og coache ungdom i riktig retning. Det krever kompetanse på mange områder, bl.a. om tiltaksapparat, skolens og fylkeskommunens tilbud, opplæringstiltak, arbeidsmarkedet og veiledningskompetanse.

Praksisplasser og rekruttering til ordinært arbeidsliv

NAV Bamble har utstrakt samarbeid med kommunen og det private næringsliv, og har ingen nevneverdige utfordringer med å skaffe praksisplasser til brukere som har behov for avklaring eller arbeidstrening. Praksisplasser med tett oppfølging fører ofte til ordinært arbeid, og NAV Bamble har mange formidlinger gjennom arbeidspraksis. I tillegg har vi tegnet 18 rekrutteringsavtaler med arbeidsgivere som sier de ønsker å bruke NAV Bamble når de har behov for arbeidskraft.

Det er i dagens arbeidsmarked en stor utfordring å skaffe arbeid til personer med svak formell kompetanse. Kommunen er nå i gang med et prosjekt med som heter: «Arbeidspraksis med fokus på kvalifisering». Her har vi startet opp 10 stk. praksisplasser i kommunen med mål om kvalifisering. Målgruppen er unge under 30 år og flyktninger. NAV har ansatt en prosjektleder i en 50% stilling som skal ha ansvar for å sette i gang prosjektet og som skal ha oppfølgingsansvar for brukere i prosjektet.

Vi startet opp den 01.10.16, og vi kan vise gode resultater allerede. 2 har fått lærlingplass i kommunen og 3 har fått sommerjobb. Her har Bamble kommune mulighet til å være en foregangskommune.

Krevende rammebetingelser

Som følge av vedtatte innsparinger i kommunen, må NAV og voksenopplæringen/flyktningetjenesten (VIVA) spare 3,5 mill. kroner per år. Dette er et krevende innsparingskrav som bidrar til at NAV og VIVA har problemer med å holde sine budsjettammer.

Lovendringen i «Lov om sosiale tjenester i NAV» som iverksettes fra 01.01.17, krever at man har nok ressurser og tiltak for å imøtekomme aktivitetskravet hvor målet er færre på sosialhjelp. En forutsetning for å redusere utgiftene er at det ikke kuttes på tiltakssiden. Reduksjon av utgiftene må primært skapes ved et offensivt tiltaksarbeid som skaper større muligheter for tett oppfølging og kvalitet i tilbudet som gis. NAV mener at aktivitetskravet i stor grad kan møtes med oppstart av Talenhuset.

Prognosen for Nav Bamble viser et underskudd på kr. 400.000 i 2017. Underskuddet skyldes i stor grad økte boutgifter (husleie og strøm).

Økte husleier

I tillegg til ovennevnte budsjettutfordringer, har kommunen vedtatt å øke husleien på kommunale boliger, noe som fører til økte utgifter for brukere som får dekt sine boligutgifter hos NAV og VIVA. Husleieøkningen fører til at flere personer får problemer med å bli økonomisk selvhjulpne. Konsekvensen av de økte husleiene vil øke gradvis etter som det blir inngått nye husleiekontrakter. I k.sak. 77/14 ble det vedtatt å kompensere økte utgifter til NAV og VIVA. Det er vanskelig å beregne de økonomiske konsekvensene, men Nav opplever økte utgifter til dekning av boutgifter. I 2017 er det bevilget kr 700 000 kroner i kompensasjon. Det utredes om det bør innføres en kommunal bostøtte ordning for å dempe effekten av høye husleier.

Økt fokus på familier med barn

NAV Bamble skal jobbe for økt bevissthet og kunnskap om barn som lever med foreldre/foresatte som mottar økonomisk sosialhjelp. Lov om sosiale tjenester i NAV setter krav til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tilbud. Lovens formålsbestemmelse understreker at barns særlige behov skal tillegges vekt ved tildeling av tjenester.

NAV Bamble har fått midler fra Fylkesmannen til et prosjekt vi har kalt «Sikring av barneperspektivet» Målsettingen er å forebygge og redusere fattigdom og sosial eksklusjon blant barn og unge gjennom helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. NAV har også i 2017 mottatt midler til en barne- og ungdomskonsulent. I tilsagnsbrevet fra Fylkesmannen blir det stilt et krav om at tiltaket skal videreføres etter endt tilskuddsperiode.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
4. Bamble kommune skal bidra til et arbeidsliv som gir økt deltakelse	Redusere antall brukere med barn som mottar sosialhjelp	Manuell telling i fagsystemet Velferd	56	50	50	45	45
	Redusere antall unge under 30 år som mottar sosialhjelp. Minst 65% av de unge som deltar på Talenhuset skal komme seg tilbake til jobb eller utdanning.	Antall unge under 30 år som kommer i jobb eller utdanning etter deltakelse på Talenhuset	0,0 %	60,0 %	60,0 %	65,0 %	65,0 %
		Manuell telling i fagsystemet Velferd	45,0	30,0	30,0	30,0	25,0
	Øke andel sosialhjelpsmottakere mellom 30-66 år som i løpet av året har begynt på skole eller begynt i arbeid	Manuell telling i fagsystemet velferd	23,0 %	25,0 %	25,0 %	27,0 %	28,0 %
	Øke andel sosialhjelpsmottakere mellom 17-29 år som i løpet av året har begynt på skole eller begynt i arbeid	Manuell telling i fagsystemet Velferd	37,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Motvirke sosial ulikhet og barnefattigdom	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum	1 000	1 000	1 000	1 000

Helse og omsorg

Beskrivelse av enheten

Helse og omsorg gir tjenester til de av kommunens innbyggere som har behov for bistand til å mestre dagliglivets utfordringer, trenger helsehjelp, habilitering og rehabilitering, samt forebygging av helseproblemer.

Gjennom engasjerte, kompetente og fleksible medarbeidere med høy faglig standard, skal Bamble kommunes innbyggere få rett hjelp til rett tid på rett sted.

Helse og omsorg er kommunens største enhet, både med hensyn til budsjett, antall årsverk og antall ansatte. Enheten har nær 380 årsverk fordelt på rundt 570 ansatte.

Enheten består av 8 virksomheter:

Helse og omsorg administrasjon og utvikling

Virksomheten har ansvar for tjenestekontoret, hjelpemiddel- og teknologiformidling, IKT støtte og oppfølging, transporttjeneste og administrativ støtte til øvrige virksomheter i enheten.

Hjemmetjenesten

Virksomheten er delt i 3 soner - Øst, Vest og Nord, og gir tjenester til hjemmeboende brukere.

Miljøarbeidertjenesten

Virksomheten gir primært tjenester til utviklingshemmede, og har ansvar for de samlokaliserte boligene Reidunsvei, Pedellen, Nustadveien, avlastningsboligen på Rugtvedt og Nustad gård dagaktivitetssenter.

Døgnbemannede boliger

Virksomheten består av Krogshavn omsorgssenter 2.etg, Stathelle bofellesskap og Vest-Bamble aldershjem.

Rehabilitering

Virksomheten har ansvar for rehabiliteringsavdelingen ved Bamble helsehus, dagavdelingen og ergo- og fysioterapitjenesten.

Psykisk helse og rusomsorg

Virksomheten har ansvar for bofellesskapene Øvre Nustadvei og Krogshavn omsorgssenter 1.etg, rusteam og psykisk helseteam. Virksomheten har primært brukere med psykiske lidelser og/eller rusavhengighet

Behandling, pleie og omsorg

Har ansvar for korttids- og langtidsavdelingene ved Bamble helsehus, kjøkken, vaskeri og rådhuskantina.

Legevakt og legetjeneste

Har ansvar for legevakta og fastlegeordningen. I tillegg har virksomheten ansvar for spesialiserte tjenester som sårpoliklinikk, geriatrisk poliklinikk, KOLS- og diabetessykepleier, kreftkoordinator, demenskoordinator, fagutvikling, m.m.

Kostra-analyse - Pleie og omsorg

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Aktivering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo	10,0 %	7,6 %	5,6 %	5,3 %
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	8,6	8,4	5,7	4,9
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	9,3	9,4	9,1	9,8
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	33,3 %	31,0 %	39,2 %	44,4 %
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	31,9 %	33,5 %	28,2 %	31,2 %
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	56,8 %	61,4 %	55,3 %	50,3 %
Produktivitet				
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerede brutto driftsutgifter	7,8	7,5	11,1	12,6
Korrigerede brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) *)	295 445	293 173	200 908	247 605
Korrigerede brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester *)	443 591	444 532	321 240	408 115
Utgifter per beboerdøgn i institusjon	4 297	4 767	3 653	3 295
Dekningsgrad				
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov:				
Langtidsopphold				
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov:				
Tidsbegrenset opphold				
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats	8,2 %	8,2 %	7,3 %	7,3 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	15,2 %	13,4 %	18,0 %	19,6 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	16,3 %	20,5 %	15,9 %	14,6 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	21,4 %	20,7 %	15,1 %	13,3 %
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	26,0 %	28,0 %	0,0 %	29,0 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	11,3 %	11,3 %	24,9 %	27,8 %
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	25	26	28	21
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år	58	62	81	67
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	365	366	417	324
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	10,5 %	10,8 %	0,0 %	18,0 %

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	9,5 %	9,4 %	0,0 %	17,1 %
Kvalitet				
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0 %	100,0 %	94,0 %	94,9 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester m/ fagutdanning	78,0 %	77,0 %	75,0 %	75,0 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet	33,0 %	34,0 %	35,0 %	34,0 %
Andel årsverk i brukerretnede tjenester m/ fagutdanning fra videregående skole	45,0 %	43,0 %	40,0 %	40,0 %
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,56	0,56	0,23	0,41
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,47	0,76	0,38	0,56

Kostra-analyse - Kommunehelse

	Bamble 2015	Bamble 2016	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger *) **)	1 766	1 720	1 559	1 734
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år *) **)	1 891	2 406	2 455	2 286
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år *) **)	8 062	9 965	9 058	8 555
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger *) **)	320	198	160	175
Produktivitet				
Årsverk av ergoterapeuter pr. 10 000 innbyggere (khelse+plo)	1,7	1,8	3,0	3,9
Dekningsgrad				
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	12,5	11,7	8,2	9,2
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,3	9,9	10,2	10,7
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	7,4	8,4	8,6	8,7
Årsverk til rehabilitering pr. 10 000 innbyggere (khelse + plo)	14,7	14,6	10,8	12,6
Kvalitet				
Antall personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (khelse og plo)	17,7	17,0	8,7	9,0
Gjennomsnittlig listelengde	1 187	1 197	1 087	1 159
Reservekapasitet fastlege	104,0 %	105,0 %	104,0 %	99,0 %

Utfordringer og strategi

Helse og omsorgs hovedutfordringer relateres til tre prioriterte områder i Rådmannens utfordringsnotat:

- 3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning
- 7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet
- 8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv

Enhetens hovedutfordringer vil være å opprettholde faglig forsvarlige tjenester innenfor redusert kostnadsramme, samt ta høyde for økt etterspørsel etter tjenester og boliger, jf. endring i befolkningssammensetning, nye brukere og nye oppgaver til kommunene.

Bamble kommune ligger i front når det gjelder ivaretagelse av føringene i samhandlingsreformen. Nye brukere og oppgaver krever ny kunnskap, og til dels spesialisert kunnskap. Sykdomsbildet endres og blir mer komplekst. Flere har flere sykdommer (multimorbiditet) og diagnoser. Dette fordrer økt kompetanse, flerfaglighet, og helhetlige, nære og godt koordinerte tjenester. Meld. St. 26 (20142015) Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet, framhever at hele den kommunale helse- og omsorgstjenesten må ses i sammenheng, og at organisatoriske og andre skiller mellom ulike typer helsetjenester og mellom helse- og omsorgstjenester skal opphøre.

For å videreføre og videreutvikle, og overta enda flere oppgaver fra spesialisthelsetjenesten, må det satses enda sterkere på kompetanseheving. Spesialkompetanse på demens, rehabilitering, helsefremmende og forebyggende arbeid, rus og psykisk helse – psykologtjeneste, KOLS, diabetes og kreft er områder som må prioriteres.

Nedenfor vises utvikling og endringer i antall brukere og tjenester i Helse og omsorg, Bamble.

Tjenesteutvikling - antall tjenester							Forklaring
Tjenestetype	Antall gitte tjenester pr 01.01			Antall gitte tjenester i omløp hele året			
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
Tabellen viser et utvalg av de tjenester som blir gitt. Bruker telles flere ganger, hvis flere tjenester blir gitt							
Ergoterapi barn	14	15	14	32	21	20	Økende behov for ergoterapi
Ergoterapi i institusjon	3	3	1	19	17	13	
Ergoterapi utenfor institusjon	55	63	61	170	184	194	
Fysioterapi barn	33	32	55	106	84	124	
Fysioterapi gruppetilbud	108	105	109	189	219	211	Prioriterer gruppetilbud for å strekke ressurser
Fysioterapi i institusjon	11	6	14	137	141	126	Økning hovedsakelig pga ø-hjelpl.
Fysioterapi utenfor institusjon	25	23	22	103	86	83	Se "fysioterapi gruppetilbud"
Helsestasjon for voksne	18	2	9	33	39	32	
Psykisk helsetjeneste	72	79	94	93	99	129	
Rusomsorg	56	61	66	127	91	103	Oppstart i 2013. Stor pågang i 2014. Stabiliserer seg på et "normalt" nivå i 2015.
Kreftsykepleie	41	41	41	61	63	68	Krevende oppfølging
Hjemmesykepleie	364	389	398	567	703	588	Høyt pasientomløp hjemmesykepleie: Omløpstall for 2015 kan tyde på feilregistrering/ikke avsluttet tjeneste.
Praktisk bistand	134	122	132	167	195	163	Hjemmehjelp
Praktisk bistand opplæring daglige gjøremål	40	41	42	48	45	47	Utviklingshemmede
Trygghetsalarm	234	246	228	284	397	303	Omløpstall for 2015 kan tyde på feilregistrering/ikke avsluttet tjeneste.
Middagsombringning	168	196	179	257	327	283	
Omsorgslønn	18	14	33	24	23	40	Se kommentarer over aldersfordeling forrige tabell
Personlig assistent	8	7	4	9	9	7	
Støttekontakt	79	79	104	88	95	123	Se kommentarer over aldersfordeling forrige tabell
Dagtilbud Nustad gård	14	16	15	16	17	16	
Bamble Helsehus dagavdeling	33	29	24	46	50	49	
Avlastning i institusjon	1	0	2	31	25	114	Avlastningsboligen Rugtvedt og avlastning Bamble helsehus. Har hatt 2 plasser i Kragerø. Se kommentarer over aldersfordeling forrige tabell.
Avlastning utenfor institusjon	5	5	31	6	5	34	Barn med privat avlastning. Se kommentarer over aldersfordeling forrige tabell.
Lillestua Vest Bamble	0	1	0	7	11	2	Totalt 11 opphold på Lillestua, grunnet mangel på døgnplasser

Korttidsopphold	15	13	15	262	234	249	Redusert omløp grunnet "overligger" Av disse har 8 pasienter hatt plass i Kragerø
Lindrende plass	2	2	3	45	48	40	Krevende oppfølging
Rehabiliteringsopphold	7	8	8	109	118	114	Økning yngre slagpasienter, lårhalsbrudd og hofteopererte
Øyeblikkelig hjelp (antall døgn)	0	1	1	125	160	159	Oppstart i 2013. 39% belegg i 2014. 51% belegg i 2015, % belegg i 2016. Ikke tatt med pasienter fra Kragerø.
Langtidsopphold	33	34	33	59	55	62	
Bolig	180	179	173	209	253	220	Inn/ut kommunale helse/oms.boliger
Individuell plan*	13	40	44	35	40	44	Tall er lagt inn manuelt. Flere blir ikke reg i Cosdoc pga annet fagsystem
Koordinator**	140	142	145	140	142	145	Flere blir ikke reg i Cosdoc pga annet fagsystem
I alt	1924	1994	2100	3604	3996	3905	

Kommentar

Høy omløpshastighet i tjenester medfører mye administrativt arbeid: Bruker-/behovsvurderinger og kartlegginger. Nye/reviderte enkeltvedtak. Oppdatering IPLOS. Inn-/utmelding i fagsystem, arbeidslister/arbeidsplaner, faktureringsystem. Inn-/utplasing/koding av trygghetsalårmer. Inn-/utplasing hjelpemidler. Utvasking av rom/leiligheter. m.m.

Brukerutvikling - antall brukere							
Aldersgruppe	Antall brukere/personer pr 01.01			Antall brukere/personer i omløp hele året			Kommentarer
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
0 - 17	43	38	95	96	88	147	Det er størst endring i aldersgruppene 18-49 (hovedsakelig psykisk helse og rusomsorg), 67-74 og 85-89. Hver endring i brukere medfører mye administrativt arbeid. Se "Tjenesteutvikling" for ytterligere kommentarer. Det er en markant økning av brukere i kolonnene 0-17 og 18 -49. dette skyldes overtakelse av avdelingen funksjonshemmede barn i løpet av 2016
18 - 49	154	172	201	232	236	280	
50 - 66	125	126	132	170	179	191	
67 - 74	96	112	112	138	156	167	
75 - 79	79	67	87	110	125	125	
80 - 84	112	115	101	138	150	134	
85 - 89	117	127	130	144	153	157	
90 -	96	99	128	139	121	156	
I alt	822	856	986	1167	1208	1357	

Prioriteringer og fordeling av tjenester

Fordelingen av brukere i de forskjellige aldersgrupper viser at nesten 40% av brukerne er under 67 år, og i snitt får disse brukerne over dobbelt så mange tjenestetimer pr uke som de over 67 år. Parallelt viser enhetens regnskap at rundt 60 % av enhetens totale budsjett i hovedsak går til brukere under 67 år. Det ses derfor en klar dreining mot «yngreomsorg» på bekostning av «eldreomsorg».

Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester – gjennom helhetlig prioritering og innovativ oppgaveløsning

IKT og velferdsteknologi

Det er stor satsning fra myndighetene på bruk av IKT og velferdsteknologi. Økt bruk av velferdsteknologi kan gi mennesker en bedre og tryggere hverdag. Det kan gi den enkelte økt egenmestring og frihet, og

det kan frigjøre tid for våre ansatte til andre oppgaver. Men det vil også kreve mye innsats, omstillings- og endringsvilje fra ansatte, som må lære nye systemer, utstyr og apparatur, og ikke minst «avlære» gamle måter å arbeide på. Velferdsteknologi vil kreve midler til investeringer i utstyr, som vanskelig kan dekkes innenfor enhetens ramme. Handlingsplan for velferdsteknologi i Bamble ble vedtatt i kommunestyret 15.06.2017, sak 68/17.

Konkrete prosjekter under arbeid:

- Håndholdte enheter i hjemmetjenesten. Vil etter hvert utvides til andre avdelinger i enheten
- Elektronisk pilledispenser
- Utprøving av mobile trygghetsalarmer, GPS og forskjellige trygghetspakker
- Pasientvarslingssystem

Helhetlig helse- og omsorgstjenesteplan

Enheden er i gang med et omfattende planarbeid bestående av tre delplaner: Handlingsplan for velferdsteknologi, Plan for utvikling og dimensjonering av tjenester, og Plan for IKT, kompetanse og rekruttering. Allerede i forkant av planarbeidet vet vi at det innenfor tjenesteområdet vil være behov for betydelige økninger i årene framover, spesielt på driftssiden, men også investeringer.

Aktiviteten som er samlet på Helsehuset i dag, gir effektiv utnyttelse av ressurser og synergieffekter for alle. Det må arbeides ytterligere med samling av flere tjenester under "felles tak». Tiltak som vil komme i helse- og omsorgstjenesteplanen vil blant annet være:

- Utbygging av Bamble helsehus for å gi:
 - Flere langtidsplasser for
 - Generell somatikk
 - Forsterket skjermet enhet/alderspsykiatri
 - Plass til flere tjenester, for å ha mulighet til samlokalisering av fastleger, private fysioterapeuter, utvidelse av helsestasjon, base for de forskjellige fagteamene som er under oppbygging, en felles base for hjemmetjenesten, psykolog, m.m.
- Tilrettelegging og bygging av tilpassede og fleksible tjenester for demente
- Vurdering av hensiktsmessig bruk av kommunens boligmasse
 - Samle tjenester til mennesker med psykiske lidelser i Stathellesenteret
 - Samlokalisere Stathelle bokollektiv med Krogshavn omsorgssenter
- Tiltak fra Boligsosial handlingsplan
- Vurdere etterbruk av ledige kommunale bygg, f.eks. ungdomsskole

Organisering og effektivisering

Ved ledighet i lederstillinger, vurderes det hvorvidt en kan gjøre organisatoriske endringer. Enhedens mål framover er færre virksomheter og flere avdelinger. Helse- og omsorgstjenesten er den kommunale tjenesten med lavest ledertetthet. Samtidig er det den tjenesten som har flest ansatte og størst andel deltidsansatte, og døgndrift med de utfordringer dette medfører. Oppfølging av ansatte, internkontroll og kvalitetsutvikling er daglig store utfordringer for lederne. Flere avdelingsledere vil gi mer nærledelse og bedre oppfølging av den enkelte ansatte.

Enheden har kontinuerlig fokus på effektiv organisering, drift og ressursutnyttelse. De siste par årene har det vært gjort omfattende omstruktureringer; sammenslåing av Langesund og Stathelle soner i hjemmetjenesten til sone Øst, og sammenslåing av alle soner (Øst, Vest og Nord (Herre)) til en

virksomhet. Dette vil gi større og mer fleksibel tilgang på fagkompetanse, og kan forhåpentligvis på sikt, føre til at behovet for økt bemanning «holdes noe nede». Psykisk helseteam har flyttet til hjemmetjenestens gamle lokaler i Stathelle servicesenter. Boliger med døgnbemanning er organisert i en virksomhet. Tjenester til barn og unge med funksjonsnedsettelse er overført til Virksomhet miljøarbeidertjenesten, og saksbehandling er overført til Virksomhet Helse og omsorg administrasjon og utvikling. Effektivering av tiltakene i Boligsosial handlingsplan, vil også forhåpentligvis medføre positive effekter i forhold til ressursutnyttelse og sambruk av personell og kompetanse, ved å sette sammen tjenester og botilbud på en smartere og mer hensiktsmessig måte.

Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet

Demens

Demens er en fellesbetegnelse for en gruppe hjernesykdommer som vanligvis opptrer i høy alder. Vanlige symptomer er hukommelsessvikt, sviktende handlingsevne, sviktende språkfunksjon, personlighetsforandringer og endring av atferd. Forekomsten av demens øker med alderen, og forekomsten av demens i Bamble er økende.

Regjeringens «Demensplan 2020» har følgende hovedstrategier og tiltak

- Forebygging
- Diagnose til rett tid og tett oppfølging etter diagnose
- Aktivitet, mestring og avlastning
- Pasientforløp med systematisk oppfølging og tilpassede tjenestetilbud
- Involvering og deltagelse

Dagens omsorgstjeneste er ikke i tilstrekkelig grad bygd og tilrettelagt for mennesker med demens. Demensplan 2020 framholder at det er nødvendig å foreta ombygginger, utbygginger og endringer både når det gjelder bygningsmessig standard, arkitektur, omsorgstjenestens kompetanse og organisering. Demenskoordinator er ansatt og vil tiltre stillingen i august 2017.

Bistand fra spesialisthelsetjenesten reduseres, og vi har behov for egen utrednings- og diagnostiseringskompetanse og -tilbud. Samarbeidet med Sykehuset Telemark om geriatrisk poliklinikk bør fortsette, og prøves finansiert innenfor enhetens egen ramme. Poliklinikken er et godt tilbud for utredning av både demens og andre geriatriske lidelser, samt en god læringsarena for kommunalt ansatte.

Kommunen har totalt 19 plasser (7 på skjermet enhet og 12 i bokollektivet) som er beregnet for demente. Med antallet demente versus antall plasser, er demens kanskje det området hvor vi har størst utfordringer, både faglig og tilbudsmessig. Demenskompetansen er under oppbygging, men det gjenstår svært mye. Det er mangel på døgnbemannede plasser for brukergruppa. Dagtilbudet er fullt, og bør utvides. I tillegg bør det opprettes kveldsaktivitetstilbud, da pårørende også har behov for «timeavlastning» på kveldstid. Høsten 2016 ble det gjennomført «pårørendeskole» for pårørende til demente. Dette videreføres. Målet med kurset er å gi pårørende kunnskap om demens og støtte til mestring av livet med en dement person. Forhåpentligvis kan dette også bidra til at noen demente kan bli boende hjemme lenger. Fra høsten 2016 ble «aktivitetsvenn» for demente hjemmeboende innført.

På grunn av svært presserende behov for døgnplasser for demente, ble midlertidig demenskollektiv i omsorgsboligene i Vest-Bamble startet høsten 2016. Kollektivet gir plass til fem brukere (fem leiligheter er tatt i bruk). Skjermet avdeling på Bamble helsehus er forsterket grunnet svært krevende beboere. Endring/opphevelse av disse tiltakene vil gi betydelige negative konsekvenser for både brukerne og pårørende, og tiltaket er søkt videreført også i 2018 i påvente av Helse- og omsorgstjenesteplanen.

Psykisk helse og rus – psykologtjeneste

Tilbudet til mennesker med psykiske lidelser og rusutfordringer må styrkes. Det er et viktig mål at denne tjenesten sidestilles med somatiske tjenester, og kommunene skal ta et større helhetlig ansvar for tjenesten. Det forespeiles kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter også for denne brukergruppa. Fra 2020 er kommunene forpliktet til å ha psykologtjeneste. Psykolog vil være et viktig supplement til øvrige psykiatri- og rus tjenester. Psykolog vil også kunne bidra til styrking av det generelle folkehelsearbeidet og det forebyggende arbeidet, ved å kunne tilby psykologhjelp på et tidlig stadium.

Kreft

Ved hjelp av delfinansiering fra Kreftforeningen, ble det opprettet 100% stilling som kreftkoordinator i 2012. Stillingen har gitt kommunens innbyggere svært god tjeneste med veiledning, koordinering og oppfølging av mennesker i en kritisk livssituasjon. Kreftforeningen trapper nå ned lønnstilskuddet, og fra 2018 må stillingen fullfinansieres av kommunen.

I tillegg har vi utdannet flere kreftsykepleiere som samarbeider tett med kreftkoordinator. Til sammen utgjør disse ansatte et svært godt team, som samarbeider innad i kommunen, med prest, og med palliativt team på Sykehuset Telemark.

Bamble har høyt antall kreftforekomster, og videreføring av ovennevnte stillinger, videreutvikling og økning av kommunens kreftomsorg, er avgjørende for å gi innbyggerne en helhetlig, sammenhengende og godt koordinert tjeneste.

Utskrivningsklare pasienter og behov for institusjonsplasser

Det er større og større utfordringer med antall utskrivningsklare pasienter fra sykehuset. Enheten har vært dyktig i å ta tilbake pasienter, men trenden viser økning i antall overliggerdøgn. I 2016 betalte Bamble kommune nær kr 700.000 til Sykehuset Telemark. Grunnet for få institusjonsplasser blir pasienter liggende på sykehuset på overliggerdøgn. De dårligste pasientene prioriteres til institusjonsplass. Dette synes også i KOSTRA ved at Bamble har en høyere andel beboere på institusjon (korttidsplass og langtidsplass) med omfattende bistandsbehov, enn KOSTRA gr.8 og landet.

Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv

Rehabilitering, helsefremmende og forebyggende arbeid

Endrede sykdomsbilder krever endrede tilnæringsmåter til oppfølging og behandling av pasientene. Oppgaveoverføring fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten, kortere liggetid på sykehus, samt økt bruk av dag- og poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten, gjør at det er i dag ikke tilstrekkelige ressurser til proaktivt å arbeide med tidlig innsats overfor mennesker i risikogrupper. Dette gjelder innenfor både hjemmetjeneste og fysio- og ergoterapitjeneste. Ergoterapeutene har de siste

årene ikke hatt kapasitet til å arbeide forebyggende overfor barn og unge, og fysio- og ergoterapeutene har svært begrenset kapasitet til forebygging for voksne.

Rehabiliteringsavdelingen har hatt en betydelig økning av yngre slagpasienter og pasienter med andre nevrologiske lidelser. Dette er pasientgrupper som har behov for aktiv rehabilitering, og habilitering, og som vil kreve betydelige ressurser hvis adekvat behandling ikke iverksettes.

Både kvalitets- og ressursmessig ligger det et stort potensial i en enda sterkere utbygging av hjemmetjenestene. Hjemmetjenesten kan forebygge ytterligere funksjonssvikt og sykdomsutvikling, og bidra til å utsette eller unngå institusjonsopphold. Det må satses på «hverdagsrehabilitering», som i stor grad utføres av hjemmetjenesten i brukerens eget hjem. Dette fordrer imidlertid styrking av årsverk og kompetanse i hjemmetjenesten.

Helsestasjon for voksne er i tråd med sentrale føringer, jf. Rundskriv I-2/2016 Om forebyggende hjemmebesøk i kommunene (Helse- og omsorgsdepartementet). Dette er en viktig forebyggingsarena, som må styrkes. Etter hvert som tilbudet blir mer kjent, øker også etterspørselen. Tilbakemeldinger fra helsestasjonens brukere er gode.

For å ivareta nye oppgaver innen helsefremmende og forebyggende arbeid er det behov for en betydelig styrking av ergo- og fysioterapitjenesten. Dette, sammen med sykepleietjenesten, er nøkkelpersonell for å gi mennesker "redskap" til å hindre og/eller redusere sykdom og behov for tjenester.

Habilitering

Kommunen må tilby tjenester som bidrar til størst mulig egenmestring for den enkelte bruker. Habiliteringstjenester er en viktig faktor for å nå dette målet, særlig overfor utviklingshemmede og barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse.

NOU 2016:17 "På lik linje" (Kaldheim-utvalget) har vurdert om utviklingshemmedes situasjon i dag er i tråd med grunnleggende rettigheter (menneskerettigheter) og politiske målsettinger. På habiliteringsområdet anbefaler utvalget at habiliteringstjenestene til utviklingshemmede og individuell tilrettelegging av helse- og omsorgstjenester, styrkes. Det foreslås også at det innføres systemer for kvalitetssikring av tilbudet i avlastnings- og barneboliger.

Innsparing

Helse og omsorg har i 2017 et innsparingskrav på kr 4.621', med ytterligere kr 4.621' i 2018. To av innsparingstiltakene er ikke gjennomførbare - overføre middagsombringning til andre aktører og legge ned 10 plasser ved Vest-Bamble aldershjem. Ordningen med middagsombringning og tidspunkt for servering er under vurdering, jf. HO-sak 6/17 og 13/17. Når det gjelder nedleggelse av plasser ved VBA, vil dette få store økonomiske konsekvenser for Bamble kommune. I statsbudsjettet for 2017 ble det gjort presiseringer i kriteriene for Husbankens tilskudd til sykehjem og omsorgsboliger. Investeringstilskudd gis kun hvis investeringen medfører en netto økning plasser med døgntjeneste i kommunen. Nedleggelse av plasser ved VBA vil medføre at Bamble kommune ikke vil motta investeringstilskudd for Nustadbakken, som er planlagt med 10 boenheter. Ikke tildelt tilskudd for Nustadbakken vil medføre et tap på 13-14 millioner kroner for Bamble kommune. I tillegg har kommunen behov for disse plassene, jf. økning i "overliggerdøgn" for utskrivningsklare pasienter.

Det er i det hele tatt svært utfordrende både å gjennomføre innsparingskravene, og i tillegg ta høyde for nye. Enhetens brukere øker i antall, og i kompleksitet i forhold til diagnoser, medisinsk behandling, omsorg og oppfølging. Det er også høy omløpshastighet på mange tjenester/brukere, som medfører økt administrativt arbeid. Det er krevende å gi tilstrekkelige tjenester i henhold til det brukerne har rett på, og gjennomføring av innsparingskravene vil få konsekvenser for både tjenestekvalitet og -kvantitet og redusert tilbud til brukerne.

Sykefraværet er stabilt høyt, og ledere, ansatte og tillitsvalgte melder at stadig nye innsparinger, redusert innleie og knapphet på alle områder, er svært belastende over tid.

Enhetens utfordringer er mer inngående beskrevet under det enkelte tjenesteområde.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste	Mål	Mål	Mål	Mål
			måling				
			2016	2018	2019	2020	2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	50/50 fordeling mellom ansatte med fagbrev og høyskole-/universitetsutdanning	Andel ansatte med høyskole/universitetsutdanning	34,0 %	36,0 %	37,0 %	38,0 %	39,0 %
	Økt andel heltidsstillinger	Andel heltidsstillinger	30,0 %			33,0 %	

Helse og omsorg - administrasjon og utvikling

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet administrasjon og utvikling har 14 årsverk fordelt på 17 ansatte og 2 vikarer. I tillegg har virksomheten ansvar for rundt 220 støttekontakter og avlastere.

I virksomheten utføres forskjellige administrative oppgaver. Det er en virksomhet som har komplekse og sammensatte oppgaver og det er krav til ulik kompetanse, avhengig av hvilke oppgaver som skal utføres. Mange av de ansatte i Administrasjon og utvikling har en eller flere etter- og videreutdanninger, og det er vilje til endring og relevant kompetanseheving blant ansatte.

Opgaver som ligger i virksomheten:

- Administrativ støttefunksjon for øvrige virksomheter i enheten
- Tjenestekontoret tildeler tjenester og fatter enkeltvedtak om disse tjenester basert på en vurdering, som for eksempel hjemmebesøk, dialog med øvrige tjenester og andre samarbeidsparter.
- Det fattes vedtak om oppholdsbetaling på institusjon.
- Systemadministrator for enhetens ulike fagsystem, har sammen med brukerstøttene ansvar for utvikling, drift og opplæring av ansatte i bruk av systemene, samt bruk av elektronisk kommunikasjon.
- Hjelpemiddelteknikere har ansvar for hjelpemiddelformidling. Dette innebærer tett dialog med brukere, tjenesteområdene og hjelpemiddelsentralen.
- Administrasjon og utvikling har hatt hovedansvaret for å implementere velferdsteknologiske løsninger de 2 siste årene. Velferdsteknologi-prosjektstillingen som ble opprettet for 3 år, har nå 1 år igjen av prosjektperioden. Hovedoppgaven har vært å utarbeide en plan for velferdsteknologi, administrere ulike trygghetsskapende hjelpemidler, som eksempelvis mobile trygghetsalarmer, elektronisk kommunikasjon i fagsystemet, elektronisk medisindispenser, ivaretagelse av sikkerhet rundt bruk av ulike systemer m.m. er tillagt denne stillingen. I tillegg ser vi en synergieffekt av at rådgiver deltar i ulike fora i fylket og landet forøvrig og får kjennskap til ulike løsninger, brukere og leverandører.
- Sjåførtjenester til enhetens dagavdelinger
- Daglige sekretær- og HRM-oppgaver, samt ansvar for enhetens bilpark.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Virksomheten har gått gjennom store omstillinger de siste 2 årene, og det er viktig at brukere i kommunen opplever tjenestene som "sømløse", og med nærhet til tjenesteområdene. Det betyr at samtidig som man ser på løsninger som kan fungere bra i lengden, må daglig drift ivaretas. Denne satsingen må videreføres i 2018.

Teknologien utvikles i stor fart, og Helse og omsorg vil delta i denne utviklingen. Det er viktig at systemadministrator og brukerstøtter for systemer er faglig oppdatert. Helse og omsorg har mange ansatte med ulik kompetanse og interesse for teknologi. Det er Administrasjon og utviklings ansvar å bidra til at ansatte har den kompetansen som skal til for å utføre sin jobb. Dette ansvaret må deles med ledere i enheten, selv om det i en travel hverdag er utfordrende både å få tid til opplæring, og å prioritere dette. Det skal også nevnes at det er et økonomisk løft for virksomhetene når mange

ansatte skal på opplæring/kurs.

Vi mener likevel at det bør prioriteres å heve nivået på IT-kompetanse og kunnskap om digitalisering hos ansatte i enheten. I løpet av 2018 skal alle ansatte i enheten ha fått tilbud om kurs.

Administrasjon og utvikling skal bidra til at det rettes fokus på hvilke løsninger innen velferdsteknologi som gir innbyggere i Bamble mulighet til å mestre eget liv og helse til tross for sykdommer.

Velferdsteknologi kan bidra til å forebygge eller utsette institusjonsplass.

Digitalt tilsyn, GPS, mobile trykksalarmer og elektronisk pilledispenser etableres nå som nye hjelpemidler både for kommunens innbyggere og våre ansatte. Som en følge av slike anskaffelser har virksomheten økte utgifter på lisenser, leie og kjøp av elektronisk utstyr, samt drift og vedlikehold av teknologien.

Virksomheten har ansvar for enhetens tilskudd for ressurskrevende brukere. Det er imidlertid en utfordring å utmåle riktig tilskudd fra år til år. Opprinnelig budsjett legges inn med et totalt beregnet tilskudd til enheten, men det ligger alltid en uforutsigbarhet i beregningen med tanke på hver brukers utvikling og behov for hjelp i løpet av året. Tilskuddet for 2016 ble kr 1.122' mindre enn det som ble bokført i 2016. Endringen/avviket blir bokført i 2017 og må videreføres til 2018.

Etter opprettelse av et Tjenestekontor som behandler de fleste søknader om tjenester, har virksomheten som hovedmål at brukere fremdeles opplever en nærhet til tjenesteområdene og at tjenesteutøverne er tilgjengelige. Samtidig står virksomheten ansvarlig for en riktig saksbehandling som også oppfyller formelle krav til saksbehandling.

Etter oppstart 01.01.2017, ser vi at det er utfordrende å være i prosjekt for å finne sin arbeidsform, samtidig som vi er i drift.

I en virksomhet som har vokst mye de siste 2 årene, med flere ansatte og flere oppgaver kommer også et økt sykefravær. Sykefraværet er ikke høyt, men det er ikke budsjettert med vikarmidler i lønnsbudsjettet. En vikar må finansieres først når fraværet blir over en periode som gir sykerefusjon. Med mange oppgaver som både er knyttet til enkelte ansatte og til frister, er dette en utfordring som må sees på. I løpet av den samme perioden, har behovet for flere arbeidsplasser meldt seg og vi har foretatt ombygginger av kontorene i flere omganger. Nå er det ikke plass til flere uten å måtte foreta en større ombygging i korridoren.

1. sekretærer og saksbehandlere i kontorfaget har i løpet av 2016/2017 fått nye arbeidsoppgaver i kommunens HRM-system. Det er til tider stor arbeidsmengde knyttet til HRM, for eksempel ble det for sommeren 2017 skrevet ca. 170 arbeidskontrakter for sommervikarer.

Det er ikke tilført enheten ekstra årsverk til denne oppgaven som utgjør ca. 60% stilling, fordelt på 3 saksbehandlere.

Planer og vedtak

- Kommunestyret vedtok 15.06.2017 planen "Velferdsteknologi i Bamble" sak 68/17. Dette innebærer blant annet en omgjøring av rådgiverstillingen fra prosjektstilling til fast innen 01.07.2018.
- Stortinget har vedtatt lovendringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven om rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig. Dette trådte i kraft

fra 1.juli 2017. Hvis brukeren oppfyller kriterier for tildeling av langtidsopphold, vil bruker enten få tildelt dette, eller bli ført på en vurderingsliste.

Omstilling og innsparinger

Virksomheten følger de innsparingsmåla som er satt for Helse og omsorg.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Andel klager som Fylkesmannen har gitt medhold	%-andel av alle mottatte klager har fått medhold hos Fylkesmannen		50,0 %	70,0 %	90,0 %	90,0 %
	Saksbehandlingstiden skal ikke overskride Forvaltningslovens bestemmelser	Andel fattede vedtak innen 4 uker fra mottatt søknad	90,0 %	90,0 %	95,0 %	100,0 %	100,0 %
	Økt bruk av velferdsteknologi	Utplassering av Pilly	0	5	25	35	50
7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet	Pasienter på sykehus skal få tilpassede kommunale tjenester når de er utskrivningsklare	Antall døgn som pasienter er overliggende på sykehus	139	120	100	90	80

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Implementering av velferdsteknologi	1 400	1 600	1 800	2 000
Investerings tiltak - Pasientvarslingssystem	5 500	1 500	1 500	1 500
Investerings tiltak - Utskiftning av trygghetsalarmer	700	0	0	0
Tilskudd ressurskrevende tjenester - lavere tilskudd enn budsjettet	1 122	1 122	1 122	1 122
Varig rammeøkning: Kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter	700	700	700	700
Sum	9 422	4 922	5 122	5 322

Implementering av velferdsteknologi

Enheter skal ha fokus på hvilke løsninger innen velferdsteknologi som gir innbyggere i Bamble mulighet til å mestre eget liv og helse til tross for sykdommer. Velferdsteknologi kan bidra til å forebygge eller utsette institusjonsplass. Jf. K-sak 68/17 Velferdsteknologi i Bamble kommune - Handlingsplan.

Investeringstiltak - Pasientvarslingssystem

Pasientvarslingssystemene på Helsehuset og døgnbemannede boliger er utdaterte, og reservedeler og service er ikke lengre tilgjengelig. Utskifting av pasientvarslingssystemer gjøres i samarbeid med Teknikk og samfunnsutvikling.

Investeringstiltak - Utskifting av trygghetsalarmer

Det analoge bakkenettet avvikles i løpet av 2018. Alle kommuner må anskaffe mobile/digitale trygghetsalarmer innen avviklingen.

Tilskudd ressurskrevende tjenester - lavere tilskudd enn budsjettet

Tilskuddet for 2016 for ressurskrevende tjenester ble 1.122' mindre enn det som ble bokført i 2016. Endringen blir bokført i 2017. Denne endringen forplanter seg videre til de neste årene. Beløpet legges inn med 2017-kroner, og prisjusteres videre. Størsteparten av endringen skyldes presiseringen om bruk av premiefond i lønnsberegninger som danner grunnlag for tilskuddet.

Varig rammeøkning: Kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter

Kommunene må betale for utskrivningsklare pasienter på sykehus, jf. Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter. Bamble kommune har få institusjonsplasser/boliger med døgnjeneste. Antallet "overliggerdøgn" for Bamble er økende, og i 2016 utgjorde dette kr. 700'. Viser for øvrig til K-sak 108/16 Endring i forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter, pkt 4: Økonomiske konsekvenser av betalingsplikten innarbeides i budsjett/handlingsprogram 2018-2021.

Hjemmetjenesten

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet Hjemmetjeneste har siden 01.05.2017 vært driftet som en virksomhet fordelt på tre soner, sone øst, sone vest og sone nord. Det er tilsatt avdelingsleder med personalansvar i hver sone. Virksomheten gir helse og omsorgstjenester til hjemmeboende i alle aldersgrupper fra 0 til 100+ ved behov.

Vi disponerer ca. 59 årsverk fordelt på 90 ansatte.

Tjenesten drifter alt fra brukere som har behov for enkel tilrettelegging/oppfølging i dagliglivet til brukere med behov for avansert medisinsk behandling i hjemmet.

Våre tjenester fordrer godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten og øvrige virksomheter i kommunen.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Stortingsmelding 26 (2014- 2015) Fremtidens primærhelsetjeneste- nærhet og helhet, sier at de kommunale helse og omsorgstjenestene er grunnmuren i helse og omsorgstjenesten. Kvaliteten og yteevnen på våre tjenester legger grunnlag for sykehusstruktur og fremtidig kapasitetsbehov for spesialisthelsetjenester.

Hjemmetjenesten har siden 2012 vært en tjeneste i vekst, både i forhold til antall brukere og kompleksitet i tjenestene som etterspørres. Samhandlingsreformen gjør at vår tjeneste må være rustet til å kunne ivareta mange oppgaver fra spesialisthelsetjenesten som krever høy faglig kompetanse. Tjenesten skal kunne drifte alt fra brukere som har behov for noe tilrettelegging/oppfølging i dagliglivet til brukere med komplekse og sammensatte pleie- og omsorgsbehov. Våre tjenestemottakere er i alle aldersgrupper. Vi har i de senere år sett at flere alvorlig syke ønsker behandling hjemme, og dette fordrer naturlig nok store krav til faglig kompetanse hos våre ansatte. Ofte er det behov for bistand med avansert tekniske og medisinske prosedyrer som skal utføres av høyskolepersonell.

Det er en betydelig nedgang i tilgang på korttidsplasser for hjemmeboende. Dette skyldes at utskrivningsklare brukere fra spesialisthelsetjenesten som er for dårlige til å skrives ut til hjemmet må prioriteres til korttidsopphold. I tillegg er en tidligere korttidsavdeling gjort om til langtidsavdeling, jf. innsparingskrav. Hjemmeboende som tidligere fikk innvilget korttids/rehabiliteringsopphold som et forebyggende tiltak for å bo lenger hjemme får i de fleste tilfeller ikke lenger dette tilbudet. Konsekvensene blir da økt behov for hjemmetjenester. Brukere som innvilges korttidsplass eller blir lagt inn via øyeblikkelig hjelp er ofte for dårlige til å kunne sendes hjem etter endt opphold. De blir dermed værende på en korttidsplass i påvente av annet egnet døgntilbud.

Demensproblematikken er økende. Vi har mange dårlig demente hjemmeboende. Pårørende melder ofte sent fra om behov for bistand, og er allerede svært slitne når de søker hjelp.

Nyoppstartet bokollektiv for demente i vest- Bamble har avhjulpet endel, men det vil fortsatt være utfordringer med denne brukergruppen fremover. Det vil være behov for både flere bokollektiv-/langtidsplasser og avlastende tiltak i form av dagaktivitetstilbud og korttidsplasser.

Vi har mange eldre hjemmeboende med generell alderdomssvekkelse og/eller en diagnose som tilsier at det er faglig forsvarlig at de fortsatt bor hjemme. For disse er det viktig at vi kommer inn med tiltak for å forebygge behov for langtids plass. Nåværende dagavdeling avhjelper endel, men det bør sees på mulighet for en økning av tilbudet samt vurdere mulighet for kveldsåpen dagavdeling som tiltak for å avlaste pårørende.

Etterspørselen etter ordinære omsorgsboliger ser ut til å være synkende. Dagens boliger har en bedre standard slik at behovet for tilrettelagte boliger ikke vil være det samme i tiden fremover.

Tjenestekontoret som startet opp 01.01.2017 er et godt bidrag for å sikre god og riktig saksbehandling. Avdelingsledere og virksomhetsleder kan nå ha fokus på selve utførelsen av tjenesten, ressursutnyttelse og videreutvikling.

Palliativ enhet er en viktig samarbeidspartner for hjemmetjenesten med hensyn til komplekse tjenester som skal driftes i hjemmene til alvorlig syke. Samarbeid her bidrar i stor grad til at hjemmetjenesten kan imøtekomme brukernes eventuelle behov for å pleies hjemme så lenge som mulig.

Kompetansegruppa som driftes fra Helsehuset arrangerer opplæring for ansatte. Dette er til stor hjelp når det gjelder opplæring og trening på diverse prosedyrer som skal utføres i hjemmene,

Sårpoliklinikk, helsestasjon for voksne og geriatrisk poliklinikk er også viktige samarbeidspartnere som det er viktig at opprettholdes for å kunne "drifte" flest mulig av brukere med helse og omsorgsbehov i hjemmene.

Det er for få høyskoleutdannede til å kunne planlegge drift på et faglig forsvarlig nivå uten endel endringer av personell når vi får brukere med behov for høyskolekompetanse. Dette gjelder spesielt i de to minste sonene. Vi har frem til nå kunnet benytte ressurser på tvers av sonegrenser, men må på sikt få på plass nødvendig kompetanse i alle soner. Dette jobbes det iherdig med.

Planer og vedtak

Stortingsmelding 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg peker ut tre områder som omsorgstjenestens viktigste:

- aktiv omsorg
- hverdagsrehabilitering
- omsorg og død

Aktiv omsorg

Kommunen er godt i gang med dagavdeling, pårørendeskole for demente og prosjekt besøksvenn for demente.

Vi har behov for å styrke frivillighetsarbeidet i kommunen, og få dette inn som et tillegg til våre tjenester. Hjemmetjenesten har fra tidligere ikke noe organisert brukermedvirkning "ute i felten". I løpet av høsten 2017 planlegges oppstart av systematisk brukermedvirkning, hvor ønsker, behov og forventninger til våre tjenester kan tas opp.

Det er behov for utarbeidelse av kvalitetsstandarder som viser brukerne hvilke tjenester som gis. Utarbeidelse av standarder gjøres i samarbeid med ansatte og brukere, og bør vedtas politisk.

Hverdagsrehabilitering

Kommunen bør satse på hverdagsrehabilitering for å styrke den enkelte brukers mulighet for å bo hjemme lengst mulig. Et hverdagsrehabiliteringsprosjekt, i regi av rehabiliteringsavdelingen, hjemmetjenesten og rådgiver velferdsteknologi, må finansieres av "friske midler", da ingen av de forannevnte aktører har midler til å iverksette prosjekt innenfor ordinær drift. På sikt regner vi med at dette vil bli en kostnadseffektiv investering.

Omsorg og død

Hjemmetjenesten, Bamble helsehus, palliativ enhet og fastlegene har et godt tilbud til alvorlig syke og døende som sikrer at den enkelte bruker får tilbud om hjelp enten de ønsker å motta nødvendig pleie hjemme eller på institusjon. Skal vi klare å ivareta dette tilbudet fremover med økt behov er det viktig at vi sikrer nødvendig kompetanse der det er behov.

Som nevnt tidligere er det for hjemmetjenestens del viktig at vi får økt andelen høyskoleutdannede for å kunne ivareta den enkelte brukers behov dersom det ønskes pleie i hjemmet.

Velferdsteknologi skal tas i bruk der det er hensiktsmessig for bruker og tjenesten.

Videre må det tas stilling til hvem som har ansvar for nyanskaffelser og betaling for dette når det er behov. Det er pr i dag ikke tatt høyde for denne type anskaffelser i hjemmetjenestens budsjett.

Omstilling og innsparinger

Hjemmetjenesten har de siste årene vært gjennom betydelige omstillinger. Tidligere Langesund og Stathelle soner er slått sammen til en sone, og tidligere Herre- og vest-Bamble sone har i etterkant av dette blitt innlemmet i samme virksomhet. Dette har vært en krevende og slitsom prosess som på sikt er nødvendig for best mulig ressursutnyttelse av våre tjenester.

Matombringning og praktisk bistand tar mye av hjemmetjenestens ressurser. Endret matombringning er under vurdering, jf. HO-sak 13/17.

Det bør på sikt vurderes om praktisk bistand skal ytes fra andre enn hjemmetjenesten.

Ved at sone øst har fått nye lokaler har husleien økt. Denne må dekkes innenfor egen ramme, som er en stor utfordring i tillegg til andre innsparingskrav og økt etterspørsel etter tjenester.

Disse faktorene, i tillegg til økt etterspørsel etter våre tjenester, gjør det svært vanskelig å innfri innsparingskravene uten at det får konsekvenser for brukerne.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet	Hjemmetjenesten skal øke andelen høyskoleutdannede.	Andel høyskoleutdannede i virksomheten		30,0 %	35,0 %	40,0 %	50,0 %
	Kvalitetsstandarder på tjenestene hjemmetjenesten tilbyr.	Utarbeidelse av kvalitetsstandarder for hjemmetjenesten tilbyr.		50,0 %	75,0 %	100,0 %	

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
		hjemmetjenestens oppgaver.					
	Tid fra vedtak til iverksettelse skal gå ned.	Antall dager fra vedtak til iverksettelse innen xxxx i gjennomsnitt	10 dager	8 dager	7 dager	6 dager	5 dager
	Øke mestring og selvstendighet – Velferdsteknologi	Antall brukere som har fått medisineringsstøtte	80,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv	Bamble kommune skal starte et prosjekt med hverdagsrehabilitering på sikt få hverdagsrehabilitering inn som en etablert drift av hjemmetjenesten.						

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Redusert innsparing: Middagsombringning til hjemmeboende	300	300	300	300
Redusert innsparing: Middagsombringning til hjemmeboende	150	150	150	150
Redusert innsparing: Middagsombringning til hjemmeboende	150	150	150	150
Sum	600	600	600	600

Redusert innsparing: Middagsombringning til hjemmeboende

Helse og omsorgsutvalget har initiert utredning av ny ordning for middagsservering, jf. HO-utvalgets møte 25.01.2017, HO-sak 6/17 08.03.2017 og HO-sak 13/17 31.05.2017. Inntil dette er avklart kan innsparingstiltaket ikke effektueres.

Behandling, pleie og omsorg

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten Behandling, pleie og omsorg omfatter 40 langtidsplasser i institusjon, hvorav 7 plasser er i skjermet enhet, 7 ordinære korttidsplasser, 3 plasser for øyeblikkelig hjelp og 4 plasser i lindrende enhet. I tillegg er kjøkken, vaskeri og rådhuskantina organisert i denne virksomheten. Virksomheten har 85 årsverk fordelt på 120 ansatte.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Samhandlingsreformen medfører at pasienter meldes som utskrivningsklare og skrives tidligere og tidligere ut fra sykehuset. Vi får flere pasienter med behov for spesialisert behandling/oppfølging. Dette stiller økt krav til kompetanse i alle ledd hos oss.

Nyere tilbud som lindrende enhet og øyeblikkelig hjelp plasser benyttes i stadig økende grad, og det er faste tverrfaglige møter med Palliativt ambulant team Sykehuset Telemark (STHF).

Korttidsavdelingen får også stadig flere dagpasienter som i perioder får intravenøs væske- eller antibiotikabehandling, i stedet for at pasientene må dra til sykehuset i Skien.

Bamble helsehus er i ferd med å utvikle seg til et kompetansesenter med flere forskjellige tjenester; legevakt, rehabilitering, dagtilbud, fysio- og ergoterapitjeneste, helsestasjon for voksne, poliklinisk virksomhet i forhold til diabetes, sår, KOLS, intravenøs behandling, kreftsykepleiere, langtids sykehjemsplasser, korttids- og avlastningsplasser. I tillegg har vi startet opp et prosjekt med etablering av geriatrisk poliklinikk fra 01.03.2016 som skal vare ut 2017. Dette er et samarbeidsprosjekt med STHF.

Samlokalisering under ett tak gir store synergieffekter i forhold til at brukere/pasienter kan få flere tjenester på ett sted, utveksling av kompetanse mellom ansatte, fleksibel bruk av ansatte, felles opplæring, felles bruk av dyrt spesialisert utstyr (som vi ikke kunne kjøpe inn til «mange småplasser»).

Det er utarbeidet en egen utviklingsplan for Bamble helsehus som omhandler små og store, kortsiktige og langsiktige tiltak. Denne planen har alle tre virksomheter ved Helsehuset utarbeidet sammen. I tillegg har vi i år etablert et simuleringsrom for Helse og omsorg ved Helsehuset. Dette rommet benyttes av hele enheten i forbindelse med øving på ulike prosedyrer. Det er også etablert ett fjernundervisningsrom på NAV Bamble, hvor internundervisning fra STHF overføres og kan følges av ansatte i Bamble.

På langtidsavdelingene trenger også beboerne mer spesialisert behandling og oppfølging. Vi har ikke tilstrekkelig med langtidsplasser, spesielt med tanke på demensomsorgen. Det er derfor behov for å øke denne kapasiteten fremover.

I tillegg hadde vi i løpet av 2015/2016 store utfordringer på flere avdelinger mht. uro og utagering og har måttet forsterke bemanningen. Bemanningen ved skjermet avdeling har blitt midlertidig øket med 5,8 årsverk inkl. natt. Denne forsterkningen er vedtatt videreført ut 2017. Det er nødvendig at denne bemanningen implementeres i ordinær drift fra 2018.

Vi har også hatt HMS utfordringer på disse avdelingen i forhold til både mange personskader og A-avvik, og vi startet derfor opp et HMS prosjekt i samarbeid med HMS avdelingen. Prosjektet «håndtering av utfordrende adferd hos demente brukere» startet i februar 2016 med økonomisk støtte fra KLP. Hovedmålene i prosjektet har vært:

- Å bygge opp kompetanse rundt håndtering av brukere og beboere med utfordrende adferd
- Trygge personalet i uforutsette situasjoner
- Redusere antall alvorlige avvik/personskader
- Redusere sykefraværet

Det ble laget en tiltaksplan som har blitt fulgt opp i løpet av året. Det har blitt gjennomført en rekke ulike tiltak innenfor områdene kompetanse og opplæring, rutine- og prosedyreendringer, samt miljø- og bygningsmessige endringer.

Prosjektet har vært svært vellykket og har nådd alle målene. I tillegg viser resultatene en rekke andre positive virkinger. Blant annet har behovsmedisinering gått ned med ca. 65 % på skjermet avdeling.

Prosjektet ble avsluttet 31.12.16. Det er skrevet en egen sluttrapport for prosjektet hvor alle resultatene er utførlig beskrevet.

Fremkomsten rundt Dammene for rullestoler og rullatorer har blitt betydelig forbedret med asfalteringen. Området er i daglig bruk. Det er fortsatt ønskelig med flere benker og mer rydding langs kantene på stien. I tillegg ønsker vi å ha økt fokus på aktiv omsorg på langtidsavdelingene våre, jamfør Meld. St. 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg. Virksomheten har i år fått 2 Rickshawsykler i gave fra Kiwanis, disse er også mye i bruk i dette området.

Fra 01.05.2016 har man innført ett fjerde måltid for beboerne i stedet for kake til kaffen. I tillegg er det gjort grep ved de ulike avdelingene for å redusere nattfasten. Bant annet ved å gi frokost tidligere, samt forsinke serveringen av kveldsmat og innføring av ett ekstra kveldsmåltid for dem som ønsker det. Vi har ett kompetent og flott kjøkken som har ett godt samarbeid med alle avdelinger. I løpet av 2017 vil man planlegge senere servering av middag.

Det er økte behov for oppfølging av fysio- og ergoterapeuter både på institusjon og hjemmetjeneste, spesielt i forhold til øyeblikkelig hjelp plasser og korttids plasser. Både fysio- og ergoterapeuter brukes til øyeblikkelig hjelp, uten at tjenesten som sådan er styrket.

Nåværende og framtidig bruk av korttids plasser, rehabiliterings plasser, langtids plasser og øyeblikkelig hjelp medfører behov for økte ressurser innenfor fysio- og ergoterapitjenesten.

Planer og vedtak

- Videreutvikling av øyeblikkelig hjelp plasser og plasser i lindrende enhet i eksisterende korttidsavdeling.
- Videreutvikle gode samarbeidsrutiner med Sykehuset Telemark - Palliativ enhet, i forhold til lindrende enhet.
- Videreutvikle samarbeid/nettverk med lindrende enheter i Porsgrunn, Skien og Notodden.

- Fortsette arbeidet med kompetanseutvikling i alle ledd i forhold til laboratorievirksomhet, øyeblikkelig hjelp plasser, lindrende plasser og øvrige avdelinger.
- Behov for dekning av utgifter til fysioterapeut og prest på Lindrende enhet, med henholdsvis 0,1 og 0,2 årsverk.
- Behov for økt aktivitetsressurs, 0,5 årsverk, for å kunne øke aktiv omsorg og livsglede på langtidsavdelingene.
- Bamble Helsehus har ennå ikke et godkjent arkivrom.
- Behov for å opprettholde 5,8 årsverk forsterket bemanning ved Skjermet avdeling fra 2018.
- Jamfør økt fokus på aktiv omsorg, jobbe med en økning i forhold til rekruttering av frivillige ressurser inn i avdelingene.

Omstilling og innsparinger

På grunn av pasientenes tilstand og redusert antall sykepleiere pga. fravær, har virksomheten problemer med å nå målsettingene for innsparingen med hensyn til redusert innleie og overtid. For å ha tilstrekkelig kompetanse er det av og til ikke mulig å unngå ekstra innleie og overtid. Det er behov for å se på omgjøringer av stillinger for å øke andelen med høyskolekompetanse. Det er også behov for «friske midler» for å ha tilstrekkelig bemanning i helgene.

Virksomheten tar alle blodprøver selv, og bruker ikke innleid hjelp fra legekantor til denne tjenesten lengre.

Utvidelse av aktivitet og bygningsmasse ved Helsehuset gir positive synergieffekter og vil på sikt gi bedre, mer samordnede og effektive tjenester. I tillegg trenger vi flere heldøgns plasser spesielt med tanke på demens.

En slik utvikling forutsetter fysisk utbygging av huset, og det arbeides videre med dette i et mer langsiktig perspektiv, jf. Helse- og omsorgstjenesteplan - Institusjonstjeneste og bolig med døgndrift.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Størst mulig utnyttelsesgrad av ØBH plassene	gjennomsnittlig liggedøgn pr ØBH plass	2,89	2,70	2,60	2,50	2,50
	Tilby dagbehandling til innbyggere i Bamble kommune innenfor nåværende ressurser på korttidsavdelingen	Antall dagpasienter på korttidsavdelingen	17,0	19,0	20,0	22,0	23,0
	Økt tjenestekvalitet med riktig fagkompetanse for å møte brukernes behov	Antall ansatte med høyskolekompetanse	39,3 %	40,0 %	45,0 %	50,0 %	50,0 %

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	
7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet	Størst mulig utnyttelse av institusjonsplassene	Beleggsprosent - lindrende enhet	80,6 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	
		Beleggsprosent - Øyeblikkelig hjelpsplasser- somatikk	63,3 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	
		Beleggsprosent - Øyeblikkelig hjelpsplasser - psykisk helse	0,0 %	30,0 %	50,0 %	60,0 %	70,0 %	
		Beleggsprosent kort- og langtidsplasser	95,7 %	96,0 %	96,0 %	97,0 %	97,0 %	
		Størst mulig utnyttelse av korttidsplassene	Gjennomsnittlig liggedøgn pr korttidsplass	20,96	18,00	16,00	15,00	14,00
		Størst mulig utnyttelse av Langtidsplassene	Gjennomsnittlig liggedøgn på langtidsplasser	189,37	185,00	183,00	182,00	181,00
Størst mulig utnyttelse av plassene i lindrende enhet	Gjennomsnittlig antall liggedøgn på lindrende enhet	21,30	21,00	21,00	21,00	21,00		

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Videreføre demenstiltak i påvente av planarbeid	3 485	3 485	3 485	3 485
Sum	3 485	3 485	3 485	3 485

Videreføre demenstiltak i påvente av planarbeid

Helse og omsorgsplan er under utarbeidelse og skal være ferdig juni 2018. De midlertidige demenstiltakene, forsterket skjermet enhet Bamble helsehus og demenskollektiv i Vest-Bamble, videreføres i påvent av planarbeid.

Rehabilitering

Beskrivelse av dagens virksomhet

Døgnrehabiliteringen består av 8 sengeplasser. Avdelingen har et tverrfaglig team med sykepleiere, helsefagarbeidere, fysioterapeut og tilsynslege. Ellers har vi et tett samarbeid med ergoterapeut, logoped samt pårørende, hjemmetjeneste, fastleger og sykehus. Pasienter kommer fra hjemmet eller fra sykehus.

Fysio- og ergoterapitjenesten arbeider med forebygging, behandling, habilitering og rehabilitering av barn, voksne og eldre. Tiltakene er både individrettede og grupperettede, og består av oppfølging i form av behandling, trening og veiledning. En sentral oppgave er tilrettelegging av fysiske omgivelser og bistand ved utprøving, søknad og tilpasning av tekniske hjelpemidler. Tjenesten bidrar i stor grad til samarbeid rundt brukere med behov for sammensatte og koordinerte tjenester. Videre bidrar tjenesten i utvikling og drift ved døgnrehabiliteringsavdelingen. Fysio- og ergoterapitjenestene har en stor betydning i omstillingen av kommunens helsetjenester i retning mer rehabilitering og selvstendige liv. Det er behov for en mer helhetlig samhandling på tvers av enheter og tjenester.

Dagavdelingen er et dagtilbud for hjemmeboende personer med demens og hjemmeboende personer som er "klare". Mandag, onsdag og fredag er det 8 plasser for personer med demens og tirsdag og torsdager er det 12 plasser for hjemmeboende. Det er ansatt sykepleiere, omsorgsarbeider, aktivitør og musikkterapeut på avdelingen. Av aktiviteter har vi balansetrening, trim, turer, musikk, sang, høytlesning, bingo, håndarbeid, kjøkkenaktiviteter, underholdning og kulturelle innslag. Vi legger vekt på gode måltider med pent pyntet bord og sosial omgang.

Virksomheten har 21 årsverk fordelt på rundt 30 ansatte.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Kommunen har siden 2012 fått et betydelig økt ansvar for rehabilitering av kommunens befolkning. Dette krever økte ressurser og økt kompetanse på alle felter for å kunne oppfylle kravene vi i dag står overfor. Grunnet raskere utskrivning fra sykehus, der pasientene er dårligere og mer komplekse enn før, kreves det økt innsats på alle felter. Vi har fått mange nye oppgaver og har sett oss nødt til å omdisponere de ressursene vi har grunnet mangel på tilførsel av «friske midler». Regjeringen varsler at ytterligere rehabiliteringsoppgaver er tenkt overført til kommunene gjennom opptrappingsplan for rehabilitering. For å kunne klare å møte disse nye oppgavene er det helt avgjørende at det blir tilført ressurser til kommunen i form av flere fysio- og ergoterapeuter og sykepleierstillinger, samt midler til kompetanseheving på rehabiliteringsfeltet.

På rehabilitering sengepost mangler vi ergoterapiressurs inne på avdelingen (trenger 100% stilling). Denne faggruppen er en viktig brikke i rehabiliteringsprosessen og helt avgjørende for et godt rehabiliteringsresultat. Vi ser at pasientene som blir lagt inn er stadig dårligere og med mer komplekse problemstillinger. Det er derfor viktig med tverrfaglighet på avdelingen. Mangel på ergoterapeut fører til dårlig oppfølging i forhold til pasienter med kognitive utfall. Trening i dagliglivets funksjoner blir redusert og oppfølgingen ved utskrivning til hjem blir heller ikke optimal med tanke på boligtilpasninger og hjelpemiddelformidling.

Det er en dobling av lårhalsbrudd, hofteopererte og slagpasienter og eldre med betydelig fall i funksjonsnivå. Liggetiden for hoftepasienter og slagpasienter er 40-45 døgn mot gjennomsnittlig liggetid på 27 dager. Pasientene trenger trening med fysioterapeut 2-3 ganger om dagen i tillegg til aktiviseringen/rehabiliteringen som de andre faggruppene gjør. For å ha en mulighet til å bli utskrevet til eget hjem er det avgjørende med intensiv trening over tid. Med dagens fysioterapiressurs får hver pasient maks 30-60 minutter direkte trening hver dag, og dette blir i mange tilfeller for lite for å få til utskrivning til hjemmet. På stadig flere pasienter er det også nødvendig å være to fysioterapeuter for å få til optimal trening pga. kompleksitet. Økt fysioterapeutressurs trengs derfor på rehabilitering sengepost.

Prioritering av sykehuspasienter framfor hjemmeboende fører til at eldre hjemmeboende med fall i funksjon ikke blir prioritert inn til opptrening. På sikt fører dette til at de hjemmeboende klarer seg dårligere hjemme, trenger bistand fra hjemmesykepleien fortere og får behov for langtids plass tidligere enn nødvendig.

Fysio/ergoterapiavdelingen har fått betydelig flere og nye oppgaver. De må inn i forhold til øyeblikkelig hjelp plasser, lindrende enhet, voksenhelsestasjonen og geriatrisk poliklinikk. Henvisningene fra korttidsplassene/langtidsplasser har økt i mengde og kompleksitet på begge faggrupper.

Pasienter som skrives ut fra sykehus og direkte hjem er flere og i dårligere forfatning. Henvisningene har derfor økt betydelig på begge faggrupper også her. Det trengs økte ressurser i form av flere stillinger til å drive rehabilitering og tilrettelegging i hjemmet. Forebygging er vanskelig å få til grunnet knappe ressurser. Opprettelse av diverse team for å få til økt forebygging og tidlig innsats er ønskelig. Her tenker vi blant annet på rehabiliterings/geriatrisk/innsatsteam og innføring av hverdagsrehabilitering. Fysio- og ergoterapeuter vil være nøkkelpersoner i disse teamene. Antallet barn med psykiske vansker ligger høyt i Bamble i forhold til landsgjennomsnittet. Vi har 60% psykomotorisk fysioterapistilling som trenger å økes til 100%.

Ergoterapiressursen for barn er helt sprengt. Her er det ingen kapasitet til forebygging. Ved økt inntak av flyktninger har det kommet flere barn til kommunen med spesielle behov, samtidig som kommunen har flere barn med komplekse sykdommer. Lov om universell utforming har også ført til merarbeid for ergoterapeutene, da deres kompetanse nå blir mye brukt ved utbedring/bygging av skoler/barnehager og ombygging av andre kommunale bygg. Det blir også stadig flere personer som trenger ombygging og tilrettelegging av private boliger på grunn av nedsatt funksjonsevne, og her er ergoterapeutenes kompetanse avgjørende for å få til en best mulig funksjonell løsning. Fysio- og ergoterapiressursene vil også være sentrale i forhold til innføring av velferdsteknologi.

Dagavdelingen for hjemmeboende med demens og andre hjemmeboende er nå fullsatt og det er venteliste. Behovet for flere dagplasser vil øke når antallet eldre øker. Det er spesielt plasser for demente som bør økes, men behovet for flere dagplasser for aktivisering og sosialisering vil også være aktuelt for den økende gruppen av nevrologipasienter, jf. Nevroplan 2015 og Demensplan 2020.

Planer og vedtak

Meld. St. 29 (2012-2013) 29 Morgendagens omsorg, vektlegger aktivitet og hverdagsrehabilitering som viktige faktorer for bedre ressursutnyttelse i omsorgs- og rehabiliteringssektoren. Det er et stort behov for å lage et prosjekt for hverdagsrehabilitering som bør gå over 3 år i samarbeid med hjemmetjenesten.

Voksenhelsestasjonen har de siste årene drevet med forebyggende hjemmebesøk, noe som regjeringen nå foreslår skal innføres i alle kommuner. Her brukes 40% fysio- ergoterapiressurser uten tilførsel av «friske» midler. For å utnytte knappe ressurser har det blitt arrangert seniorseminarer som favner flere i stedet for individuelle hjemmebesøk. Det er også startet opp "lyst på livet-kafe" ved hjelp av midler fra Fylkesmannen. Det har blitt utført lærings- og mestringskurs innen diabetes og KOLS i samarbeid med Frisk Bris.

Geriatrisk poliklinikk ble midlertidig opprettet fra mars til juli 2016. 50% stilling ble finansiert over fond fram til 2017 og 20% finansieres nå over fond. Tilbudet videreføres fra 1.september og ut 2017. Geriater disponeres gratis fra sykehuset hver 14.dag.

Meld. St. 26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste, oppfordrer til å legge til rette for mer teambaserte tjenester og samlokalisering av tjenester, noe som er i tråd med opprettelse av geriatrisk poliklinikk, ønske om demensteam, rehabiliteringsteam/innsatsteam/hverdagsrehabilitering og videre utbygging av Bamble helsehus. Meldingen sier også noe om at brukere med de mest sammensatte behovene ikke får nok tjenester. De får ofte for lite legetjenester og rehabilitering, og episoder med funksjonsfall oppdages ofte så sent at innleggelse ikke kan unngås. Det anbefales i evalueringen av denne meldingen å fastsette kompetansekrav til kommunene blant annet i forhold til fysioterapi, ergoterapi, sykepleie, og legedekning for å sikre at de økte kravene til helse- og omsorgstjenestene i kommunen lar seg innfri. «Friske midler» må til skal vi klare de nye kravene vi står overfor. Regjeringen varsler en opptrappingsplan innen rehabilitering da mange i dag ikke får den rehabiliteringen de har behov for. I NOU 2011: 11 Innovasjon i omsorg, foreslår Hagenutvalget: «en tredobling av ergoterapeuter i kommunene for å styrke arbeidet med aktiv omsorg, rehabilitering og bruk av velferdsteknologi og tekniske hjelpemidler».

Vi ser et økt behov for ivaretagelse av pårørende til pasienter med komplekse skader og nyervervede diagnoser. Det er et økt behov for diverse pårørendeskoler/lærings- og mestringskurs. Pasient- og pårørendeopplæring gir god sykdomsmestring, og tilstrekkelig kunnskap og praktiske ferdigheter gjør det mulig å endre livsstil i tråd med egne mål, og vurdere forandring i sykdomstilstanden gjennom egen behandling. Dette krever økt kompetanse og økte ressurser i kommunen etter hvert som sykehusene trapper ned sine opplæringssteder. Likemannsarbeid, opplæringstilbud, frisklivstilbud og frisklivsresept bør inngå i et helhetlig forløp jfr. Fremtidens primærhelsetjeneste.

Omstilling og innsparinger

Rehabilitering sengepost

Som et innsparingstiltak holdes 2 plasser stengt i 6 uker hver sommer. For å klare utfordringene fremover trenger vi økte fysio- og ergoterapiressurs inn på sengeposten. Kompetansen må oppgraderes på alle faggrupper grunnet sykere og mer komplekse pasienter jfr. Kompetanseplanen. Stillinger omgjøres til høgskolestillinger ved ledighet.

Dagavdelingen

Stenger 3 uker på sommeren. Har minus innleie ved fravær der dette er faglig forsvarlig. Har økt kompetansen på demens gjennom kurs i Demensomsorgens ABC og miljøperm/miljøbehandling for demens og ABC- musikkbasert miljøbehandling. Helsefagarbeiderstilling er omgjort til høgskole og

sykepleier med demenskompetanse er ansatt. 3 seniorsyklar er på plass til bruk for å få til økt aktivisering.

Fysio/ergoterapitjenesten

20% fysio- og 20% ergoterapistilling er omdisponert til jobbing i helsestasjon for voksne. Dette for å få til mer forebygging. Dette fører til at det blir brukt tilsvarende mindre ressurser på andre henvisninger. Trenger økte ressurser på begge faggrupper i forhold til økte oppgaver på rehabilitering sengepost, korttids-, langtids-, lindrende- og øyeblikkelig hjelp plasser, geriatrisk poliklinikk og raskere utskrivning fra sykehus til hjemmet. Det leies ikke inn ved korttidsfravær i fysio- ergoterapiavdelingen.

Kommunal fysioterapi

For å utnytte ressursene best mulig har vi en rekke grupper. Vi har blant annet fallforebyggende/balansegruppe og bassenggrupper. Kapasiteten på disse gruppene er nå sprengt og vi har ikke ressurser til å opprette flere. Dette har vi løst med at privat fysioterapeut har opprettet egen balansegruppe høsten 2015 og opprettet ytterligere en gruppe våren 2016. Vi har også hatt en gjennomgang av alle grupper totalt for fysioterapitjenesten (juni-17) for videre planlegging i forhold til behov. Ellers har pasienter fått perioder med intensiv behandling for så å få pause i behandlingen. Vi har på denne måten klart å øke kapasiteten for personer som får fysioterapi ved hjelp av private fysioterapeuter, uten tilførsel av ressurser. Grensen er nå nådd for å klare ytterligere oppgaver overført fra 2.linjetjenesten eller flere oppgaver grunnet befolkningsframskriving. I tillegg til de kommunale gruppene, har de private fysioterapeutene også en rekke grupper og de driver også litt hjemmebehandling og behandling av barn for å avlaste de kommunale fysioterapeutene. På sikt må private fysioterapeuter øke innsatsen på hjemme- behandling dersom den kommunale ressursen ikke tilføres "friske" midler. Dette vil da føre til økte ventelister på instituttene. Egenandeler for kommunale fysioterapeuter er innført fra 1.januar 2017. Regjeringen har i denne sammenhengen trukket penger av kommunenes økonomiske rammer og det vil ikke være mulig å tjene inn dette tapet gjennom egenandeler.

Ergoterapitjenesten

Antall personer som har fått ergoterapi har økt, og henvisningene har også økt betydelig da det ofte er de samme personene som trenger økte/flere tjenester og henvisningene er ofte mye mer komplekse, og da mer tidkrevende, enn før. Det siste året har det vært mange kompliserte og tidkrevende boligsaker, samtidig som mye ressurser har gått med på byggeprosjektene Nustadjordet, Nustadbakken og barneboligen. Videre fremover vil det bli behov for økt utbygging i forhold til Bamble Helsehus og andre boliger med heldøgnsbemanning og dermed behov for ergoterapiressurser for å bisto denne utbyggingen. Det trengs tilførsel av ressurser med tanke på innføring av hverdagsrehabilitering, velferdsteknologi og ergoterapibehov inn på rehabilitering sengepost, i tillegg til ressurser på barneergoterapi for å ha mulighet for tidlig intervensjon og forebygging.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Økt tjenestekvalitet med riktig fagkompetanse for å møte brukernes behov.	Andel ansatte med høgskolekompetanse i virksomhet Rehabilitering	0,0 %				
7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet	Brukeren kan flytte tilbake til eget hjem etter endt rehabilitering	Antall brukere i prosent som utskrives til hjemmet.	94,0 %	80,0 %	80,0 %	85,0 %	85,0 %
	Flest mulig fornøyde bruker av rehab.sengepost	Beboernes fornøydhets med de tjenestene de mottar på rehab.sengepost. Skala fra 1-4 hvorav 4 er svært fornøyd	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7
	Gjennomsnittlig antall liggedøgn på rehab.sengepost	Hvor mange døgn ligger pas/bruker på sengeposten fra innskriving til utskriving	27,4	30,0	30,0	30,0	30,0
	Ingen avvik innen ergoterapitjenesten i forhold til prioriteringsnøkkelen og iverksetting av tjenester.	Telle antall avvik registrert i forhold til prioriteringsnøkkelen.	19,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Sikre 50 % beleggspersent fra pasienter fra hjemmetjenesten/hjemmeboende versus sykehus for å sikre vedlikeholdsrehabilitering av eldre hjemmeboende.	Hvor mange pasienter legges inn direkte fra hjemmet i løpet av året på rehab.sengepost, i prosent	53,3 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %
	Størst mulig andel brukere har opprettholdt og/eller bedret funksjonsevnen på rehab.sengepost	Andel i prosent som har opprettholdt og/eller bedret funksjonsevnen.	97,5 %	88,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %
	Størst mulig utnyttelsesgrad av rehabiliteringsplasser.	Hva er beleggspersenten totalt i løpet av et år i prosent. Telling av antall liggedøgn pr. år fordelt på 8 plasser, og 6 plasser 6 uker på sommeren.	95,7 %	97,0 %	97,0 %	97,0 %	97,0 %

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv	Størst mulig utnyttelsesgrad av dagavdelingsplasser.	Antall dager med full utnyttelse av plasser på dagavdelingen i løpet av året i prosent. Totalt 48 plasser fordelt på 5 dager i uken.	0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Psykisk helse og rusomsorg

Beskrivelse av dagens virksomhet

Tjenestene innen psykisk helse og rusomsorg har i hovedsak oppfølging av personer over 18 år som sliter med psykiske vansker og avhengighetsproblematikk.

Virksomheten består av 2 heldøgns bofellesskap, psykisk helseteam og rusteam med totalt 32,5 årsverk fordelt på 48 ansatte og ca. 170 brukere. Noen av brukerne har i perioder behov for 2 til 1 bemanning store deler av døgnet. Den enkelte tjenestemottaker og familie/nettverk får oppfølging i form av samtalerapi og støtte i hverdagen for å motivere og stimulere til behandling, deltagelse i aktiviteter, arbeid og skole. Målet er å stimulere til samfunnsdeltakelse og å mestre egen hverdag. Tilbudet gis med stor grad av brukerinnflytelse, slik at brukere med sammensatte behov deltar aktivt i utformingen av sin egen Individuelle plan (IP).

Tjenestene arbeider i tett kontakt med andre kommunale instanser, fastleger, spesialisthelsetjeneste og NAV. Det samarbeides også rundt det forebyggende arbeidet mot barn og unge, med blant annet informasjon og undervisning i videregående skole om psykisk helse.

Personer med et avhengighetsproblem hjelpes inn i behandling. Det legges vekt på å gi et helhetlig behandlingsløp hvor tjenestemottakeren får tett oppfølging før, under og etter behandling. Det kan også, om nødvendig, fattes vedtak om tvangsinnleggelse av personer med livstruende rusmisbruk og gravide rusavhengige. Ruskontrakter er også en del av tilbudet innen tjenesteområdet. Det er et tilbud til unge mellom 13 og 20 år, hvor man forplikter seg til å holde seg unna rusmidler knyttet til en avtale om påtaleunntatelse inngått med politiet.

De heldøgnsbemannede boligene som er knyttet til tjenesteområdet er Krogshavn bofellesskap og Øvre Nustadvei samlokaliserte boliger. De tilgjengelige ressursene i de tilrettelagte botilbudene skal utnyttes best mulig, slik at de som til enhver tid trenger mest omfattende oppfølging i bolig får dette. Beboere som oppnår bedre helse og boevne skal tilbys andre og mer selvstendige boformer etter hvert som de er klare for det.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Jf. Stortingsmelding 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg, er psykiske plager og rusproblematikk blant de største helseutfordringene i Norge. Det påpekes derfor at det er behov for kapasitets- og kvalitetsheving på alle nivåer; fra forebygging, tidlig innsats gjennom lavterskeltilbud og oppfølging. Veksten på begge områdene skal derfor styrkes i årene frem mot 2020.

Opptrappingsplanen for rusfeltet 2016-2020 er i hovedsak rettet mot kommunesektoren der de mener utfordringene er størst. Spesielt fokus er knyttet til tiltak som gir mulighet for mestring både som primær-, sekundær- og tertiærforebyggende tiltak. Tilskuddsordningen som følger med opptrappingsplanen er et av flere virkemidler i arbeidet med å:

- Styrke kvalitet og kompetanse innen psykisk helse, rus, vold- og traumefeltet
- Inkludere psykisk helse som en likeverdig del i folkehelsearbeidet

- Skape brukerens/pasientens helse- og omsorgstjeneste
- Tilby et mer koordinert, helhetlig og tilgjengelig tjenestetilbud

Folkehelseundersøkelsen for Bamble viser som ellers i landet at mange innbyggerne i Bamble har utfordringer knyttet til psykisk helse. Bamble og Telemark er på landstoppen både når det gjelder bruk av helsetjenester og legemidler som følge av psykiske plager og lidelser. Ungdata 2015 viste også at mange ungdommer i Bamble i likhet med resten av landet har utfordringer knyttet til ensomhet, bekymringer, engstelse og depressive symptomer. Dette er fenomener som kan ha betydning for utvikling av psykiske helseplager, men som også kan komme som resultat av psykiske helseplager. For mange unge vil også blant annet mobbing, manglende sosial støtte, frafall fra utdanning og arbeidsliv, og manglende deltakelse, tilhørighet og mestring kunne bidra til utvikling av psykiske helseplager. For å møte denne utfordringen har virksomheten opprettet en prosjektstilling i samarbeid med Frisk Bris, hvor målgruppen er unge som har falt ut fra skole/jobb og sosial deltakelse. Stillingen finansieres på tilskuddsmidler for et år av gangen.

Brukerkartleggingen for 2015 viser at Bamble har noe nedgang i de som ruser seg tungt. Forøvrig er funksjonsnivå hos de med kronisk rusmiddelavhengighet lavt og de fleste har et lite nettverk. Mange av de med rusmiddelavhengighet og psykiske lidelser har barn. Dette er derfor et viktig fokusområde. Siden rusteamet ble opprettet i 2014 har antallet som har fått innleggelse til rusbehandling økt betraktelig. Utfordringer knyttet til denne gruppen er å gi et godt ettervern for å hindre tilbakefall.

Likemannsarbeid og erfaringskompetanse er virksomme tiltak som kan bidra til et bedre behandlingsløp både for den rusmiddelavhengige og den psykisk syke. Dette vil sannsynlig bli et krav i kommunene de nærmeste årene. Likemannsprosjektet, som er et samarbeidsprosjekt innen Grenlandskommunene, startet opp januar 2017. Det er enda tidlig å si noe om effekten av dette.

Kommunen skal gi alle grupper et tilbud. Mange er så alvorlig og kronisk syke at de trenger langvarig oppfølging. Dette medfører liten rullering i brukergruppen, og det blir derfor en svært begrensa tjeneste til den enkelte.

Brukere med volds- og atferdsproblemer er særlig utfordrende, og krever nødvendig kunnskap og kapasitet i kommunen. Det har de siste årene vært alvorlige hendelser knyttet til oppfølging av enkeltbrukere. Enheten har med bakgrunn i dette valgt å utdanne 2 TERMA (terapeutisk mestring av vold) terapeuter som skal ha systematisk opplæring av kommunens ansatte.

Øyeblikkelig hjelp døgntilbud på kommunalt nivå i forhold psykisk syke ble opprettet på Bamble helsehus 1. januar 2017. I første omgang er dette et begrenset tilbud til brukergruppen, tilbudet utvides når Nustadbakken er ferdig i 2018. Evalueringen av tilbudet så langt er at det er nyttig for både pasient og pårørende.

Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (rus) innføres fra 1 januar 2018. Hvilke konsekvenser dette vil få for kommunen er vanskelig å forutse, men kommunen har per i dag ikke store utfordringer med å ta i mot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset eller andre behandlingstilbud. I tillegg planlegges det en ekstra boenhet i Nustadbakken som i tillegg til å fungere som ø-hjelpsplass kan være en midlertidig bolig for behandlingsferdige pasienter som trenger et døgntilbud for en kortere periode.

Antall eldre med rusproblemer øker – disse gir ofte de ordinære pleie- og omsorgstjenester en utfordring.

Antall overdoser i Bamble er varierende og tallene er noe usikre. For å forebygge dette har Rusomsorgen tatt initiativ til et samarbeidsprosjekt med ambulansetjenesten og legevakta hvor man kan gi et tilbud til de som har tatt en overdose.

Det er behov for å rekruttere flere menn til virksomheten. Dette fordi det er viktig med en jevn kjønnsfordeling/kjønnsbalanse både med hensyn til oppfølging av brukere og med tanke på arbeidsmiljøet, jf. Meld. St. 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg.

Kompetansen må styrkes, ikke minst gjelder dette innen bruker- og erfaringskompetanse både på system og individnivå. Samtidig er det også et behov for å styrke spesialistkompetansen på kommunalt nivå ved blant annet å opprette en stilling som psykolog og etablere FACT team i samarbeid med DPS.

Viktige innsatsområder

- Drift av Nustadbakken i 2018 med 8 boliger for de med en ROP lidelse og 2 senger som kan fungere som ø-hjelpsplass og midlertidig bolig for utskrivningsklare som trenger døgntjenester.
- Øke kompetansen ved å rekruttere psykolog til kommunehelsetjenesten. Det vil komme krav om psykologkompetanse i alle kommuner innen 2020. Samt styrke det generelle kompetansenivået blant ansatte ved å prioritere videreutdanning innen psykisk helse og rus.
- Tidlig innsats mot personer som er i ferd med å utvikle et rusproblem og/eller et psykisk helseproblem. Styrke ressursene og mulighet for samarbeid knyttet til det forebyggende arbeidet.
- Alle skal møte et tilgjengelig, variert og helhetlig tjenesteapparat. Dette innebærer at tjenestene har nok ressurser.
- Sikre reell brukerinnflytelse gjennom opprettelse av erfaringskonsulenter.
- Sikre oppfølging av pårørende gjennom, veiledning, behandling og innflytelse på tjenesten. Psykoedukativ familiebehandling er et prioritert område i samarbeid med DPS og man har nå satt i gang oppfølging av noen familier.
- Gjennomføre Likemannsprosjekt i samarbeid med alle Grenlandskommunene, A-larm, Sykehuset og Borgestadklinikken.
- Opprettelse av teambaserte oppfølgings-modeller som innbefatter både kommunen og spesialisthelsetjenesten i samarbeid med sykehuset og DPS. FACT team (fleksibel aktiv oppsøkende behandlingsteam) er en virksom modell som mange kommuner har satt i gang. DPS har tatt initiativ til å drøfte muligheten for dette i Vestmar området.
- Arbeid og aktivitet skal være et ledd i og et mål for behandlingen. Ordinære arbeidsoppgaver/plasser som kan tilpasses/tilrettelegges den enkelte er nødvendig. Spesielt med fokus på ettervern og rehabilitering.
- Kommunen skal ha fokus på overdoser og vurdere og prioritere tiltak i forbindelse med den nasjonale overdosestrategien.
- Økt fokus på helsemessige utfordringer knyttet til spilleavhengighet som eventuelle tilleggsproblemer, sosial isolasjon, psykisk helse og rusmiddelbruk.

Planer og vedtak

I Boligsosial handlingsplan 2013-2025, K-sak 46/13, er Nustadbakken vedtatt. Prosjektet er satt i gang og forventes innflyttingsklar i 2018

Omstilling og innsparinger

Virksomheten følger de innsparingsmåla som er satt for Enhet Helse og omsorg og virksomheten. Det er stort fokus på innleie av vikarer og bruk av overtid.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
5. Bamble kommune skal gi tidlig hjelp til barn og familier som trenger bistand	Økt deltakelse i aktivitetstilbud, arbeid og skole						
7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet	Ansette psykologspesialist	Antall psykologer			1,0	1,0	1,0
	Opprette FACT team i samarbeid med DPS og kommunene i Vestmar regionen	Antall stillinger som inngår i teamet			1,0	1,0	1,0
	Øke antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse og avhengighet	Ansatte i % med videreutdanning	36,0 %	36,0 %	41,0 %	46,0 %	51,0 %
8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv	Et godt helhetlig behandlingsløp for rusmiddelavhengige	Videreføring av Likemannsprosjekt med 0,5 årsverk				0,5	0,5
	Økt deltakelse i aktivitet, arbeid og skole	Videreføre 100% stilling i samarbeid med Frisk Bris	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
		Antall i % av hele brukergruppen som er aktivitet, arbeid eller går på skole.		30,0 %	40,0 %	50,0 %	70,0 %

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Opprette 100 % stilling i samarbeid med Frisk Bris	0	0	0	375
Opprette FACT-team	0	700	700	700
Opprette psykologstilling	0	500	500	950
Videreføre Likemannsprosjekt	0	0	0	375
Økt fagkompetanse ved å øke antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse og avhengighet	200	400	200	200
Sum	200	1 600	1 400	2 600

Opprette 100 % stilling i samarbeid med Frisk Bris

Arbeid og aktivitet skal være et ledd i og et mål for behandlingen. Ordinære arbeidsoppgaver/plasser som kan tilpasses/tilrettelegges den enkelte er nødvendig. Spesielt med fokus på ettervern og rehabilitering.

For å oppnå økt deltakelse i aktivitetstilbud, arbeid og skolesammenheng er det viktig å styrke oppfølgingen. I 2016 ble det opprettet en stilling i samarbeid med Frisk Bris finansiert av tilskuddsmidler. Det er viktig at denne videreføres.

Opprette FACT-team

Det opprettes FACT-team (Fleksibel, aktiv og oppsøkende behandlingsteam) i samarbeid med DPS Vestmar, Kragerø og Drangedal.

Det forutsettes deltakelse fra alle parter.

Opprette psykologstilling

Øke kompetansen ved å rekruttere psykolog til kommunehelsetjenesten. Det vil komme krav om psykologkompetanse i alle kommuner innen 2020.

Finansiering de to første årene forutsetter statlig tilskudd på 400 000 kr i forhold til 100% stilling. Fra og med 2021 må stillingen kommunalt fullfinansieres.

Videreføre Likemannsprosjekt

Likemannsarbeid og erfaringskompetanse er virksomme tiltak som kan bidra til et bedre behandlingsløp både for den rusmiddelavhengige og den psykisk syke. Dette vil sannsynlig bli et krav i kommunene de nærmeste årene. Likemannsprosjektet, som er et samarbeidsprosjekt innen Grenlandskommunene, startet opp januar 2017.

Det forutsettes at prosjektet får eksterne tilskudd ut 2020.

For å oppnå et godt og helhetlig behandlingsløp for rusmiddelavhengige er oppfølging av Likemenn viktig spesielt i en ettervernsfase for å forebygge tilbakefall.

Økt fagkompetanse ved å øke antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse og avhengighet

I tråd med Opptappingsplan for psykisk helse og rus er det behov for å øke kompetansen innen feltet.

Jf. Stortingsmelding 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg, er psykiske plager og rusproblematikk blant de største helseutfordringene i Norge. Det påpekes derfor at det er behov for kapasitets- og kvalitetsheving på alle nivåer; fra forebygging, tidlig innsats gjennom lavterskeltilbud og oppfølging. Veksten på begge områdene skal derfor styrkes i årene frem mot 2020.

En gradvis opptapping av faste ansatte med videreutdanning.

Miljøarbeidertjenesten

Beskrivelse av dagens virksomhet

Miljøarbeidertjenesten gir tjenester til barn, unge og voksne funksjonshemmede. Virksomheten har ansvar for avlastningsbolig for barn og unge, dag og- aktivitetssenter og tre samlokaliserte boliger for funksjonshemmede. Miljøarbeidertjenesten yter også tjenester til funksjonshemmede som bor i privat eide eller leide boliger, som har behov for opplæring, veiledning og praktisk bistand.

Virksomheten har ca. 67,5 årsverk fordelt på 150 ansatte, faste og vikarer.

De samlokaliserte boligene i virksomheten er Reidunsvei bofellesskap, Pedellen og Nustadveien samlokaliserte boliger. De tilgjengelige ressursene i boligene benyttes på best mulig måte, slik at de som til enhver tid trenger stor grad av oppfølging og bistand får det de har behov for. Beboere som oppnår bedre mestring og evne til et mer selvstendig liv tilbys mer selvstendige boformer etter hvert som de er klare for det.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Fra mai 2016 ble ansvaret for Rugtvedt avlastningstilbud overført til Virksomhet miljøarbeidertjenesten. Ut fra slik vi kjenner til situasjonen i dag er det ikke varslet noen økende behov for avlastning til barn og unge, men derimot et økende behov for å bosette personer over 18 år som trenger bolig med døgntilsyn. Det er pr. d.d. 11 personer som står på venteliste til bolig med døgntilsyn innenfor vårt virksomhetsområde.

Overføringen av tjenestene fra Kultur og oppvekst til Helse og omsorg er underfinansiert, og i 1. tertialrapport 2017, ble det gitt tilleggsbevilgning for inneværende år (2017). Videreføring av tilleggsbevilgningen fremmes som eget tiltak.

Ansatte i Virksomhet Miljøarbeidertjenesten har i sin helhet vært positive til ny organisering, og har hittil opplevd dette som positivt at alle tjenestene innenfor samme område er organisert under ett, og arbeider målrettet for at tjenestemottakere skal oppleve større grad av «sømløse» tjenester og færre overganger. Det har ikke vært noen negative tilbakemeldinger fra verken pårørende eller tjenestemottakere etter denne endringen. Denne endringen har også medført at det er egne saksbehandlere ved tjenestekontoret som behandler alle søknader innenfor virksomhetsområdet.

NOU 2016:17 "På lik linje" (Kaldheim-utvalget) har vurdert om utviklingshemmedes situasjon i dag er i tråd med grunnleggende rettigheter (menneskerettigheter) og politiske målsettinger. Utvalget konkluderer med at det på flere områder ikke sikres at utviklingshemmede får oppfylt sine menneskerettigheter. Utvalget foreslår åtte løft for at utviklingshemmede skal få oppfylt sine menneskerettigheter på lik linje med andre:

- Løft 1 Selvbestemmelse og rettsikkerhet
- Løft 2 Inkluderende og likeverdige opplæring
- Løft 3 Arbeid for alle
- Løft 4 God helse og omsorg
- Løft 5 Eget hjem

- Løft 6 Kompetanse og kunnskap
- Løft 7 Koordinerte tjenester
- Løft 8 Målrettet styring

Disse løftene vil medføre nye krav og arbeidsformer for kommunene, spesielt innenfor områdene helse/omsorg og skole/barnehage. Nye krav vil blant annet omhandle kompetanse hos ansatte og sikre likeverdig undervisning og opplæring for utviklingshemmede. Utvalget foreslår videre at kommunene får ansvar for tilrettelagt arbeid, reell brukerinnflytelse og medbestemmelse, innenfor alle livets områder - på lik linje med alle andre.

Planer og vedtak

I Boligsosial handlingsplan 2013- 2025, k-sak 46/13, er bygging av Nustadjordet vedtatt. Brukergruppe er iverksatt og samarbeid med arkitekter har pågått siden 2016. Prosessen ble midlertidig stoppet en periode i 2016 av hensyn til byggegrenser som måtte klareres. Det har medført at bygget er noe forsinket, men trolig klart for innflytting senhøstes 2018.

Boligsosial handlingsplan 2016- 2025, k-sak 128/15, har også vedtatt bygging av barnebolig. Barneboligen var planlagt oppført i tilknytning til Rugtvedt avlastningsbolig. Prosjektet ble midlertidig stoppet av hensyn til organisasjonsendringen som ble vedtatt og prosjektets økonomiske rammer måtte vurderes grundigere.

Av hensyn til byggetekniske utfordringer ved å oppføre barnebolig på Rugtvedt avlastningsbolig, samt store økonomiske avvik i prosjektet, vedtok kommunestyret å bygge omsorgsbolig for mindreårige i Nustadjordet bofellesskap. Det ble fattet vedtak om totalt 9 boliger på Nustadjordet.

Ny boligetablering i 2016 i Pedellen er ikke permanent finansiert, men driftes midlertidig på tilskudd fra IMDI.

I Bamble kommunes planstrategi 2016- 2019, k-sak 96/16 er det vedtak om plan for utvikling og dimensjonering av tjenester. Miljøarbeidertjenesten vil utarbeide et kapittel i denne planen som omhandler habilitering. Det vil først bli utarbeidet en prosjektspesifikasjon og det blir nedsatt en arbeidsgruppe som arbeider med selve planen hvor både ansatte, brukerrepresentasjon og administrasjon er delaktig i prosessen.

Omstilling og innsparinger

Virksomheten følger de innsparingsmål som er satt for Enhet Helse og omsorg og virksomheten. Det er stort fokus på å redusere bruk av innleie og overtid, uten at det går ut over faglig forsvarlighet. Alle avdelinger har med jevne mellomrom gjennomgang av turnuser og endrer i henhold til behov for best mulig ressursutnyttelse og rett kompetanse til rett tid.

Utvikling og innsatsområder for virksomheten

- Økt kvalitet på tjenestene gjennom forbedring av rutiner og opplæringsplaner
- Økt brukermedvirkning
- Redusere sykefravær i avdelinger med fravær over 10 %
- Øke andel ansatte med høyskolekompetanse i hele virksomheten
- Gjennomføre kompetansehevede tiltak for assistenter og fagarbeidere, " Mitt Livs ABC"

- Vurdere alternative arbeidstidsordninger for å bedre kontinuiteten på tjenesten
- Nustadjordet: sørge for riktige og gode bemanningsplaner, gjøre gode rekrutteringer, sørge for godt planlagte flytteprosesser for beboere, planlegge gode overganger fra avlastningstilbud til egen bolig og sørge for gode framdriftsplaner for alle involverte parter.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Økt tjenestekvalitet med kompetanse på høyskolenivå for å møte brukernes behov	Andel ansatte med høyskolekompetanse	0,0 %	0,0 %			50,0 %
7. Bamble kommune skal sørge for at innbyggere med store omsorgsbehov opplever trygghet, verdighet og livskvalitet	Brukerne skal ha færre ansatte å forholde seg til ved å øke andelen langvakter i helgene	Antall ansatte i 12,5 timers vakter	0,0 %	25,0 %	30,0 %	40,0 %	50,0 %
8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv	Øke antall arbeidsplasser og dagaktivitet for utviklingshemmede	Antall utviklingshemmede i arbeid og aktivitet - VTA og dagaktivitetssenter	x	x	x	x	x

Legevakt/legetjeneste

Beskrivelse av dagens virksomhet

Bamble legevakt er lokalisert i Bamble helsehus på Sundby.

Legevakten har tilsammen 10 autoriserte sykepleiere, hvorav 6 med videreutdanning innen ulike spesialiteter. Det er tilsammen 9 leger og 2 turnusleger som deltar i legevaktordningen. Vi benytter ikke vikarer til legevaktkjøring i Bamble kommune, da kommunen har god dekning av leger som inngår i vaktordningen.

Flere av våre nye leger er godt i gang med spesialistutdanning innen allmenntjenestemedisin, slik at kravet i ny forskrift om akuttmedisinske tjenester kan innfris. Det er leger i Beredskap Nødnett på dagtid mellom 08-15 på hverdager på Bamble helsehus, slik at krav til Beredskap er ivarettatt 24/7.

Antall henvendelser til Bamble legevakt har holdt seg stabilt de senere åre. Det ligger på ca. 25.000 pr. år, av disse er ca. 3.500 relatert til LAR (legemiddelassistert rehabilitering) Tjenesten omfatter også oppdrag for andre samarbeidspartnere i.f.t til prøvetaking/kontroll. Legevakten er bemannet 24/7, lege i vakt fra kl. 15-08 på hverdager og hele døgnet helg/høytid.

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Antall henvendelser til legevakt har holdt seg stabilt siden vi fikk økt antall fastleger i kommunen fra 9 til 11. Det betyr at kapasiteten på fastlegekontorene har økt på dagtid. Det er fortsatt utfordringer med ventetid på time hos enkelte av fastlegene. Det er laget en ordning for videre henvisning og fordeling av gjestepasienter til fastlegekontorene, samme ordning gjelder når fastlege i solopraksis har ferie/permisjon. Dette sikrer at pasienten henvises til rett kontor uten unødig opphold.

Bamble helsehus har fått nye pasientgrupper som følge av samhandlingsreformen. Det medfører andre krav til kompetanse og oppfølging enn det vi hadde tidligere. Vi ser behovet for en lege som kan ha som fokus på samordning, overvåking og videreutvikling av tilbudet innad i helsehuset. Det jobbes med en løsning for å få på plass en ressurs som kan ivareta dette.

Vi må hele tiden jobbe med rekruttering av gode fagfolk, både leger og sykepleiere. Rekruttering av helsepersonell kommer til å være en stor utfordring i årene fremover.

Kreftkoordinator og diabetessykepleier har utviklet godt samarbeid med andre viktige aktører innen kommune- og spesialisthelsetjenesten. Videre bidrar begge med kompetanse i form av kurs og veiledning.

Omstilling og innsparinger

Vi har vært under omstilling og innsparing i lang tid. Det har medført minus innleie ved kortvarig fravær og der det har vært mulig å knipe noen timer. For legene er det lite ressurser fra før av, og vi kommer ikke utenom å benytte vikar når legen er borte fra tilsynsoppgaver. Vi må ha lege i huset, og det betyr vikarkostnader også her, jf. tiltak 12. Overgang til vaktplanlegging via legevakt.no, har gitt gevinst i form av lite beordring og overtid. Vi har godt med leger som ønsker vakter, i tillegg er det lite sykefravær, noe som gir innsparing. Utfordringen ved å benytte minimumsbemanning som hovedprinsipp, er at det kan

bli knapt med tid til planlegging og kvalitetssikring. Oppgaver blir satt på vent, og kan bli glemt som følge av innsparing.

Ønsket utvikling for tjenesten

- Drift og videreutvikling av helsestasjon for voksne. Herunder videreutvikling av ulike team og poliklinikker.
 - 0,2 årsverk diabetessykepleier for å videreutvikle diabetespoliklinikk, 0,1 årsverk for å videreutvikle Kolsteam.
- Vi har et stort behov for å få igangsatt ett demensteam med utredning i kommunen. Det er ansatt en demenskoordinator i kommunen som starter opp i august 2017. Styrking av utredning og diagnostisering av demente vil også være et satsningsområde fremover fra nasjonalt nivå, jamfør Demensplan 2020.

Dette årsverket er også nødvendig for å få bedret informasjon og/eller pårørendeskole for pårørende. Det er gjennomført pårørende skole høsten 2016.

For å videreutvikle lindrende enhet og forbedre lindrende behandling i hjemmetjenesten, må vi ha fokus på kompetanse og organisering av tjenesten til kreftpasienter.

Se på muligheter i forhold til mer bruk av telemedisin. F.eks. utveksle foto av sår med spesialisthelsetjenesten. iPhone er kjøpt inn til bruk for fotografering og dokumentasjon i forbindelse med sårbehandling.

Visjon: Best når det gjelder

Vi skal være blant de beste i klassen sammenlignet kommuner i gruppe 8

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Bamble kommune har en fastlegeordning som sikrer innbyggerne og dem som midlertidig oppholder seg i kommunen, god tilgang på tjenesten	Antall ØHJ - konsultasjoner pr dag, pr fastlege		4,0	4,0	5,0	5,0
		Gjennomsnittlig antall dager, ventetid på konsultasjon	14,0	12,0	10,0	8,0	7,0
		Gjennomsnittlig antall listepasienter pr fastlege	1 250,0	1 225,0	1 200,0	1 150,0	1 050,0
		Bamble kommune har etablert tjenester som oppfyller krav og intensjoner i samhandlingsreformen	Antall konsultasjoner på Sårpoliklinikken	533,0	550,0	600,0	600,0

Rådmannens utfordringsnotat 2018-2021 – Kommunens enheter

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
		Antall konsultasjoner og hjemmebesøk kreftkoordinator		80,0	80,0	80,0	80,0
		Antall Konsultasjoner Diabetespoliklinikk	116,0	130,0	130,0	130,0	130,0
		Antall konsultasjoner, seniorseminar og forebyggende hjemmebesøk helsestasjon for voksne	50,0	60,0	65,0	70,0	75,0
		Antall konsultasjoner Geriatrisk poliklinikk	40,0	45,0			
	Bamble kommune har legevaktstjeneste i tråd med ny akuttmedisinforskrift, jfr. nye krav til kompetanse	Antall legespesialister i allmenmedisin	5,0	7,0	9,0	11,0	12,0
		Antall sykepleiere med spesialutdanning	5,0	5,0	6,0	7,0	7,0
		Antall ansatte med godkjent akuttkurs, jfr. ny forskrift		13,0	25,0	25,0	25,0

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Drift nødnett helse	235	235	235	235
Sum	235	235	235	235

Drift nødnett helse

Nasjonalt nødnett ble innført fra 2016. Enheten betaler årlig avgift til Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødnett. Enheten har ikke driftsmidler til dette.

Døgnbemannede boliger

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten har 66 årsverk fordelt på rundt 125 ansatte. Virksomheten er delt i tre avdelinger:

- Krogshavn omsorgssenter, 17 beboere, 50 ansatte
- Stathelle Bofellesskap, 12 beboere, 20 ansatte
- Vest Bamble aldershjem/Vest Bamble demensavdeling, 26 beboere, 70 ansatte

Utfordringer og strategi

Utviklingstrekk

Krogshavn omsorgssenter

Beboergruppa ved Krogshavn omsorgssenter 2 etasje har et stort spekter i både diagnoser og alder. Dette er spennende, men også krevende da alle har meget forskjellige behov. En beboer i 20-årene har langt større og andre behov enn en beboer i 80-årene. Beboere med spesielle diagnoser som demens, psykiatri, ervervede hjerneskader, cerebral parese m.m., kan være en utfordring når de bor tett på hverandre. Det mest ideelle hadde vært mer avgrensning i forhold til diagnoser. Dette er vanskelig å få til, da tilbud om leilighet må gå til den med størst behov.

Det arbeides kontinuerlig med kompetanseheving, og høyere andel ansatte med høyskolekompetanse er påkrevet for å møte utfordringer i forhold til samhandlingsreformen. Det er nå mye sykere pasienter som skal behandles hjemme. Det legges også til rette for at assistenter skal bli fagarbeidere.

Gjennomsnittsalderen i Krogshavn er lav, 56 år.

Vi har flere brukere som kommer inn under ordningen for ressurskrevende tjenester. Disse krever mye bemanning, og det er utfordrende å finne ressurser innenfor rammen til øvrige beboere.

Krogshavn omsorgssenter deler bygg med Psykisk helse. Dette kan være krevende, og til tider uheldig. Denne kombinasjonen brukere, samlet på samme sted, kan begrense friheten til beboere ved Krogshavn omsorgssenter. Vi må gjøre tiltak i forbindelse med dette, og mener på sikt at andre alternativer må vurderes. Vi har derfor løftet forslag om at psykisk helse flytter til Falkåsen hvor Bokollektivet for demente er nå, og at Bokollektivet flytter dit psykisk helse er pr i dag. Flyttingen vil medføre bedre samarbeid, ressursutnyttelse og deling av kompetanse og fagpersoner for både psykisk helse og døgnbemannede boliger.

Bokollektiv for demente

Brukergruppen på Bokollektivet har komplekse og krevende utfordringer. Det er 12 beboere med spesielle behov. Alle med diagnosen demens. Tilsyn fra Fylkesmannen ga avvik på låste dører, og at beboere ikke kom ut når de ville. Det resulterte i at dørene måtte åpnes/ikke låses. Som et tiltak i forhold til dette, har vi måttet flytte de mest urolige som ble holdt tilbake mot sin vilje. Avviket er nå lukket, og tiltakene godkjent.

Grunnen til at det er utfordringer i forhold til ulåste dører, er at dagens tjeneste/boforhold ikke er i tilstrekkelig grad bygget og tilrettelagt for mennesker med demens. Det er nødvendig med endringer både i forhold til omsorgstjenestens kompetanse, organisering og fysisk utforming.

Pr i dag er det ingen beboere under 67 år.

Det arbeides kontinuerlig med kompetanseheving, og høyere andel ansatte med høyskolekompetanse er påkrevet for å møte utfordringer i forhold til samhandlingsreformen. Det er nå mye sykere pasienter som skal behandles hjemme. Det legges også til rette for at assistenter skal bli fagarbeidere.

Vest Bamble aldershjem

Her bor det i utgangspunktet 20 beboere, med forskjellige diagnoser og behov.

Pr i dag, ingen beboere under 67 år.

Vi har i disse dager gjort om et korttidsrom til leilighet, så nå er det 21 leiligheter inne på hjemmet.

På grunn av svært stort press på døgn tjenester til demente, opprettet vi høsten 2016 et midlertidig demenskollektiv i omsorgsboligene ved Vest-Bamble aldershjem. 5 av leilighetene inne på VBA som i dag er omsorgsleiligheter uten bemanning, blir en liten skjermet demensavdeling med bemanning. Den ligger i tilknytning til aldershjemmet for øvrig.

Dette har fungert optimalt, og vi håper denne avdelingen vedvarer, da behovet for leiligheter til demente bare vil øke på sikt. Vi har nå fått midler til å drifte ut 2017.

Aldershjemmets beboere har like mange og komplekse diagnoser som øvrige eldre brukere i enheten. Aldershjemmet har svært liten andel ansatte med fagutdanning, både helsefagarbeidere og sykepleiere. Det er av avgjørende betydning at denne andelen økes betydelig.

Vi har siden mai 2016, økt fra 0,7 årsverk med høyskole til 5,7 årsverk, hvorav det meste er omgjøring av stillinger.

Planer og vedtak

Virksomhet for Døgnbemannede boliger ønsker og må satse mer på demensomsorg fremover. Vi ser at vår kompetanse ikke strekker til, så kompetanseheving på dette området er også i fokus for hele kommunen. Vi vil tilstrebe at Krogshavn, VBA og Stathelle bokollektiv skal kunne samarbeide tettere fremover, kunne spille på hverandres ressurser og dele kompetanse.

Kartlegging blir helt avgjørende i forhold til å bruke kommunens ressurser på en riktig måte. Nå som velferdsteknologi også skal vektlegges og bygges opp i vår kommune, vil kartlegging bli sentralt. Hvor «trykker skoen» mest? Hvor setter vi inn «støtet»? Når vi alle drar i samme retning vil vi få resultater. Nå har vi ansatt en demenskoordinator i 100% stilling som skal serve hele kommunen. Hun starter opp i august 2017.

Omstilling og innsparinger

Det arbeides kontinuerlig for å gi gode tjenester og benytte ressursene på en best mulig faglig og økonomisk effektiv måte. Så langt det er faglig forsvarlig spares det på innleie ved sykdom og annet fravær. Det er også liten eller ingen bruk av overtid. Det gir motivasjon og mestring for både ansatte og ledelse å holde budsjettmålene.

Årsarbeidstid har blitt tatt inn i vakante stillinger, slik at vi har fått en mer forutsigbar turnus.

På grunn av behov for økt høyskolekompetanse gjør vi om ledige stillinger til høyskolestillinger. Grunnen til dette økte behovet er mer komplekse diagnoser. Sykehuset sender hjem beboere som fortsatt har behov for spesiell pleie, blant annet intravenøs behandling.

Ønsket utvikling for tjenesten

- Flere plasser for demente i Vest Bamble. Lokalteter og bygg ligger til rette for dette. Da vil vi kunne ha en avdeling for demente med 15 leiligheter.
- Samle Krogshavn omsorgssenter og Stathelle bofellesskap i et bygg.
- Øke høyskolekompetansen til 50% i alle virksomhetene.
- Jobbe ned fraværet til under 10%
- Utnytte de ressursene vi har på en god og forsvarlig måte.
- God og forsvarlig pleie med de ressursene vi har.
- Organisere frivillig arbeid på en god måte. Sette arbeidet mer i system.
- Organisere og fordele plasser til arbeidstrening, språkpraksis, osv. på en mer funksjonell måte.

Kriseteamet

Teamet består nå av fem medlemmer. Teamet bør ikke være for stort, da det er viktig at medlemmene får mengdetrening og økt sine ferdigheter innenfor håndtering av kriser. Det er også tilknyttet personer med spesiell kompetanse som kan innkalles ved behov, bla. helsestasjon, barnevern og prest. Teamet fungerer veldig bra, og blir kalt ut i snitt til mellom 15 og 20 saker pr år. Noen saker trenger selvfølgelig mer oppfølging enn andre saker.

Mål i økonomiplanen

Overordnet mål	Mål	Indikator/målemetode	Siste måling 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
3. Bamble kommune skal imøtekomme lokalsamfunnets krav og behov for tjenester gjennom helhetlig prioritering, effektiv organisering og innovativ oppgaveløsning	Bruk av frivillige for økt trivsel og livskvalitet for brukerne	Antall frivillige					
	Økt tjenestekvalitet med kompetanse på høyskolenivå, for å møte spesielt de ressurskrevende med komplekse diagnoser.	Andel ansatte med høyskolekompetanse		40,0 %	50,0 %	55,0 %	60,0 %
8. Bamble kommune skal vektlegge forebygging og tilrettelegge for mestring av eget liv	Økt tilbud om dagaktivitetsplasser for beboere i døgnbemannede boliger	Antall beboere med tilbud	3	4	6	7	8

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021
Redusert innsparing: Ingen avvikling av 10 plasser Vest-Bamble aldershjem	4 400	4 400	4 400	4 400
Varig rammeøkning: Kommunal egenandel ressurskrevende tjenester	1 993	1 993	1 993	1 993
Videreføre demenstiltak i påvente av planarbeid	5 900	5 900	5 900	5 900
Sum	12 293	12 293	12 293	12 293

Redusert innsparing: Ingen avvikling av 10 plasser Vest-Bamble aldershjem

Avvikling av 10 plasser ved Vest-Bamble aldershjem er foreslått som en del av enhetens innsparing. I statsbudsjettet for 2017 er vilkårene for utbetaling av Husbankens investeringstilskudd endret. Endringen innebærer at kommunen må ha en netto økning av plasser/boliger med døgntjeneste for å få tilskudd. Dersom plasser ved Vest-Bamble aldershjem avvikles, vil dette få konsekvenser i form av ikke utbetalt investeringstilskudd til nye boligprosjekter, for eksempel Nustadjordet. Forslaget om avvikling av deler av Vest-Bamble aldershjem er derfor ikke gjennomførbart.

Varig rammeøkning: Kommunal egenandel ressurskrevende tjenester

Kommunal egenandel ressurskrevende tjenester, ny bruker. Jf. K-sak 47/17.

Videreføre demenstiltak i påvente av planarbeid

Helse og omsorgsplan er under utarbeidelse og skal være ferdig juni 2018. De midlertidige demenstiltakene, forsterket skjermet enhet Bamble helsehus og demenskollektiv i Vest-Bamble, videreføres i påvent av planarbeid.